

KİTAP

Ö. Tuğrul İnancı:
**Ramazan
Allahlı
yaşamaktır**

ISSN: 1304 9585

1-570110-000515

QR kodu okutarak
T Kitap'ın bütün sayılarına
ulaşabilirsiniz.

Yayın hayatının 16. yılında
Sufi'nin seyr u sülûku

Mesnevî imanlılara şifâ,
imansızlara hasrettir

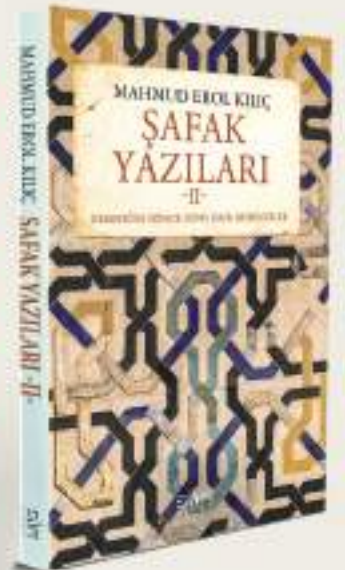
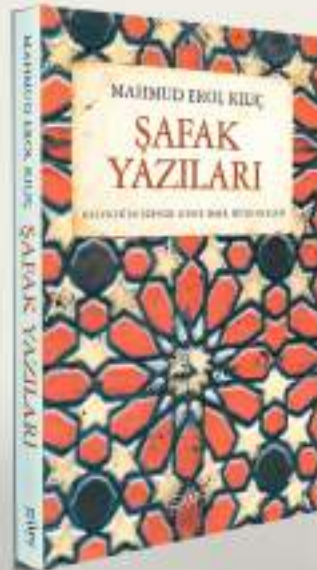
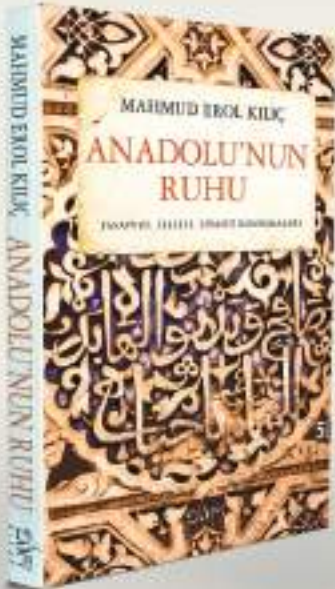
İbnü'l Arabî'yi okuma kılavuzu

Mutlaka okumanız gereken
10 tasavvuf klasiği

Hakîkatten haberdar olmak isteyenlere...

***Tasavvufî bilginin mahiyeti nedir?, Seyr-i sülûk nasıldır?,
Mürşid kimdir?, Tasavvuf bugünün insanına neler söyler?***

Prof. Dr. Mahmud Erol Kılıç, İslâm metafiziğinin zamana, mekâna ve
insana dair yaklaşımlarını, hikmet, irfan ve iz'an kriterlerini
dikkatlerimize sunuyor.

İÇİNDEKİLER

NİSAN 2021 İSTANBUL

İmtiyaz Sahibi

TİMAŞ
Basım Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Yazı İşleri Müdürü

OSMAN OKÇU

Reklam

KADİR GÜVEN
kadirguven@timas.com.tr

Satış & Dağıtım

satis@timas.com.tr

Adres

Alemdar Mh.
Alayköşkü Cd. No:5
34110 Cağaloğlu
Fatih / İstanbul
(0212) 511 24 24
editor@sufi.com

Baskı ve Cilt

WPC Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 35428
Adres: Osmangazi Mah.
Mehmet Deniz Kopuz Cad.
No:17-1
Esenyurt / İstanbul
Tel: (0212) 886 83 30

BİZİ TAKİP EDİN!

sufi.com.tr
@SufiKitap
@SufiKitap
Sufi Kitap

Sufi'nin seyr u
sülûku
Sayfa 4

"Ramazan Allahlı
yaşamaktır"
Sayfa 8

Su üstüne nakış
yapan adam
Sayfa 14

Zamanın bereketi,
bereketin vakti
Sayfa 16

Eva'dan
Havva'ya...
Sayfa 18

Mutlaka okumanız
gereken 10
tasavvuf klasiği
Sayfa 20

İbnü'l Arabî'yi
okuma kılavuzu
Sayfa 24

Doğu ile Batı
arasında bir
tasavvuf köprüsü
Sayfa 28

Keşif, ilham, rüya!
Sayfa 30

"Mesnevî
imanlılara şifa,
imansızlara
hasrettir"
Sayfa 32

Mevlânâ'yı
okumaya giriş
Sayfa 38

Postmodern
zamanların bir
dervişi
Sayfa 40

Şarkılar O'nu söyler
Sayfa 42

Filler ve körlere dair
Sayfa 43

Hacı Bektâş-ı
Velî'ye esaslı bir
bakış
Sayfa 44

"Benim hüznüm
kederli oluşumdan
değil kederli
olamayışımdan"
Sayfa 46

Çağdaş bir psikolog
ve geleneksel bir
şeyh
Sayfa 48

Mesnevî tedrisatı ve
bir mesnevîhane
Sayfa 50

Sufilerin altın
çağını hatırlatan bir
veli
Sayfa 52

Peygamberin
çevresindeki
hanımlar
Sayfa 55

Amerika'da bir
Türk bayraktarı
Sayfa 56

Keşkül dergisine
saygı duruşu
Sayfa 58

Editörün Seçtikleri
Sayfa 60

Tasavvuf bize ne
söyler?
Sayfa 60

Medreselerde
okutulan ahlak
kitabı
Sayfa 63

YAYIN HAYATININ 16 YILINDA SUFİ'NİN SEYR U SÜLÛKU

SUFİ KİTAP 2005 SENESİNDE HALİS NİYETLERLE MEŞAKKATLİ AMA O ÖLÇÜDE NEŞVELİ “NEŞİR” SEYAHATİNE BAŞLADI. NİCE GÖNÜL ERBABININ HOŞ NAMELERİNİ VE NUTUKLARINI KİTLELERE DUYURDU. ANADOLU'DAN AMERİKA'YA, AZERBAYCAN'DAN ALMANYA'YA, HORASAN'DAN ENDÜLÜS'E SESLER VE SOLUKLAR TAŞIDI, GETİRDİ VE GÖTÜRDÜ.BU YOLDA ONLARCA ESER NEŞREDEN SUFİ KİTAP'IN 16 YILLIK SERENCAMININ KISA HİKÂYESİNİ ÇIKARDIK.

Yayıncılık zor zanaat! Ama kutsal bir meslek, hatta peygamber mesleği dense sezadır. Zira, peygamberler Allah'ın emirlerini tebliğ etmekle mükelleftir. Bu tebliğ kelimesi yerine pekâlâ neşretmek de ikame edilebilir. O halde burada şekli bir benzerlik ilk bakışta göze çarpar. Fakat, iletilen mesaj ve neşredilen metinlerdeki içerik ise zanaatın peygamber mesleğine ne ölçüde vâris olup olmadığını belirler. İşte, Sufi Kitap bir yayınevi olarak 16 sene önce böylesi bir nebevî mesleğe talip olarak çıktı yola... Aslından koparılmış ve bir ney gibi feryâd u figân eden insanın “aslına rücu” etmesini sağlayan nebîlerin, sâlihlerin, dürüst ve veli kulların yazdıklarını duyurmaktı hedefi, badiyede susuz kalmışlara sakalık yapmaktı niyeti ve Rahmanî mesajı en güzel mahfaza içerisinde takdim etmekte gayreti...

2005 senesinde bu halis niyetle, meşakkatli ama o ölçüde neşveli “neşir” seyahatine başladı Sufi. Nice nice gönül erbabının hoş namelerini ve nutuklarını kitlelere duyurdu. Anadolu'dan Amerika'ya, Azerbaycan'dan Almanya'ya, Horasan'dan Endülüs'e sesler ve soluklar taşıdı, getirdi ve götürdü. Koca bir irfâni geleneğin hamulesini taşımak büyük bir iddia olurdu. Ama yine de Hac yolundaki karınca gibi davrandı... Yürümekten erinmedi... Az da olsa öz mesajı ileten haberci güvercinleri edasıyla pervaz etti göklere... Ekberîlikten Mevlevîliğe, Nakşîlikten Bektaşîliğe, Celvetîlikten Cerrahîliğe ne kadar hak meşrep ve mezak varsa bunları en kâmil manada okuyucuya ulaştırmayı hedefledi. Sadece makberde olmasına rağmen tasarrufu devam eden zevat-ı muhtereme değil, aynı zamanda yaşayan “mutasavvıfları” da ihmal etmedi Sufi. Zira, mahlukatın nefesleri adedince Allah'a giden yolların mevcudiyetini en başından müdrîk olduğu gibi ricalullahın ila-yevmi'l-kıyame devam edeceğinin de bilincindeydi.

Sufi yolda menzil-i maksuduna doğru yürürken önünde bir “Keşkül” buldu. Buna hamdetti hep. Zira “Keşkül” Sufi için çok önemliydi, bir o kadar da işlevsel. Sufi “Keşkül”ünü ayırmadı bir lahza yanından ve yoluna onunla devam etti. İhtiyacı olan suyu ona doldurdu ve yolda

rast geldiği âdemoğullarına da dağıttı bu can suyunu. Zira, bugün maddi ihtirasların ve arzuların gem vurulamayan anaforunda insanlığın necatının tasavvuf şehrahından geçtiğini çok iyi biliyordu Sufi.

Elhâsıl, müminin çilesi bitmez, bu sebeple Sufi yola devam ediyor. İlk günkü heyecanından da bir şey kaybetmiş değil. Bu kez mütevazı bir dergi ile yolculuğunu tahkiye etmek istedi. Müşahedelerini bakileştiren kalem erbabının yazılarını, nutuklarını ve eserlerini okuruyla bu kez böylesi bir vâdide paylaşmak istedi. Binaenaleyh, bu dergi ile bugüne değin neşredilen onlarca eserden bazılarını yeniden muhatapların dikkat nazarlarına tevcih etmek istedi. Bunu yaparken Sufi Kitaplığı'nın bazı yazarlarını ve eserlerini ele alan uzman okuyucuların kısa kısa yazılarını bir nevi bu eserlere dürbün ya da dibace yaptı. Ömer Tuğrul İnancer ve H. Nur Artıran gibi kıymetli yazarlarımıza ait bazı söyleşileri de çekti sütunlarına. Özellikle İbnü'l-Arabî ve Mevlana okumaları için bazı rehber eserlere "tanıtıcılık" misyonu yükledi. Tasavvuf Klasikleri, Anı-Biyografi ve Araştırma dizilerine ait bazı eserlerimizi yeniden hatırlattı. Kısacası, bu kudsi ve ulvi yolculuğumuzu bu kez de bir kitap dergisi ile tezyin edelim istedik. Bu samimi niyetimizin hatalarımızı örtmeye vesile olacağını temenni ederiz.

SUFİ KİTAP KILAVUZLUK EDİYOR

Muhyiddin Şekur

Çok Sevgili ve Değerli Sufi Kitap Okurları,

İçtenlikle dua ediyorum ki Allah'ın tüm kainata olan rahmeti sayesinde iyisinizdir ve içinde bulunduğumuz bu olağandışı zamanlarda dengenizi korumak için gayret edip umutsuz düşünce ve hislerden uzak duruyorsunuzdur.

Sizlere bu satırları içimde derin bir takdir duygusu ile yazıyorum çünkü bir yazarın bazen tatlı aynı zamanda da sancılı ve hatta yalnız bir halde yazma sürecine ilham veren, destekleyen ve hatta coşku veren sizlersiniz. Kitap fuarlarında birinizi bile yazdığımız bir kitabı elinde tutarken karşımızda görmenin ne anlama geldiğini tarif bile edemem. Ancak kendi açımdan söyleyebilirim ki bu sıkışık, önümüzü göremediğimiz ve zaman algımızın oldukça değiştiği COVID-19 çağında halen kitap okumak için zaman bulabildiğinizi bilmek beni çok duygulandırıyor! Ve eğer tercihinizi Sufi Kitap yönünde değerlendiriyorsanız, umuyorum ki her sayfa size huzur, şifa, teselli, nur, muhabbet ve anlam vererek kılavuzluk ediyordur, inşaallah. Tüm Sufi Kitap yazarları adına söyleyebilirim ki hepiniz kalbimizdesiniz. Allah'a emanet olunuz...

SÖZ KARŞILIK BULACAĞI YANKIYI ARAR

Hayat Nur Artıran

Hiz. Mevlânâ bir beyitinde şöyle buyurmuştur: "Susuzların su aradığı gibi su da susuzları arar."

İnsanın gönlünde, düşüncelerinde, aslına, özüne ulaşmaya çalışan nice duygu düşünce ve sözler vardır; ki onlar kendi muhatabını, karşılık bulacağı yankıyı arar. Bu meyanda Sufi Kitap, on altı yıldır sözü, sözden anlayana ulaştırma çabasıyla bireysel ve toplumsal kültürümüze çok önemli hizmetler yapmıştır. Daha nice yıllar aynı hizmetin şevkle artarak devam etmesi niyazıyla, Sufi Kitap ekibine ve tüm çalışanlarına en samimi şükranlarımızı sunuyoruz.

NEŞRETTİĞİNİZ ESERLERİN TOPLUMA BÜYÜK KATKISI VAR

Ömer Tuğrul İnancı

Timaş'ın, "Sufi Kitap" diye kendi bünyesinde ayırdığı ve sufizm hakkında neşrettiği eserler bugün toplumumuza çok ciddi katkıda bulunmaktadır. Çünkü kanuni bir yasağa sırtlarını dayayarak din ile arası açık olanlar bu konuda önüne gelen lakırdıyı söylüyorlar. Hatta "huhucular" diye hakaret ediyorlar. Ne yazık ki onlar bile aldıkları her nefesin "hû", verdikleri her nefesin "hû" olduğunun bilincinde değiller, o şuura yükselememişler. Dervişlik sonradan başlamış bir şey değil, Hz. Âdem ile başlamış bir şeydir. Hz. Âdem'in de Hatem-ül Enbiya efendimizin dilleri de aynıdır. Müslümanlık Hz. Âdem ile başlar. Muhammed Mustafa ile başlamaz onu da bilmiyorlar. Dolayısıyla sonra ortaya çıkmış değildir. Taazzuv etmesi, organize olması, bir lokal sahibi olması, bir tertibe girmesi elbette sonradan olmuştur. Aynen mezhepler gibi. Resullullah Haneî miydi, Mâlikî miydi, Şâfi miydi? Elbette değil. Ama içtihat kapısının açık olduğunun bir işareti olarak insanların meşreplerine, memleketlerinin şartlarına göre ayet ve hadislerin nasıl tatbik edileceği hakkında çok ciddi ilim sahipleri, Kuran-ı Kerim'de geçen tabiriyle ilimde rûsûh sahibi olan zevât-ı kirâm işte başta İmam-ı Azam olmak üzere, fıkıh ekolleri, tefsir ekolleri, hadis ekolleri hatta kıraat ekolleri vardır. İtikat imamları da var. İmam Maturudi var var, İmam Eşari var. Ayrıca bunlar böyle dört veya iki taneden ibaret değil, bugün müntesibi olan en çok mezhep imamlarıdır. Süfyân-ı Sevrî'nin mezhep imamı olduğunu kim biliyor ki? Dolayısıyla işte sûfilik aynen mezhep gibi sonradan taazzuv etmiştir. Sufi Kitap da işte bunlar anlatılmaya çalışıyor, o bakımdan pek faydalı oluyor. Allah nice seneler payidar eylesin.

GELENEĞİN BÜYÜK USTALARININ ESERLERİ ÖLÇÜMÜZDÜR

Prof. Dr. Mahmud Erol Kılıç

Müslümanların yeryüzündeki tecrübelerinde ürettikleri en mühim entellektüel çabalardan birisi olan tasavvufun her zaman ve her zeminde meraklısı, muhibbi ve müntesibi olagelmıştır. Hususen yaşadığımız coğrafya üzerinde ucu bu mektebe çıkmayan hiç bir tarihsel oluşum yok gibidir. Bu muazzam meslek İslam Medeniyeti yani "Medenî" denen her yerde kendini gösterirken "Bedevî" denen yerlerde ise hiç izine rastlanmaz. Müsteşrik Louis Massignon'un tabiriyle "İslam'ın cihanşümül bir din hüviyetine kavuşması tasavvuf sayesinde olmuştur". Hasılı tasavvufsuz İslam kalbi sökülmiş bir ceset gibidir.

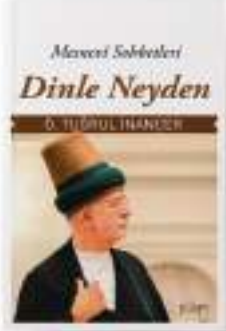
Kendi özgün şartlarına haiz modern asra geldiğimizde de tasavvufun insana bir şeyler sunmaya devam ettiğini görmekteyiz. İbn Arabî, Mevlânâ, Yunus Emre v.b. gibi sufi geleneğin ustaları çağları aşan görüşleri ile insanoğluna yardımcı olmayı sürdürmektedirler. Bununla beraber "Aman hâl!" dedikleri mühim bir ikazları da var. Gelenek devrilip meşruiyet mercii de ortadan kalkınca her zamankinden çok daha fazla kulak kabartılacak olan bu ikazın "sahte olan - sahih olan" ayrımı olduğunu da hatırlatalım. Bir keyfiyeti olanın sahtesinin olması beklenen bir şeydir. Zira keyfiyeti olmayanın sahtesini yapmaya lüzum görülmez. Lakin ahir zaman alametlerinden bir tanesi de batılın hakikat kisvesi giyerek dolaşmasıdır. Bu büyük sahtekarların yanısıra bir de tıpkı gökteki melekleri dinleyip bilgi çalan ajan ifritler gibi bütün malzemelerini bu âriflerden çalarak kendine yontan hırsızlara da dikkat etmeli. Bütün bunları kolaylıkla tefrik etmenin yolu da geleneğin o büyük ustalarının eserleri ve pratiklerini bir misdak olarak almaktan geçer. Günümüzde bu ustaların eserleri birer birer yayınlanıyor. Yayın hayatına Timaş Yayıncılık bünyesi altında 2005 yılında başlayan Sufi Kitap bu konuda güzel neşirler yapıyor. Şimdi de bir kitap dergisi yayınlamaya karar verdiler. Kendilerini tebrik ediyor ve başarılarının devamını diliyorum.

Röportaj: Samet Altıntaş

Ramazan, Allahlı yaşamaktır

* fendimiz buyuruyor ki: "Bir Müslüman,
Ramazan-ı Serif geliyor diye sevinse 'ehl-i nar'
olsa bile cennete gider." Bir başka hadiste de
"Ramazan-ı Serif'in faziletini bilselerdi  mmetimin
on iki ay Ramazan olsun isterdi" buyruluyor.
Dolayısıyla Ramazan ayının  fendimiz
tarafından teyit edilen bir kuyyeti vardır.*

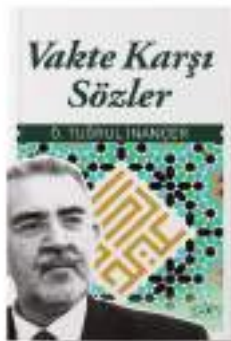
Dinle Neyden Ömer Tuğrul İnancı

Sufi Kitap, 176 sayfa

Mübârek Vakitler Ömer Tuğrul İnancı

Sufi Kitap, 256 sayfa

Vakte Karşı Sözler Ömer Tuğrul İnancı

Sufi Kitap, 176 sayfa

Ömer Tuğrul İnancı, tasavvuf konusunda Türkiye'nin en yetkin isimlerinden. Aynı zamanda musikişinas. 1991 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'nda sanatçı-müdür olarak çalışmaya başladı. 2011 Haziran'ında yaş haddinden emekli oldu. Türk kültürü ve sanatı ile ilgili çalışmalarına devam ediyor. Tasavvuf konularında yurt içi ve yurt dışında pek çok konferanslar verdi, seminerlere katıldı. Yayımlanmış dokuz kitabı var. *Mübârek Vakitler*, *Dinle Neyden*, *Vakte Karşı Sözler* bu kitaplardan bazıları. İnancı'le Ramazan-ı Şerif'i ve mübarek vakitleri konuştuk.

Muhterem Efendim, bizleri kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz. "Mübârek Vakitler" in içindeyiz, bununla başlamak isterim. Üç Aylar ve Ramazan-ı Şerif'in önemi nedir?

Resûl-i Ekrem Efendimiz Hazretleri, Receb-i Şerif geldiği zaman aşağı yukarı iki ay boyunca dilinden düşürmediği bir duası var. "Allâhümme bârik lenâ fi recebe ve şa'bân ve bellîgnâ ramazân" Bizi Receb ve Şaban için mübarek eyle, daha doğrusu Receb ve Şaban'ın mübarekliğinden bizi istifade ettir ve selâmetle de Ramazan'a ulaştır, mealinde. Demek ki böyle bir önem vurgulanıyor. Yine bir başka hadiste Efendimiz Hazretleri "Recep Allah'ın ayıdır, Şaban benim ayımdır, Ramazan ümmetimin ayıdır." buyuruyor. Dolayısıyla şuhûr-i selâse, yani 'üç aylar' denilen bu mübarek ayların diğer aylardan bir farkı vardır. Muharrem'in de bir farkı vardır. Zilhicce'nin de bir farkı vardır. Receb-i Şerif de böyledir. Receb-i Şerif'in birinci Cuma gecesi Leyle-i Regâib yani Allah'ın rağbet ettiği bir gecedir. Ayrıca 27 tarihi önemlidir aylarda.

Neden önemlidir ayın 27'si?

Çünkü Kadir gecesi 27 Ramazan. Şimdi, kimse belli değil falan demesin, İcmâ-yı ümmet var. Asırlardır milyarlarca Müslüman Kadir gecesi olarak 27 Ramazan'ı kabul eder. Allah-ı Zülcelal bu kadar ümmeti mahcup etmez. Hakikati başka türlü olsa bile Efendimiz Hazretleri'nin ve ona mensup olmanın Allah'ında o kadar yüce bir değeri vardır ki o Müslümanları bu zanlarından dolayı hem muaheze etmez, benim inandığım bu, hem de başka bir gece ise bile ümmetin hatırı için, habibinin hatırı için o gece yapıverir. Dolayısıyla bellidir, icma var çünkü hakkında. Efendimiz Hazretleri'nin hicrete başlaması 27 Safer'dir. 27 Safer yatısı namazından sonra Mekke'den çıkıp Sevr mağarasına gitti... Efendimiz Hazretleri'nin artık hastalığından takatsizleşip ağırlaşma safhası keza 27 Safer'de başlamıştır. Miraç da 27 Receb-i Şerif'te vaki olmuştur.

Baştaki soruya tekrar dönecek olursak...

Efendimiz Hazretleri'nin "Ramazan-ı Şerif orucu sizden evvelki ümmetlere farz olduğu gibi sizlere de farz kılındı." mealindeki ayet nazil olmadan önce en çok tuttuğu oruç Muharrem ayındaki oruçlardır. Ayrıca Muharrem'den sonra en çok tuttuğu oruç Recep ve Şaban orucudur. Ramazan zaten mükellefiyet. Ötekiler nevâfil, çünkü Allah'a iki yolla yaklaşılır. Biri kurb-ı nevâfil, biri kurb-ı ferâiz. Farzları yerine getirerek Allah'a yaklaşırsın, muhabbet noksandır. Ama kurb-ı nevâfil, mükellefiyet olmadığı halde yapılan ibâdetler ve amellerdir, farzların tamam olacak şekilde onların üstüne koyduğundur. Nevâfil, faydalı demektir; maalesef toplumun ekseriyeti mükellefiyetin dışında yapılan işleri boş olarak görüyor, hâlbuki mükellefiyetin üzerindeki işlerle insan yükselir, toplum yükselir.

Onun için kurb-ı nevâfil ile Allah'a daha çok yaklaşılr. İşte, Receb-i Şerif'in ehemmiyeti bu. Bir de Kuran-ı Kerim'de dikkat edersen mübarek zamanlar gündüz (nehâr) kelimesiyle anlatılmaz. "Leyle-i Kadr", "Leyl-i Mübârek" hep gece. Çünkü gece seni dışarıyla, kendinden dışınla temas etmekten alıkoyar, bu karanlıkla alakalı değildir sadece, ayrıca güneşin seninle ilgili temasıyladır. Daha derûnî olur. Onun için mübareklikler, bak Sure-yi Kadir'de bile "fecre kadar", yani gün ışıyana kadar, "Hiye hatta matla'il-fecr" gün ışıyana kadar benim feyzim, bereketim devam eder, buyuruyor.

Ezan-ı Şerif, hiç bitmiyor o zaman...

Tabi... Bu aynı zamanda tabi dünya için değil bulunduğu mahal için yani senden bir saat önce Seyyid Yahya Efendi'nin memleketinde Bakü'de durdu, ondan bir saat önce Yesi'de; Ahmet Yesevî Efendi'nin orada sabah oldu, Bosna'da Gazi Hüsrev Bey'de daha sabahın olmasına iki saat var; demek ki ezan nasıl dünya üzerinden yalayıp geçiyor işte o feyz de yalayıp geçiyor. Mesela Tunus'ta ben Kadir gecesi yaşadım ama orada da fecre kadar. Hâsılı "Leyl" önemli. "Nısf-ı Şaban" diyerek Efendimiz Şaban'ın ortası yani, Berat gecesini kast ediyor. Mesela İsmail Hakkı Bursevî Hazretleri - onun yaptığı Kur'an tefsiri hala bî-bedeldir. Aşk yoluyla yapılmış; tektir dünyada.- diyor ki: "Yazılır halkın beratı gelince Berat gecesi/ Ger hayâtı ger memâtı gelince Berat gecesi..." Demek ki o bile Berat gecesi diye isimlendirilen, Resûlullah Efendimiz Hazretleri'nin "Nısf-ı Şa'ban" dediği Şaban ayının ve o ortasındaki gecenin ehemmiyetini söylüyor. Böyle bir geceyi ihtiva eden ay elbette mübarektir.

RAMAZAN AYININ MÜBAREKLİĞİ KUR'ANLA SABİT

Ramazan-ı Şerif zaten Kuran'la sabit. İşte ilk on günü ikinci, üçüncü on günleri hakkında hadis var. Rahmet, mağfiret, cehennemden ebedi azat... Günler, vakitler birbirine eşit değil. Bu eşitlik rüzgârları 20. asrın numarasıdır. Eşitlik diye bir şey yoktur. Her vakit eşitse o zaman bundan sonra salı günleri Cuma namazı kılınsın. Orucu şubat ayında tut, daha kısa oluyor günler. Güney yarım küredeki de haziran ayı falan oluyor kışları, onlar da o zaman tutsunlar! Eşitlik zamanlarda ve günlerde yoktur. O zaman 9 Zilhicce'de Arafat'a gitme, başka gün git. Olmaz... Resûlullah nasıl yaptıysa öyle yapabilirsin. Ebubekir Efendimiz'i, kendisi Hacca gitmediği sene, Mekke'nin

fethinden sonra yani, 'hac emiri' olarak tayin etti. Ne buyurdu? 9 Zilhicce'de Arafat'ta olacaksın! Ertesi sene Hacc'a teşrif ettiğinde kendisi de 9'unda orada oldu. Farz tavafı yapmadın, onun telafisi var. Arafat'ta bulunamadın ise onun telafisi yok, dolayısıyla bunu söylüyor Efendimiz. Hatta İmam-ı Şafi Hazretleri'nin bir ölçüsü vardır: Tabi o zamanlar yolculuk zor. Arafat'ta durma zamanına yetişemedin, bitmek üzere yürüsen yetişemeyeceksin, "Ayağından terliği çıkar at oraya düşsün, olmuştur." diyor. Yani mümkün olduğunda bütün menâsik yerine getirilir ama Arafat'ta bulunamazsan Hacc merduttur. Bunun gibi günlerin de aylarında, gecelerin de birbirine üstünlükleri veya farkları vardır. Ayetler de Allah-ı Zülcelal peygamberlerin bazıları bazılarına üstündür demiyor mu? Ama bir yandan diyor "La nüferriku beyne ehadin min rusulih"- Resuller arasında fark yoktur- İy de oradaki fark olmayan ne? Tebliğ buyurdıkları gerçek. Farkı budur. Nedir bu gerçek? 'Ben Allah'ın kulu ve resûlüyüm, Allah tek tanrıdır.' Bu bakımdan fark yok ama ulü'l azm peygamberler var, kitap sahibi peygamberler var, tek kavme gönderilmiş peygamberler ki hepsi bir kavme gönderilmiştir. Efendimiz "Rahmeten lil-âlemindir", "hatemü'l-enbiya" bir tek o. İbrahim, Musa, İsa, Nuh, Âdem bunlar da farklı. Suhûf sahibi olan peygamberler var, hani nerede eşitlik, hani fark yoktu aralarında. O fark yok ayeti tebliğ ettikleri hakikatte fark yoktur demektir. Onun için bu aylar, bu günler, bu zamanlar elbette önemlidir, farklıdır, mübarektir.

ALLAH DİYOR Kİ: BEN'LE DİYALOGDA OL!

Peki, Ramazan'a nasıl hazırlanmalıyız?

Evvela üç aylardan önce ahalimizin 'büyük tövbe' ve 'küçük tövbe' diye isimlendirdikleri Cemaziyü'l-evvel ve Cemaziyü'l-ahir ayları var. Resûlullah Efendimiz, her zaman tövbe buyuruyorlar da o aylarda daha çok buyuruyor. Çünkü her ibadetin bir feyzi, berekâtı vardır. Yani sen Nur-u İlahî'yi aksettirecek bir aynasın ama günahlarla, kabahatlerle, kusurlarla, âsilekle, nefsanîyetle o aynayı paslandırmışın, o aylarda bu kir, bu toz, tövbe beziyle, istiğfar deterjanıyla ve gözyaşı suyuyla, (pişmanlık, gözyaşı suyuyla) temizlenir. O zaman ayna temizlenince ne olur Receb-i Şerif, Şaban-ı Şerif'te, Ramazan-ı Şerif'te gelen feyizleri kabulün kolaylaşır, aynanın üstününü örtersin ışık alabilir mi ki aksettirsin. Evvela kendin alacaksın ki başkasına aksettiresin. Onun için

tövbe ile hazırlanılır, onun için namaza evvela istiğfar edilerek başlanır, niyet edilir. Her ibadetin başı istiğfar sonu duadır. İstiğfardan kasıt gelen feyzi alabilmek ve aksettirebilmek... Sonundaki dua da yani sen namazı kıldın diye Allah kabul etmeye mecbur mu, hiçbir mecburiyeti yok sen yalvarıyorsun. Çünkü “Benim indimde duanız olmasa ne kıymetiniz olurdu?” diye buyuruyor ayette, kulun Allah indindeki kıymeti, oradaki duadan kasıt şunu isterim, bunu isterim değildir. Benle diyalogda ol, yani daha tabir-i diğerle, Allahlı yaşamaktır o. Onun için Ramazan’a öyle hazırlanılır.

Efendim, Ramazan ayının alâmet-i farikası olan orucun manası nedir?

Manası kademe kademedir, adamına göre değişir. Mesela oruç tutmuyor adam ama üç aylarda içki içmiyor, diyelim Recep, Şaban’da içiyor Ramazan’da içmiyor. Yani günahkâr tamam da Allah verir kardeşim. Neden? Allah ve Resulünü biliyor. “Bir halttır ediyorum ya Rabbi” diyor, “Ama bak ben senin gecene, din kardeşlerinin gecesine, ayına hürmet ediyorum.” diyor.

Gayrimüslimler de hürmet ediyor?

O, onun terbiyesi, gayrimüslim bu manada kardeşim değildir. Çünkü “Muhammed Resûlullah” demeden ebedi kurtuluşa erilemez. O ayrı mesele o terbiye, bu inanç. 75 yaşına geldim kendimi bildim bileli oruç tutarım, Allaha hamd ü sena ederim, çok da nafil oruç tuttum, çay ve sigara tiryakisi olmama rağmen hiç açlık çektiğimi hatırlamıyorum. Ramazan-ı Şerif’te Allah öyle bir bereket verir ki en fukara insanın sofrasında bile diğer on bir aya göre daha fazla şey bulursun. Resûlullah Efendimiz de hurma ile oruç açardı ki sünnettir. Bunu da doğru algılamak lazım, Resûlullah’ın sofrasında, portakal, kivi, ananas, elma, armut her şey var da o hurmayı mı tercih ediyor. Zaten başka bir şey yok, bunu da doğru anlamak lazım. Ha Resûlullah’a benzemek için ben hurma yiyorum, tamam sana bir feyiz verir, bunu mükellefiyet, sünnet olarak görmek yanlış, çünkü başka bir şeydir. Bu sünnet ya da mükellefiyeti sanılıyor ya, değil o. Efendimiz fukara bir hayat yaşamıştır zahir olarak, hem de “Bir elime güneşi bir elime ayı verseniz davamdan vazgeçmem” demiştir. Şimdi Ramazan-ı Şerif’in feyz-i berekâtı için iki hadis söyleyeyim okuyanlar anlasınlar. Efendimiz buyuruyor ki: “Bir Müslüman, Ramazan-ı Şerif geliyor diye sevinse ‘ehl-i nar’ olsa bile cennete gider.” Bir başka hadiste

de Ramazan-ı Şerif’in kendileri üzerindeki yüksek, yüce, ulu, âli, müspet tesirini bilse, ümmetim on iki ay Ramazan olsun isterdi, diyor. Dolayısıyla Ramazan-ı Şerif ayının Efendimiz tarafından teyit edilen bir kıymeti vardır. Onun kıymet verdiği bir şeye hâlâ daha ne kıymeti var diye araştırmak, Efendimize saygısızlıktır.

Efendim, son olarak müsaadeniz olursa daha şahsi bir soru sormak istiyorum. Sizin Ramazanlarınız nasıldı? Çocukluk günlerinizden hatırlınızda kalan hatıralardan birkaç tanesini lütfeder misiniz?

Benim çocukluk günlerimde yazdı Ramazan, uzun saatler, koşuşturmacalı saatler... Dedemin evi teraslıydı ve mahallenin en yüksek eviydi. Akşamüstleri terasa çıkıp, güneş görmeyen bir yerde, asmanın altında çardak vardı serinlemeye çalışırdım. Sonra teravihe muhtelif camilere giderdim. Mahalledeki camiden başlayıp işte Bursa’da Ulucami, Yeşil, Muradiye, Başçı İbrahim... İlk ve son teravihi mutlaka mahalle camiinde kılmak, dedemin âdeti idi. Mahalle camii de sonradan açıldı bu arada. Orası dokuma fabrikasının deposuydu daha önceden. Mahallemizin aşağısında mesela Veli Şemseddin vardı, biraz aşağıda Akbıyık Hazretleri, biraz aşağıda Şeker Hoca. Fakir de uzun süreler yani üniversiteye başladıktan sonra İstanbul’da okurken, otururken, evlendiğimden sonra da dahi uzun seneler ilk teravihi Bursa Ulu Camii’nde kılmaya gayret ettim, gittim geldim. Sonra artık meşgale iyice fazlalaşınca gidip gelemey oldum.

İstanbul’da hassaten gittiğiniz bir yer var mı?

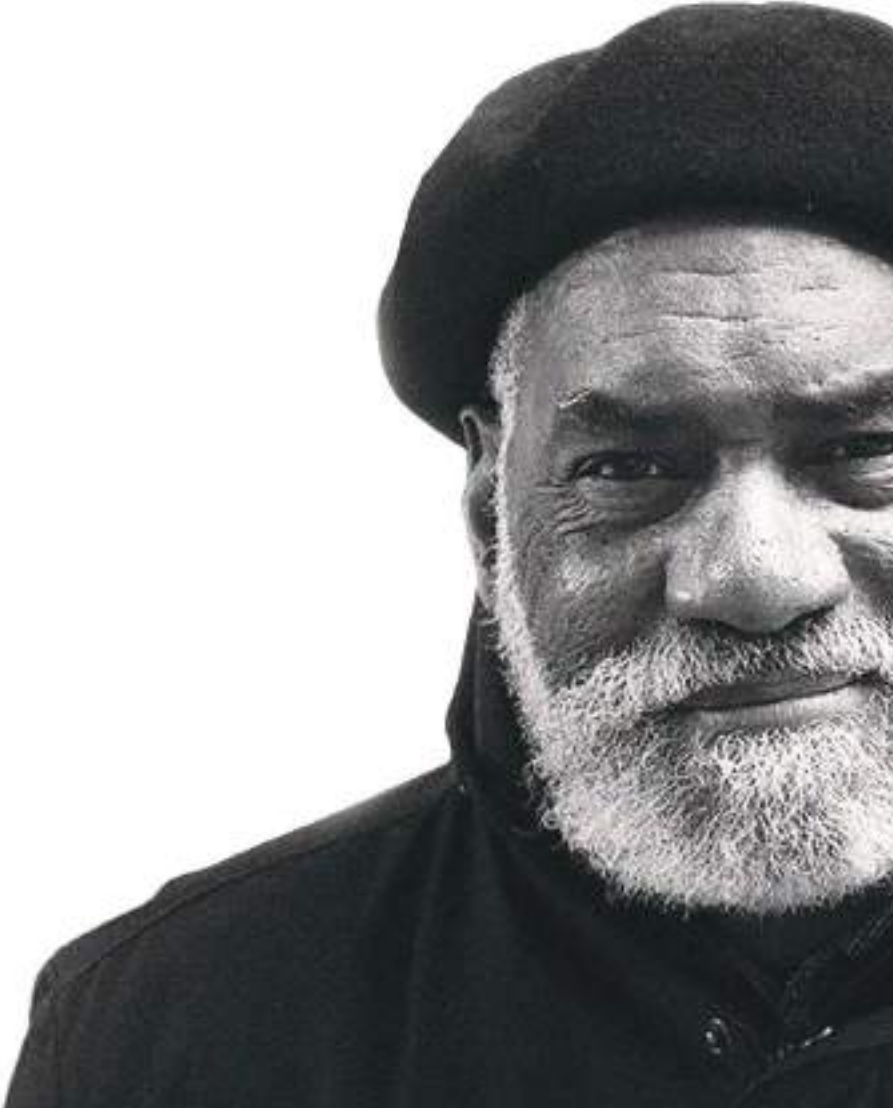
Yok... Burada Muzaffer Efendimin arkasında, daha üniversitede iken Süleymaniye’ye, daha sonra da eski Nurettin Tekkesi’ne gelir olduk. Bir de lise çağlarında hem Kuran-ı Kerim’de tashih-i hurûf; yani, harfleri düzeltme dersi aldığım meşhur “Adalı Hâfız” diye bilinen Ahmet Hızır – Reisu’l-Kurra idi- vardı. Emekli olduktan sonra Yalova’nın bir köyüne yerleşmişti, Ramazan’da Bursa’ya Havlucu Hakkı Bey’in mukabelesini okumaya gelirdi. Ben lise çağlarında iken teravihte muhtelif camilere gidip müezzinlik yapardım. Ahmet Efendi’nin imamlığında Enderûn usûlü teravîh kılardık. Enderûn usûlü teravihi, Bursa’da Ahmet Efendi’den öğrendim.

Amerika'da doğan, orada İslam'la tanışan ve halen orada yaşayan Muhyiddin Şekûr, *Su Üstüne Yazı Yazmak*'ta tasavvufa giriş öyküsünü anlatıyor. Şekûr, bu serüveni tasavvufla karşılaşmasından başlatıp şeyhinin rehberliğinde eriştiği dervişliğe ve ötesine kadar götürüyor.

Su üstüne nakış yapan adam

Muhyiddin Şekûr

Süreyya Dalgıç

Su Üstüne Yazı Yazmak

Muhyiddin Şekûr

Tercüme: Senai Demirci,
Sevin Okyay,
Sufi Kitap, 336 sayfa

Kitapla ilgili bilgi için

Hakikate dair bir kavrayış

Muhyiddin Şekûr, **Gölgeler**

Koridoru'nda, aynı akıcı üslupla hakikatte hepsi birer hikmete işaret eden hayat derslerine devam ediyor. İsmi Furkan Suresi'ndeki "Rabbinin gölgeyi nasıl uzattığını görmedin mi? Eğer dileseydi, onu elbet hareketsiz kılardı" ayetinden mühlhem olan **Gölgeler Koridoru'nda** görünmeyen dünyayı keşfetme tecrübelerini daha ileriye taşıyor. Görünene odaklanıldığında kolayca üzerinden atlanıp geçilebilen sıradan olayların, görünenin ötesine nüfuz edildiğinde hakikate uzanan bir nişaneye dönüştüğünü gösteriyor.

Gölgeler Koridoru

Muhyiddin Şekûr

Tercüme: Öykü Özer,
Senai Demirci, Sufi Kitap
320 sayfa

Kitapla ilgili bilgi için

Başlık kimilerine meşhur Şevket Süreyya Aydemir'in *Suyu Arayan Adam* adlı hatıratını çağırırsa da burada bahsedeceğimiz şahsın Aydemir ile hiçbir bağlantısı yok. Hatta, tam zıddı bile denilebilir. Zira, Aydemir'in "materyalizm" felsefesini benimsemiş olduğu hatırlanacak olursa yazımızdaki yazar "spiritüelizm" basamaklarının bile fevkinde bir şahsiyet. ABD Cleveland 'da dünyaya gelen Muhyiddin Şekûr, Kent Eyalet Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık bölümünden doktora derecesi ile mezun olmuştur. 30 yılı aşkın bir süre aile terapisti ve New York Eyalet Üniversitesi'nde eğitim danışmanı olarak görev yapar. Emekli olduğu 2006 yılından sonra kendini yazmaya ve İslam'ı anla(t)maya adanmıştır. Bu uğurda çeşitli seyahatler yapmış ve kutsal beldeleleri de ziyaret etmiştir. Tasavvufa girişini kendi samimi üslubu ile eserlerine taşımıştır.

Su Üstüne Yazı Yazmak ve *Gölgeler Koridoru* bilinen en önemli eserleri olup kendi hayat hikayesini bizim de kendimize bir yer bulabileceğimiz bir açıdan anlatmaktadır. Sufi Kitap bu mühim iki eseri de Türkçeye kazandırmıştır. Yazarın *Yazdan Kalan Son Gül* isimli bir romanı da Timaş Yayınları arasında yayımlanmıştır.

Su üstüne yazı yazabilmek

Bir arkadaşının daveti üzerine pek istemediği bir ortama girmek zorunda kalan Muhyiddin Şekûr, bu ortamın hayatında nasıl bir iz bırakacağından o an habersizdir. Aslında bizim hayatımız da onun hayatı gibi büsbütün beklenmedik zincirleme olaylardan ibaret değil mi?

Yaptığı bir iş gezisi sırasında, göçtüğü ahiret evinden onu dervişliğe çağıran bir zatın talebesinin yanında hayatın tüm 'derslerini'

okumaya ve bunlarla hemhal olmaya namzet bir dervişin macerası... Ayakkabının bağı çözülse "Bunu Rabbinden bil!" diyen bir anlayışın kuşattığı bir hayat hikâyesi... Muhyiddin Şekûr'un yaşadığı tecrübe, aslında hepimizin hayatında karşılaşılabileceğimiz olayları yansıtmakta. Kimi zaman benzer durumları deneyimlediğimiz ama böylesine anlamlar yükleyemediğimiz hayatımız; duymayı, anlamayı ve görmeyi bilmek isteyenlere sır kapılarını ardına kadar aralamakta ve bu kapıdan içeri girmek isteyenleri buyur etmekte.

Muhyiddin Şekûr'un İslam'la ve tasavvufu tanımasını samimi bir dille anlattığı eserinde aslında herkesten birer hikâye gizli. Bozulan arabamızdan, hediye aldığımız bir çiçeğe ya da merak ederek okuduğumuz bir kitaba ve "pikabın iğnesine" dair o ilgi çekici vakaya kadar her şeyde ve her anda Allah'ın varlığını idrak edebilme ve bunun arkasında yatan hakikatleri fark edebilme gayreti yatıyor. Yanımızdan akıp giden bu hayretler ve hakikatler deryasına dalabilme gücünü bizlere sunuyor. Bizim için en onulmaz görülen şeylerin gerçek varlık yanında sadece su üstüne yazı yazmaktan ibaret olduğunu anlamamızı sağlayan eserde arayan herkes için bir çıkış, bulmak isteyen herkes için nice hikâye gizli. Anadolu toprağının mümbit ve bereketli olduğunu, maneviyat fışkırdığını her daim zikreden Şekûr'u teyit eder bir biçimde buralarda su üstüne yazılan yazının bile; yani "nakş ber-ab"ın "ebru" sanatı haline dönüşmesi ve "O"na işaret eden bir vasıta olarak bakileştiğini de hatırlayınca Muhyiddin Şekûr üstadın da bir nev'i su üstüne yazı yazabildiğini söylemek yanlış olmayacaktır!

Müslüman Saati'inde Annemarie Schimmel, Müslümanların hicret ile birlikte kabul ve tüm mübarek vakitlerini bu milada göre idrak ettikleri hicrî takvimin oldukça detaylı bir incelemesini sunuyor. Schimmel, bu tematik çalışmasını yıllar, aylar, haftalar ve günler olarak tasnif ederken haftanın günlerinin manevî önemini açıklıyor.

Zamanın
bereketi,
bereketin
vakti!

Z

aman yahut vakit kelime anlamı olarak ölçümü yapılabilen, ölçülmüş bir dönem, bir iş veya oluşun içinde geçtiği-geçmekte olduğu süre olarak tanımlanabilir. Kısaca bir izah ile bu kavram, insanlık için elbette bundan ibaret değildir. Annemarie Schimmel, *Müslüman Saati* kitabında öncelikle Müslümanların büyük çoğunluğu tarafından kullanılmış-kullanılmakta olan- Hicri takvimi tanıtıyor. Peygamberimizin Mekke'den Medine'ye hicret etmesini başlangıç kabul eden bu takvimle birlikte Müslümanlar bir nevi eski alışkanlıklarını, adetlerini de terk etmiş oluyordu. Kurak Yesrib'i yemyeşil Medine'ye dönüştüren İslam'ın altın çağını yaşayacağı bir devrin işaret fişeği olan bu hicretin başlangıç kabul edilmesi elbette çok anlamlıdır. Artık vakit İslam'ın vaktidir. Hicretten bu yana kullanılan bu takvim, ayın hareketlerini esas almaktadır. Ramazan'ın başlangıcı, bayram günlerinin belirlemek. İşte tam da bu arada meydana gelen bazı karmaşıklıklardan söz ediyor Schimmel. Tarih boyunca Müslümanlar tarafından kullanılmış başka takvimleri de anmadan geçmiyor. Celalî, Rumî, Melikşahî takvimlerin yanı sıra; Moğolistan zaferi sonrası Cengizhan adıyla ortaya çıkan Cengizhanî takvimden, Babür şahlarının tahta çıkış tarihlerini esas alan Babür kaynaklı takvime kadar birçok takvim ismi zikrediliyor.

Müslüman Saati

Annemarie Schimmel

Çeviri: Dilara Yabul İşleyen
Sufi Kitap, 152 sayfa

Zeynep Nur Nergis

Zamanı bilmek, onu belli vakitlere ayırmak, geçen zamanı kavrayabilmek insan için tarih boyunca büyük bir uğraşı olmuştur. Müslümanlar günleri 5 vakte böler, bu 5 vaktin her birinde Rablerine ibadet ederler. Vakti anlamlı kılan elbette bu buluşmalardır. Schimmel, Hicri takvimde yer alan ayları, bu aylar içerisindeki diğerlerine nazaran daha önemli olan günleri, tek tek büyük bir titizlikle anlatıyor. 10. gününde aşure kazanlarının kaynadığı, Hicri takvimimizin ilk ayı olan Muharrem, aynı zamanda içinde bir gönül sızısı olan Kerbelâ'yı da taşıyor. Peygamberimizin vefat ettiği ay olan ve bu sebeple bela ve musibet ayı olarak görülen Safer ayı, vahyin başladığı ay olan Recep, aynı zamanda Peygamberimizin miraca yükselmesi vesilesiyle idrak ettiğimiz Miraç Kandili'ni de içinde barındırıyor. Gelişiyle kâinatı şereflendiren Peygamberimizin doğduğu ay olan Rebi'ül-evvel.

Burada Efendimizin doğumuyla ilgili pek çok hadiseye, o gün gerçekleşen mucizelere ve bu mübarek günü aşkla kalemlerinden akıtan şairlerin şiirlerine de yer veriliyor. Hac ayı olan Zilhicce'den bahsedilirken ise hac adaylarının geçmişten bugüne hac yolculukları, hac farizaları ve asıl aşkın Kabe'yi görmekle değil onu kalbinde taşıyabilmekte olduğunu anlatan bahisler bulunuyor. Bunların haricinde İran, Hindistan, Afganistan gibi ülkelerde bu özel günlerin nasıl kutlandığı, bu günlere özel hangi hazırlıkların yapıldığı da aktarılıyor. Hicri takvime sığdırdığımız iki bayram, Miraç, Regaib, Berat ve Kadir gecesi olmak üzere 4 özel gece. Bu gecelerin özellikle farklı coğrafyalarda farklı kültürlerle birlikte yaşayan dünya Müslümanları için ifade ettiği anlam, coşkuyla kutlanan bu günlerin buradaki Müslümanlar için nasıl bir ferahlık olduğu da bir bir anlatılıyor. Bunların yanı sıra bu özel gecelerin edebi yönü, şairlerin bu vakitleri nasıl anlattığı ve yazılan şiirler de bir demet olarak sunuluyor. Zaman hesaplama yolları, ölüm, doğum gibi özel günlerin tarihlerini unutturmamak için yazılan tarih düşürmeler ve daha niceleri hepsi bu zaman yolculuğunda kendine yer buluyor. Baharın müjdeleyicisi nevrüz, şairin,

*"Matla-ı nur-ı mahabbet kıl ilahi gönlümü
Serd ü tarik olmasın Ya Rab şeb-i yelda gibi"*

beytini ve daha nice şairin şiirlerini taçlandırmış en uzun gece "şeb-i yeldayı" da vaktinin bir kısmını ayırıp kendileriyle tanışmak isteyenleri bekliyor bu kitabın satırları arasında. Tüm bunların nihayetinde varılacak nokta şudur ki muvakkitlerin hesabını yapamayacağı sonsuz bir an vardır Müslüman için. İşte bu tek bir anın farkına varabilmek geçen tüm zamanlara bedel görülür. Yaşanılan tüm hayat bu demi bulabilme çabasından başka bir şey değildir. Vaktin mutlak sahibine yakın olunabilecek o an, işte Müslümanın saatidir ve bu vakit Rabbine kavuşmaya kuruludur.

Eva'dan Havva'ya...

Aristokrat ve Katolik bir aile içinde yetişti. Seçkin tabakaya mensup çocukların okuduğu okullarda eğitim gördü. Akademik kariyer yaptı, profesör oldu. Bir gün İkbâl'i, onun aracılığıyla da Mevlâna'ı keşfetti. O ikisi sayesinde İslâm'a kavuşunca araştırmacı, sorgulayıcı ruhu nihayet sükûna erdi.

“O

Kur'an ki kalplere girince değişir insan; o insan ki değişince değişir cihan.” Muhammed İkbal'in bizlere bir yol gösterdiği bu değişim çağrısına kim bilir nice gönül iştirak etti. Kim bilir nice gönül, içinde kopan fırtınalara bu çağrı ile bir

dur diyebildi. Kim bilir? Hiç şüphesiz Eva de Vitray Meyarovitch de (1909-1999) bu insanlardan sadece biriydi. Bir dostunun hediye olarak sunduğu Muhammed İkbal'in Mevlânâ hakkında yazdığı *İslam'da Dini Düşüncenin Yeniden İnşası* adlı eseri ile Eva de Vitray gerçekten kendine yeni bir hayat inşa etmeye başlamıştı. Büyük annesinden ve ailesinden edindiği Hristiyan Katolik inancının bazı noktalarını ta çocukluğundan beri sorgulamaya başlamıştı. Zihninde tam oturtamadığı ve sadece böyle yapması gerektiği için, aslında çok da gönülsüz yaptığı birçok ritüel hakkındaki sorular. Bu yolda devam etmezse kurtuluşa eremeyeceğini söyleyen rahiplerin anlatılarına karşı kafasında oluşan çelişkilerle birlikte, II. Dünya Savaşı'nın yıkımından nasibini almış olmasına rağmen yine de zihninde hakikati arayış sorularını hiç yitirmemişti. Yaptığı çalışmalar ve araştırmalar sayesinde birçok farklı insan ile tanışma imkânı bulan Eva de Vitray arkadaşının hediye ettiği Muhammed İkbal'in kitabını okumaya başladıktan sonra bir aydınlanma yaşamıştır. Daha okumaya başlar başlamaz ondan etkilenmiş ve zihnindeki bazı sorulara cevaplar bulmanın şaşkınlığını yaşamıştır.

Muhammed İkbal'in bahsettiği tek olan hakikat ister Çince söylensin ister Arapça aynı şeyi söyler. Hakikat birdir. İki kere ikinin dört etmesi gibi mutlak bir şeydi bu. Eva de Vitray okudukça bu iklimi kapıl(an)maya başlar. İkbal sefinesi onu koca bir deryaya götürür. Hatta “bahr-i bî-pâyân bir ummana”; Hz. Mevlânâ'ya... *Mesnevi*'nin gölgesinde dinlenmeye, huzur ve sükûn bulmaya başlar. Bu esaslı tanışıklık ona İslam'ın o sınımsız yüzünü göstermeye yetecektir. -Elbette bu sanıldığı kadar kolay olmayacak sancısı yıllar sürecek bir doğum olacak; dostlar, akrabalar kaybedilecektir.-

Havva Tekil

İslam'ın Gülüyüzü

Eva de Vitray
Meyarovitch

Tercüme: Cemal Aydın
Sufi Kitap, 176 sayfa

İslamın gülü yüzü

Rüyasında bir mezar taşında adını görür!

Eva de Vitray, hakikat arayışı ve İslam'la buluşma hikâyesini anlattığı *İslam'ın Gülüyüzü* kitabında birçok anekdot aktarır. Mesela bir keresinde rüyasında kendi isminin bir değişik versiyonu olan (Arapçası) Havva isminin yazılı olduğu bir mezar taşı görür. Eva de Vitray rüyasında bu taşın bulunduğu kabrin içine girdiğini ve aynı zamanda dışarıdan da kabirdeki kendini izlerken bulur. Hayretler içinde uykusundan uyanır. Bu rüyanın üzerinden yıllar geçmiş, bir vesile ile çok sevdiği Konya şehrinde çalışmalar yapmakta iken Mevlânâ ile münasebetini bilen bir mimar dostu Eva de Vitray'ı Mevlânâ Müzesi'nde yapılan bir çalışmaya davet eder. Tamamen harap bir halde bulunan tekkede hanım Mevlevi dervişlerinin mezar taşları çıkartılmış ve onarımları yapılmaktadır. Moloz ve hafriyat yığınları arasında Eva De Vitray'ın gözü bir mezar taşına dikilir ve öylece kalır. Rüyasında gördüğü mezar taşıdır bu, sadece üzerinde ismi eksiktir. Eva de Vitray nereden bilecektir ki yıllar sonra gerçekten o mezar taşına tam da rüyasında gördüğü ismi yazılacaktır. Eva'nın bizce aslı olan Havva'sı hâk edilecektir o mezar taşına. Bu olayın üzerinden çok zaman geçmeden yine bir arkadaşının hatırlatması ile Havva ismini kullanmaya başlar. Her yerde kendini misafir gibi hissettiğini ancak Türkiye'de ve özellikle de Konya'da gerçek evinde olduğunu söyleyen Havva Hanım, çok sevdiği mürşidi ile gerçek evinde bir sonsuz uykuda beraberdir.

Mutlaka okumanız gereken 10 tasavvuf klasîği

Kuşeyri'nin ifadesiyle "Tasavvuf, Allah'ın hakikatine itimat etmekten başka bir şey değildir." Özü Kur'an ve Sünnet olan İslam tasavvufu ; insanoğlunun manevî arınmaya ve tekâmüle olan iştihâki çerçevesinde çeşitli manevî düsturlar geliştirmiştir. Bu arayışa ve düsturlara dikkat çeken kitaplardan bir seçki yaptık.

Yavuz Selim Küçük

Insanoglu, asırlar boyu iki cihanda da mutluluğa ulaşmayı niyaz etmiş fakat en çok da Yaratıcısı ile buluşmayı umarak çeşitli manevî düsturlar ve yollar geliştirmiştir. İslam tasavvufu bu kadim öğretilerin en sistematik olanıdır, zira tasavvufun özü Kur'an ve Sünnettir. Allah dostları, İslam tasavvufu geleneğimizde, bir derviş adayının bu yolu nasıl yürüyeceğini, ne gibi çilelere çekebileceğini hem nasihat hem ikaz bağlamında aktarmaya çalışmıştır. Bu aktarımlar genelde bu "seyr" meselesi üzerine ele alınmış, olgunlaşma ve kemâle erme yolunda çeşitli değerlendirmeler yapılmış ve bu eserler, asırlar boyu kültürümüzün gönle dokunan mihenk taşları olmuştur. Yunus diliyle söylersek "Bu yol uzundur, menzili çoktur, Geçidi yoktur, derin sular var" Sufi Kitap, bu uzun yolun güzelliklerine ve salikin, yolda karşılaşılabileceği zahmetlere dikkat çeken tasavvuf klasiklerini yayınlamayı sürdürüyor. Sufi Kitap'ın Tasavvuf Klasikleri serisinden 10 kitap seçtik.

"Kim bu kitabı okuyup amel ederse güzel ahlak sahibi olur"

Eşrefoğlu Rumi devrin büyük mürid-i kamilleri olan Emir Sultan ve Hacı Bayram-ı Veli'nin tasavvuf terbiyesiyle yetişen büyük sufi ve ilim adamlarından biridir. Hazret Anadolu evliyasının büyüklerinden kabul edilir. Eşsiz eseri *Nefislerin*

Terbiyesi manevî eğitim yolunda örnek bir ahlak kitabı olarak yüzyıllardan bu yana okunmaktadır. Bugünkü insanımızın yaşamış olduğu buhranlara, sosyal, psikolojik, maddi ve manevî hastalıklarımıza, çare ve çözüm yolları sunan önemli bir başvuru kaynağıdır. Eşrefoğlu'nun kendi ifadesiyle, "Her kim bu kitabı okur, okuyanı dinler ve içindeki nasihatlerle amel ederse şüphesiz nefis terbiyesinde büyük mesafeler kat eder de güzel ahlak sahibi bir insan olur" *Nefislerin Terbiyesi* her ailenin kitaplığında bulunması gereken bir başucu kitabı.

Nefislerin Terbiyesi, Eşrefoğlu Rûmî, 512 sayfa

Esmaü'l Hüsnâ'dan nasıl istifade ederiz?

İsmail Hakkı Bursevî, Celvetîyye tarikatının meşâyih-i azâmından olup tefsir kitapları içerisinde büyük öneme sahip olan *Ruhu'l-Beyan*'ın da müellifidir aynı zamanda. Tasavvuf ehli insanlar Esmaü'l Hüsnâ'yı alemin yaratılışının sebebi olarak görürler. Varlıkların vücudunun ortaya çıkışı bu yüce isimlerin tecellisiyle olmaktadır. Âlemdeki bütün mevcudât Al-

lah'ın isimlerinin mazharıdır. Her varlıkta Allah'ın bir ya da birkaç isminin tecellisi vardır. Bursevî Hazretleri Esma-yı Hüsnâ'dan yalnız on iki ism-i celîli şerh eder. Bu isimler: Hayy, Âlim, Mürid, Kadir, Evvel ve Âhir, Zâhir ve Batın, Rahman ve Rahim, Müdebbir ve Mu-

fassıl. Bursevî, isimleri şerh ederken zahiri manalarına işaret ederek daha çok bu esmânın batini yönü üzerinde durur. Hakk'ın sahip olduğu isimler ile mahlukatın sahip olduğu isimler arasında karşılaştırmalar yaparak hakiki manalarını ortaya kor. İsmail Hakkı Bursevî, *Esmâü'l – Hüсна Şerhi*'nde, yazılmış olan diğer esma şerhlerinden farklı olarak esmanın şehirlerle ve mekanlarla olan irtibatlarına değiniyor. İlâhi isimlerin şehir ve mekanlardaki tezahürlerinde ifadesini bulan manalara işaret ediyor. Bu kitabın en mühim taraflarından birisi de insanların esmadan nasıl istifade edebileceğini göstermesidir.

Esmâü'l-Hüсна Şerhi, İsmail Hakkı Bursevî, 288 sayfa

Dört halifenin örnek hayatı

Büyük ilim adamı ve ehl-i tasavvuf olan Şemseddin Sivasî'nin yazmış olduğu elmas parçası değerindeki bu kıymetli eser geçmişten günümüze ilim meclislerinin, medreselerin ve tasavvuf ehlinin büyük bir dikkat ve özenle okuyup istifade ettiği nadir kitaplardan biridir. Onlar ki Allah resulünün eşsiz fazilet ve yüksek ahlak sahibi halifeleridir. Onlar ki hayatta iken cennetle

müjdelenen ve meleklerin bile gıpta ettiği şahsiyetler. Peygamber ahlakıyla ahlaklanmış, nebevi eğitimin bütün kademelerinden en yüksek başarıyla geçen bu eşsiz ve önder halifelerden günümüz insanlarının alacağı, öğreneceği çok büyük dersler var. Bilinçli, şuurlu, ferasetli ve basiretli Müslüman için gerçek rol modelleri. Adaleti ve ahlakı hayatımızın merkezine alarak iyi bir insan, iyi bir mü'min, iyi bir yönetici nasıl olunurmuş bu büyük meziyetleri *Dört Halifenin Menkıbeleri* kitabından öğreniyoruz. Bu elmas parçası değerindeki kıymetli kitabı her zamankinden daha çok okumaya ihtiyacımız var. Adaletin ve ahlakın hayatımıza hâkim olması için ibret dolu sayfaları dikkatlice tekrar tekrar okuyup istifade etmek üzerimize birer vebidir.

Dört Halifenin Menkıbeleri, Ş. Sivasî, 400 sayfa

Kalbe dokunan 262 hikmetli söz

Büyük İslam âlimi ve mutasavvıf olan İbn Atâullah İskenderî'nin yazmış olduğu eserin en güzel ve en etkileyici yanı hiç şüphesiz ki taşıdığı "hikemiyât"tır. "Hikem", hikmetler manasına gelir. Peygamber Efendimiz: "Hikmet mü'minin yitiğidir, onu bulduğu yerde alır."

buyurmaktadır Arifâne bilgiye teşne olan taliplere ve sâliklere değerli öğütler içeren bir başucu kitabı olarak görülen *Hikem-i Atâiyye*, yüksek bir irfan, derin bir ilim, feraset ve tasavvufi hassasiyetle yazılmış ender-i nadirât kıymetindedir. *Hikem-i Atâiyye* kitabı bölümler halinde ayet ve hadislerle ve tasavvuf büyüklerinin hikmetli sözleriyle nakış nakış işlenip okurun kalbine, ruhuna ve yüreğine ilmek ilmek iz bırakıyor. Derin anlamı, etkileyici ve çarpıcı üslubuyla gönlü hüşyar hale getiriyor. Kalplerini ve ruhlarını inşa edici, diriltici, büyük bir etki ve tesir gücüyle insanı, özüne götüren bir tefekkür alemine yönlendiriyor.

Hikem-i Atâiyye, Atâullah İskenderî, 544 sayfa

Nefsi terbiyenin püf noktaları

İsmi Ebu'l-Hasan eş-Şâzeli Hazretlerinin "Veliler gelinler gibidirler. Kendilerini fâsıklara göstermezler," şeklinde başlayan sözünden alan ve Batı dilleri dâhil pek çok dile çevrilen *Gelin Tacı*, kalbi Allah'a bağlamak ve O'nun rızasını kazanmak için neler yapılması gerektiğini ikna edici bir dille anlatır. İnsanoğlunu kendi nefsinin nasıl aldatıp kandır-

dığını ve onun bu aldatışlarından kurtulup onu bir binek haline getirebilmek için ne yapmak gerektiğini örneklerle öğretir. İbn Atâullah el-İskenderî Hazretlerine, tasavvufa yabancı insanlara nasıl yaklaşmak ve onların yönünü Allah'a tam olarak nasıl çevirmek gerektiği, ilâhî tezahürler neticesinde çok iyi idrak ettirilmiştir. O yüzden de nasihatleri insanın içine işleyen, kalbine dokunan manevî

ilhamlar mesabesindedir. Okur, Allah yolunda yürümek istiyorsa bu kitap ona o yolu bütün yönleriyle açmak üzere kaleme alınmıştır. Zira asıl mesele, taklitten tahkiye doğru ilerlemektir. Uzun zamandır tercümesi beklenen bu eser, Sufi Kitap'ın *Hikem-i Atâiyye Şerhi*'nden sonra İbn Atâullah el-İskenderî kitaplığına eklediği ikinci kitabı olması hasebiyle önem arz ediyor. El-İskenderî Hazretleri bu eserde, tasavvufu yeni tanışan ya da tasavvuf terminolojisine aşina olduğu halde işin künhüne varmak isteyen okurlara nefsi terbiyenin püf noktalarını aktarıyor.

Gelin Tâci, İbn Atâullah El İskenderî, 112 sayfa

Kurtuluş yolunun çareleri

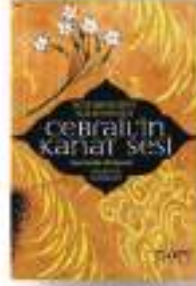
futuhul gayb

Bugün modern dünyanın baskı, tahakküm ve dayatmalarını insanlığı büyük ve derin bir yalnızlığa ve bunalıma sürüklemiştir. Ruhunu, özünü, maddi ve manevi değerini yitirmiş insanlık kalp ve ruh dünyasını yeniden onarmak, düzeltmek ve diriltmek için büyük çaba içerisindedir. Kurtuluşunu arayan günümüz insanına, yüzyıllar öncesinde seslenen büyük Sufi Abdülkadir Geylani kurtuluş yolunun çarelerini, aşamalarını bütün detaylarıyla hikmetli bir üslupla *Fütûhu'l-Gayb*

kitabında anlatıyor. Peygamber Efendimizin ruhaniyetinden feyz ve ikliminden, kalplere, ruhlara ve gönüllere manevi şifa dağıtıyor *Fütûhu'l-Gayb*.

Abdülkadir Geylani, sohbet havasında yazdığı tasavvufi ve ahlaki hikmetlerle yoğurulmuş bu önemli eserinde ade-ta ölü gönülleri diriltten, gaffet ve dalaletten uyandıran, ebedi saadete yönelten mübarek ve muazzam bir kitaptır. *Fütûhu'l-Gayb*'da dünya ve ahiret saadetinin yolunu, Müslümanın hallerini, Allah için sevmenin gayesini, sabır ve şükrü, muhabbet ve marifetullahı, hayatı ve ölümü, nefis ile cihad etmeyi, tasavvuf ahlakını ve peygamber ahlakını, Allah'a teslimiyeti ve Allah'a yaklaşmanın bütün esaslarını, aşamalarını sohbet iklimi içerisinde yorulmadan, sıkılmadan okuyacağımız başucu kitaplardandır.

Fütûhu'l-Gayb, Abdülkâdir Geylânî, 224 sayfa

cebrail'in kanat sesi

Cebrail'in kanadını müşahade etmek

Şehabeddin Sühreverdî her şeyden evvel Müslüman bir âlim ve tesirli bir kaleme sahip müellif. İşrak felsefe okulunun kurucu şeyhidir. Sühreverdî, felsefi, ahlaki, irfani ve tasavvufi konularda kıymetli eserler yazarak İslam toplumunun gelişmesinde büyük katkıları, tesirleri olmuştur. *Cebrail'in Kanat Sesi* kiti-

bı, Sühreverdî'nin yazmış olduğu eserler arasında en etkili ve dikkat çekici kitaplardan biri olarak kabul edilebilir. Sühreverdî, bu eserinde yoğun bir sembolik dil kullanmakta. Kitap ahlaki, felsefi ve irfani hikâyelerden meydana geliyor. İnsanın hikâyesinin bu dünya hayatındaki yalnızlığıyla başladığını anlatır. Edebi değeri yüksek olan bu eserde, mana alemine çıkılan yolculuğun adım adım öyküsü işleniyor. Bu yolculukta, yolcuların karşılaşıacağı maddi-manevi engelleri, zorlukları, tehlikeleri aşmanın yolları ve yöntemi tesirli ve irfânî bir üslupla işlenmektedir. Kitapta geçen hikâyelerin esin kaynağı; Kur'an, antik İran hikâyeleri ve tasavvuf irfanıdır. Bu sembolik hikâyeler, Kur'an-ı Kerim'deki güçlü hikâyelerden yola çıkılarak ve referans alınarak insanın manevi hayatının, ruhunun ve kalbinin, tasavvufun ve irfânî iklimin feyz ve lezzetlerinin nasıl elde edileceğinin yolunu ve yönetimini bizlere anlatmaktadır. *Cebrail'in Kanat Sesi*, Kur'an'ın hikmet pınarından damlayan bir avuç aşk nağmesi...

Cebrail'in Kanat Sesi, Ş. Sühreverdî, 160 sayfa

mantikut tayr

30 kuşla Simurg'a yolculuk

Mantiku't-Tayr; büyük bir hazine, cevher, altın değerinde şaheser, başyapıt, çağlara damgasını vurmuş çığır açıcı, olağanüstü güzelliklere sahip, irfan, hikmet ve tasavvufun ve peygamber ikliminin berrak pınarlarından süzülüp gelen muazzam bir kitap. Hz. Mevlâna, Attâr için: "Attâr aşkın yedi şehrini gezdi, dolaştı. Bizse henüz bir sokağın dönemecindeyiz," demiştir. İşte Feridüddin Attâr böyle bir şahıs!

Mantıku't-Tayr her okuru etkileyen, kendine münhasır çok çarpıcı olağanüstü bir etkileyiciliğe ve özelliğe sahiptir. Hem İslam klasikleri arasında hem de dünya klasikleri arasında, her devirde zirvede olmayı başarmış, muazzam bir güzellik ve muhteşem bir estetik ve dil zevkine sahip bir başyapıt olmuştur.

Mantıku't-Tayr kitabı insana ayna tutar. Nasıl bir ruha, karaktere, kalbe sahip olduğunu gösterir. Kuşların sembol olarak kullanıldığı bu muhteşem güzelliğe sahip kitapta insanın dünyaya geliş yolculuğundan tekrar Allah'a varış yolunun aşamalarını, esaslarını, boyutlarını adım adım, aşama aşama işleyerek erdemli bir dünya yolculuğunun aşka varışındaki bütün incelikleri, güzellikleri olağanüstü şekilde anlatmaktadır. Her insan, bu muhteşem güzelliğe sahip kitabı en az yılda bir defa okumalıdır.

Mantıku't Tayr, Feridüddin Attar, 400 sayfa

şifau'l-esrar

Kalbimizi nasıl arındırabiliriz?

Seyyid Yahya Şirvani Hz. Halvetiye tasavvuf okulunun kurucu şeyhlerinden biridir. Özellikle 15. Yüzyılın ortalarında Bakü-Azerbeycan Orta Asya ve Anadolu topraklarında büyük etki ve tesirler bırakarak geniş bir coğrafyayı adım adım, karış karış İslam'ın özü tasavvufu ilim ve irfanla mayalamış büyük bir mürid-i kamildir. Yazmış olduğu

muazzam bir eser olan *Şifau'l-Esrar* kitabıyla kendisinden sonraki ehl-i tasavvufa ve insanlığa büyük bir rehber ve kandil olmuştur. Nadide bir inci kıymetinde olan bu eserde İslam'ın bütün esasları, hikmetleri, tasavvufun yolu, fazileti, makamları bütün detaylarıyla çok açık şekilde görülebilir. İslam'ın esası nedir? Tarikat nedir? Tasavvuf nedir? A'dan Z'ye hiçbir soru işareti bırakmayacak şekilde cevapları verilmiştir. *Şifau'l-Esrar* kitabı bizlere fikir ve düşüncelerimizi, ruhumuzu ve kalbimizi düzeltme, arındırma, temizleme ve güzelleştirme yolunu gösterir. Kalp ve ruh medeniyetimizin maddi ve manevî dirilişinin

anahtarı *Şifau'l-Esrar*'ın sayfalarında yer almaktadır. Bu eser, Kur'an ve Efendimizin berrak ikliminden, feyzinden ve ahlakından dosdoğru giderek büyük kitleleri ve coğrafyaları madden ve manen etkilemiştir.

Şifau'l-Esrar, Seyyid Yahya Şirvanî, 408 sayfa

allah aşkı

Allah sevgisini kazanmanın yolları

Büyük bir İslam alimi ve filozof olan Bağdatlı İbnü'l Cevzi döneminin iz bırakan ve yüzlerce eser yazan gerçek hak aşığı ve örnek bir mürididir. Büyük Sufi Sülemî Hazretleri "Eğer insanlar nasıl bir Allah'ın kulu olduklarını bir bilselerdi sevinçten uçarlardı!" der.

"Aşk kimin gönlünde yeşerdiyse akıl ve ilimden daha yüce bir çadır kur-

du." der sufiler. Aşk ile gören gözün menziline aşağılardan kurtulup yukarılara çıkacağını varlığı ve oluşu, bütün hakikati ile kavrayacağını söyler gerçek aşıklar. İbnü'l Cevzi bu eserinde aşkın, kulun üzerinde bıraktığı etkileri, tezahürleri ve hakikatleri ortaya koyuyor. Gerçek sevginin boyutlarını, yollarını, özelliklerini gösteren yazar, Allah Teâlâ'yı sevmenin en hakiki sevgi olduğu, onun uğruna gösterilen çabanın, gayretin, sevginin doruk noktası olduğunu ifade ediyor. Heyecan verici bu kitabı okuyarak Allah'ı sevmeyi, Allah aşkının derecesini, Allah'ın sevgisini kazanma yollarını, gerçek aşkın belirtilerini, özelliklerini, âşıkların geceleri nasıl uykusuz geçirdiğini, Allah'tan utanma ve korkmanın tezahürlerini bütün detaylarıyla okumuş olacağız.

Allah Aşkı, İbnü'l- Cevzî, 152 sayfa

فَلَا عَالِ إِلَّا
اللهُ

Dr. Muhsin Fâni

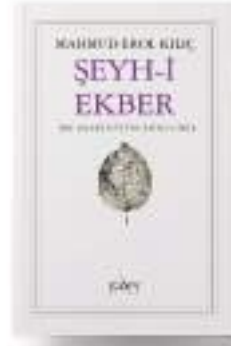
İBNÜ'L-ARABÎ'Yİ OKUMA KILAVUZU

Muhyiddin İbnü'l-Ârabî'nin "hallerimize vakıf olmayanlar kitaplarımızı okumasınlar" şeklinde bir sözü olduğu kayıtlıdır. İşte bu kaygıyı taşıyanlar ve hazretin hâline vakıf olamadıklarından ötürü onu okumaktan imtina edenler için mini bir kılavuz hazırladık.

Kibrit-i Ahmer'in Peşinde Muhyiddin İbnü'l Arabî Claude Addas

Tercüme: Atıla Ataman
Sufi Kitap, 448 sayfa

Şeyh-i Ekber Mahmud Erol Kılıç

Sufi Kitap, 368 sayfa

Şeyh-i Ekber

uhyiddin İbnü'l-Arabî (ö. 1240) bir şiir mecmuası olan *Divanü'l-Maarif*'in başında metafizik âleme dair yaşadığı bir müşahede-yi anlatır. Bir melek sanki güneş ışığına ait bir yansıma gibi parlayan beyaz bir nur ile kendisine gelince İbnü'l-Arabî bu nurun ne olduğunu sorar. “Eş-Şuara” suresi olduğu kendisine söylenir. İbnü'l-Arabî bu nuru yutar, ancak beyaz bir tüyün göğsünden boğazına çıktığını oradan da ağzına geldiğini hissederek. Bu tüy değildir; başı, gözleri ve ağzı olan bir hayvandır. Başı doğunun ve batının ufuklarını kaplayacak şekilde genişler ve sonunda bütün afakı kuşatacak bir hal alır. Ancak sonra yeniden küçülür ve çıktığı yere; yani İbnü'l-Arabî'nin sadrına geri döner. Bu harikulade “vakıayı” anlatan şeyh olayı şöyle yorumlar: “Anladım ki benim sözlerim Maşrıktan Mağribe kadar her yere ulaşacak”.

Şeyh-i Ekber adeta keramet gösterircesine bir kelimet etmiştir. Tasavvuf geleneği içerisinde müstesna bir yere sahip olan “Ekberî ekol” adeta bütün bu coğrafyaları kat eder. Tıpkı hazretin hal-i hayatında bir seyyah derviş gibi dolaştığı ve ardında bıraktığı toprağa tohum atmışçasına geçtiği yerler bu irfânî gelenekle neşv ü nema bulur. Kuzey Afrika, Mısır, Suriye, Anadolu, İran, Turan ve Hindistan'dan Endonezya'ya kadar ki geniş coğrafya sekiz asırdır Ekberî ekolden beslenmekte ve bu ekolü beslemekte.

Şeyh-i Ekber'i anlamamanın ve anlatmanın ne denli önemli olduğu aşikar. Bu yazıda İbnü'l-Arabî okumak ve tanımak isteyenler için üç önemli esere dikkatleri çekeceğiz.

“İbnü'l-Arabî bir okyanus; içinde kaybolma ve hatta boğulma ihtimali var. İyisi mi hiç bu denize bulaşmayalım” diyenler vardır. Bu haklı bir korkudur. Hatta “mübtediler” için yani işin başlangıcında olanlar için İbnü'l-Arabî'nin birtakım eserlerinin doğrudan okunmasının tavsiye edilmediği görülür. Ancak, bu onu okumuş, araştırmış ve konu hakkında derinleşmiş insanların eserlerini okumamıza engel değildir. Örneğin, meşhur Molla Câmî, Nakşî geleneğin mühim bir rüknü olan Ubeydullah Ahrâr'a *el-Fütühât-ı Mekkiyye* kitabından anlamadığı bir yeri sorunca Ubeydullah Ahrâr kitabı kapatılarak o müşkül mevzuu kendisine izah eder. Konuşmayı bitirince “Şimdi bir daha oku” deyince Molla Câmî bu tavsiye

ile aynı yeri bir daha okuduğunda anlaşılmadık mevzuların kendisine açıldığını söyler. Keza, *Sefine-i Evliya* müellifi Hüseyin Vassaf Efendi de kendi döneminin büyük bir âliminin medrese tahsilinden sonra *Fütuhât*'ı okumaya başladığını ancak içerisinden çıkamadığı bazı mevzulardan ötürü kitabı öperek rafa kaldırdığını nakleder. Buna benzer başka vakalar da aktarılır. Dolayısıyla, İbnü'l-Arabî'yi doğrudan doğruya okumak bu ilimden yeterince nasiplenmemiş insanlar için bir şey ifade etmeyebilir; belki sakıncaları bile olabilir. Nitekim, İbnü'l-Arabî'nin de bu vadiye sarf ettiği “hallerimize vakıf olmayanlar kitaplarımızı okumasınlar” şeklinde bir sözü olduğu kayıtlıdır. İşte bu kaygıyı taşıyanlar ve hazretin hâline vakıf olamadıklarından ötürü onu okumaktan imtina edenler için Sufi Kitap üç mühim eserle okuruna güvenli bir okuma koridoru sunuyor.

Mükemmel bir biyografi

Muhyiddin İbnü'l-Arabî deryasına dalacaklar için ilk kitap önerimiz ona dair yapılmış mükemmel bir biyografi. Önce hazreti tanımak lazım. Hayatının döngülerini, yakından başlayarak dalga dalga genişleyen sosyal ve kültürel çevresini anlamak, yaşadığı dönemin makro olayları eşliğinde Endülüs ve Kuzey Afrika'daki İslam medeniyetine yakından mercek tutmalı. Claude Addas, *Kibrit-i Ahmer'in Peşinde* kitabında tam da bunu yapıyor. Objektif kriterler eşliğinde İbnü'l-Arabî'nin hayatına dair tarihsel bir araştırmayla bu büyük şeyhin hayatına ışık tutuyor. Claude Addas, konuyu “akademik bir nesneye” indirgeyen tesadüfi bir araştırmacı değildir. Onun babası tasavvuf literatürüne aşina olanlar için çok tanıdık bir isim; Michael Chodkiewicz. Tıpkı babası gibi tasavvufun çetin ceviz meseleleriyle uğraşan bir ilmiye mensubu. 1987 yılında bu kitabını doktora tezi olarak sunmuştur. İşte bu tezi Atıla Ataman konuya vâkıf bir mütercim sıfatıyla çevirmiş.

Addas, öncelikle XX. yüzyılın ikinci çeyreğinin başlarında İspanyol müsteşrik Palacios'un eserinin eksiklerini ve hatta art niyetli indirgemeci yaklaşımlarını fark eder. Diğer taraftan Arap dünyasında da konunun tam anlamıyla ve bütün teferruatıyla ele alınmadığını anlar. Tabakat kitaplarında zikredilen biyografiler “olağanüstü kısa” ve “kuru nakillerden” oluşmaktadır. Bazı derlemeciler ise “gerçeklik endişesi” bile taşımamaktadır. Sonra zor bir işe koyulur. Addas, Cho-

İbnü'l-Arabî Metafizîği

Ekrem Demirli

Sufi Kitap, 368 sayfa

Füsûsü'l-Hikem Muhyiddin İbnü'l-Arabî

Tercüme: Abdülhalim Şener
Sufi Kitap, 240 sayfa

dkiewicz'in kızı olmasa belki bu önemli biyografiyi başarıyla yazamayabilirdi demek ne ölçüde doğrudur, bilemiyorum. Fakat, böyle bir avantajı çok iyi kullanan Addas, Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin hayatını çok geniş bir literatür taramasına ilaveten hazretin muazzam külliyatındaki otobiyografik kısımlar ile tamamlar ve son tahlilde elimizdeki bu güzel eser ortaya çıkar. İşte İbnü'l-Arabî'nin doğum yeri, gençliği ve gözlerinin “manaya” açıldığı ortamı yakından tanımak isteyenler bu eseri büyük bir keyifle okuyacaklar. Hele eserin sonundaki kronolojik takvim Hz. Hızır'ın geçtiği yerleri yeşile bürüdüğü gibi toprakları arşınlamış olan İbnü'l-Arabî'nin seyrettiği güzergahı yıl yıl bazen ay ay ortaya koymakta.

İbn'ül Arabî düşüncesine giriş

İbnü'l-Arabî'nin bu kapsamlı biyografisini tetkik eden okur için ikinci önemli eser Türkiye'de konunun ehil isimlerinden biri Mahmud Erol Kılıç Hoca'nın kitaplaşan doktora tezidir. Hoca'yı yakından tanımayanlar için söylemek gerekirse hoca “zülcenaheyhn”dir. Siyasal mezunudur, hem modern hem de geleneksel tedrisattan geçmiştir. Adeta İbnü'l-Arabî'nin maşrık ve mağribi gibi iki coğrafyaya da kültürel anlamda uzanır. Dolayısıyla, böylesi kapsayıcı bir formasyona sahip bir akademisyenin konuya yaklaşımının büyük bir avantaj olacağını söylemeliyiz. İşte Kılıç'ın *Şeyh-i Ekber* kitabı, doğuda ve batıda İbnü'l-Arabî literatürünü kapsamakla beraber bilhassa Anadolu üzerindeki Ekberî gelenek ve mirastan azami ölçüde istifade etmiştir. Bu sebeple Osmanlıların bu husustaki tecrübe ve müktesebatının da bu önemli etütte yansıtıldığını vurgulamamız gerekir. Bu eserde de ilk kısım İbnü'l-Arabî'nin biyografisine tahsis edilir ve hayat safahatı enine boyuna aktarılır. Böylece yukarıdaki biyografi farklı şekillerde takviye edilir. Sonraki kısımlar detaylı bir biçimde Ekberî külliyatın temel eserlerine ve düşünce sistematığına hasredilmiştir. İbnü'l-Arabî'nin düşüncesinin temel taşları mesabesinde olan varlık, vücut, esma, sıfat, ayân-ı sâbite, Vahdet-i Vücut gibi terimler ele alınır. İbnü'l-Arabî İslam tasavvufu, fıkhi ve düşüncesi bağlamında Ekberî ekolün öncesi ve sonrası ortaya konulmuş olur.

İbnü'l-Arabî Metafizîği

Hem biyografik malumatı hem de Ekberî geleneğin irfânî koordinatlarını kavrayan okuyucumuz için üçüncü eserimiz

bu ikisini tamamlar nitelikte. Yine akademide konunun uzman ismi olarak tanıdığımız ve *el-Fütühât-ı Mekkiye* adlı devasa eseri Türkçeye çeviren Ekrem Demirli Hoca'nın üstteki başlıkta ismini verdiğimiz eseri. Kitapta derlenen makaleler İbnü'l-Arabî'nin anlaşılması, hatta daha derinleşmek için fırsatlar sunmakta. Demirli, İbnü'l-Arabî'yi bir “kurucu düşünür” olarak telakki ederek işe girişiyor. İbnü'l-Arabî'nin düşünce sistemini tanımlarken ortaya koyduğu iki önemli kavramdan biri “metafizik düşünce” iken diğeri ise bu düşüncenin tamamen “Muhammedî bir tefekkür” olduğu istikametindedir. İbnü'l-Arabî dönemine kadar tasavvuf “buçuk”; yani, yarım bir vasfa sahipken onunla olgunluk dönemini idrak eder. İbnü'l-Arabî, Gazzâlî ile açılım getirilen ve temeline ahlakın konduğu ilimlerin tasnifini daha üst bir mertebeye çıkarmayı başarır.

Demirli, İbnü'l-Arabî düşüncesini ilk bölümde “varlık ve vahdet-i vücutçu düşünceler” bağlamında değerlendirir. İkinci bölüm meselenin epistemolojik tarafı; yani, bilgi görüşüyle ilgilidir. “Mahiyet-i nefsü'l-emirde” eşyanın bilinmesi tartışmalarına yer verilir. Bilgi, tenzih ve teşbih arasında kemal bir noktayı temsil etmektedir. Üçüncü bölüm ise insan üzerinedir. İnsanın bizatihi Allah'a delil oluşu ve insandan mutlak manada kastın da Hz. Muhammed (sav) olduğu düşünüldüğünde “Hakikat-ı Muhammediye” kavramının tebellür ettiği görülebilir. Son kısımda ise İbnü'l-Arabî'ye ve eserlerine dair makaleler ise okuyucuya farklı bakış açıları sunmaktadır.

Bütün bu eserler okunduktan sonra İbnü'l-Arabî hakkında belli bir düşünce birikimine gelmek pekâlâ mümkün. Bu aşamada belki İbnü'l-Arabî'nin en çok okunan ve hatta hakkında en çok şerhin yapıldığı temel eserlerinden biri olarak kabul edilen *Füsûsu'l-Hikem* okunabilir. Yirmi yedi peygamberin her birinin hikmetlerine izâfeten yirmi yedi bölüme ayrılan bu eserin bilindiği üzere mühim bir “vaki'a"sı vardır. 1230'da hazret Şam'da iken bir “tebşire” mazhar olur. Hz. Peygamberimiz elinde bir kitapla temessül eder; “Bu *Füsûsu'l-Hikem*'dir (hikmetlerin yuvasıdır), bunu al ve istifade edeceklerle açıkla!” Bu emr-i Nebvî üzerine ortaya çıkan bu eseri İbnü'l-Arabî telif değil de tercüme ettiğini ifade eder. Bu şekilde İbnü'l-Arabî hakkında teşekkül etmiş geniş külliyata adım atılabilir.

Demet İşler

BATI İLE DOĞU
ARASINDA BİR
TASAVVUF KÖPRÜSÜ

Annemarie Schimmel

Annemarie Schimmel bir gönül köprüsüdür. Doğu ve Batı arasındaki o köprüde, dallarıyla gökyüzünü kucaklayan; Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'den Paul Gerhardt'a, Hermann Hesse'den Muhammed İkbal'e, Yahya Kemal'den Kâni Karaca ve daha nicelerine dokunan aşinalığıyla her şeye şahit koca bir cınar.

Doğudan Batıya

Annemarie Schimmel

Tercüme: Ömer Enis Akbulut
Sufi Kitap, 464 sayfa

doğudan batıya

Tasavvuf Notları

Annemarie Schimmel

Çevirmen: Dilara Yabul
Sufi Kitap, 112 sayfa

tasavvuf notları

azen insanın hayatında
zahiren ters giden şeyler, bütün
bir ömrünü etkileyecek
değişikliklere vesile olabilir.
Annemarie Schimmel'in
hikâyesi de biraz bu
türden. Sanat Meslek
Lisesi'nde öğrenci olduğu
sırada geçirdiği böbrek
iltihabı yüzünden okuldan
bir süre uzak kalan Schimmel
için bu süreç, meraklısı olduğu
kitaplarına daha fazla zaman ayırma
fırsatıydı. İmlası çok eski olan bir masal

kitabını okur; bir yandan da kitabın tashihini yapar.
Kitapta geçen bir masalda Hintli bilgin Müslüman
bir gence hikmetin sırlarına nasıl vâkıf olacağını ve
hikmetin yollarını anlatmaktadır. Bu uğurda onu derin
bir kuyuya gönderir ve "İşte hikmetin kaynağı oradadır,"
der. Genç heyecanla kuyunun dibine iner ve derken bir
lahit görür. Lahitin altında bulunan kitabede hikmetin
kaynağına ulaşır: "İnsanlar uykudadır, ölünce uyanırlar."
Masal burada biter bitmesine ama Schimmel içinde bir
hakikat arayışını başlatır.

Almanya'da Hıristiyan bir ailede İslam'ın öğretilerine
benzer bir kültürde yaşayan Annemarie, büyük
annesinden kadim bir terbiye alır. "İyilik yap denize at;
balık bilmezse Halik bilir" öğretisidir bu. Annesinden
ise "her şerde bir hayır olduğu" hikmetini öğrenir.
Komşusu Neli teyzeden, köyündeki fırıncılara, hayatında
iz bırakan İstanbullu ve Konyalı arkadaşlarından ilk ev
sahibesine kadar yaşadığı her tecrübeyi, adeta Doğu ile
Batı arasında kurduğu bu gönül köprüsünden geçerek
yaşamamızı istiyor gibidir. Chopin'in müziğinden
Mevlevî ayinine uzanan bu geçitten geçerek bizi cezbeyle
sevk ediyor.

Öğrencilik yıllarında yazları çalışan Annemarie ilk
maaşı ile *Mesnevî* almış ve daha sonra onu tercüme
etmişti. Çünkü Klasik felsefenin Avrupa'ya ilk defa İslam
yolu ile girdiğini savunan hocası Schader'in tavsiyesi
ile *Mevlanâ*'ya merak sarmıştı. Bir diğer hocası Ernst
Kühel'in tavsiyesi üzerine beşeri bilimlere yerine Arapça,
Farsça ve Türkçe dersleri alarak Şark dünyasına ait
birçok eseri okumaya başlamıştı.

Üniversiteye girmeden önce alması gereken bir nevi
zorunlu eğitim sırasında Arapça gramer kitabının
dolabından alındığını üzüntüyle öğrenen Annemarie,
Berlin Camii imamına bir mektupta Lahor'da bir

ailenin yanında kalıp Arapçasını geliştirmek ve Hint
İslam kültürünü yakından tanımak istediğini yazar. Bu
talepten yıllar sonra Lahor Kanalı'ndaki caddelerden
birinin onun adı ile anılacağını pek tabi bilemezdi. İşte
bu öğrenme aşkı Schimmel'in İslam kültür havzasında
meraklı bir araştırmacıya ve samimi bir rehberle
dönüştürüverdi.

Hayatının sonuna değin *Mesnevî*'yi yanından ayırmayan
Annemarie için her ızdırıp yeni bir doğuşun habercisidir.
Bu azimli ilim insanı çalışkan şarkiyatçı iki dünya
arasında köprü olmayı başarmıştır. Çok sevdiği ve
yakınlık duyduğu İslam ve doğu kültürünü batıya; kendi
unutulmaz öyküsünü ise doğuya taşımıştır. Annemarie
Schimmel, *Doğudan Batıya* isimli kitabında bu arayışın ve
gönül köprüleri kurmanın samimi öyküsünü anlatır.

Schimmel'in Tasavvuf Notları

Öğrencilerine hazırladığı bir anketin itiraf kısmına 'sufi'
olduğunu yazan öğrencisiyle aralarında geçen bir diyalog
Annemarie için belki de bu kitabı yazma iştiağını artık
elzem bir hale getirmiştir. Kendini sufi olarak tanıtan
genç kıza Peygamberimizle ilgili fikrini sormak ister.
Aldığı cevap ise "Ben Muhammedî değilim ki sufiyim,"
olur. *Mesnevî*'nin İngilizce çevirisini okumakla yetinen,
sadece aşkı önceleyen bu sufi kız aslında tasavvuf ile
ilgili yanlış kalıpların, günümüzde romantik bir akımdan
ileri gidemeyen bu anlayışın nasıl ortaya çıktığının
da bir nevi temsilidir. İşte bu anısını aktararak söze
başlıyor Annemarie, ardından erken dönem sufilerinden
başlayarak anlatmaya çalışıyor meramını. "Kalpler ancak
Allah'ı zikretmekle tatmin olur" ayetini bir mih gibi
kalplerine kazımış, ilk ve biricik önderleri, gönüllerinin
şifası Peygamberimiz olan sufiler, az yemeği, az
konuşmayı, az uyumayı kendilerine şiar edinmiş bu
sufiler nasıl oldu da böylesine yanlış anlaşıldı, kopuş
nerede ve ne zaman başladı?

Bunlar elbette öyle kolay cevaplanacak sorular değil.
Zaten Annemarie'nin derdi de bu sorulara cevap bulmak
değil. Annemarie Schimmel, *Tasavvuf Notları*'nda
tüm samimiyetiyle tasavvuf ahlâkını, sufi edebini,
Allah aşkını anlatıyor. Tasavvufi hakikatlerin özünü,
bu geleneğin İslam tarihindeki gelişim ve değişim
aşamalarını, tarikatlar ile bu tarikatların ortaya çıkıp
yayıldığı bölgeleri dâhil ederek net bir şekilde açıklıyor.
Doğrusunu anlatarak, yanlışın önüne geçmek hiç
olmazsa bunun için çabalamış olmak derdinde. Bunu
yaparken de pek çok mutasavvıfın hayatından örnekler
sunuyor. Bölümler halinde tasavvufun anlatıldığı eserde
güçlü bir edebi yöne rastlamak mümkün.

Keşif, ilham, rüya!

Çabası sadece Allah'ın rızasını kazanmak olan insana Allah'ın bir ikramıdır bu. Aradaki beni, bizi kaldıracak olan insan için Allah ile dostane bir ilişki kurabilmektir. Aslında bu keşif; ruhun ve kalbin keşfidir. Bu yolculuğu tamamlayan mükaşefe ehli için gelen armağanlar pek de şaşırtıcı olmasa gerek.

Emine Sarsılmaz

Ilmi ve akademik birçok çalışmada imzası bulunan Prof. Dr. Süleyman Uludağ çalışmalarında tasavvuf, tasavvuf tarihi ve İslam düşüncesi konularına eğilmiştir. Alanında onlarca eser telif etmiş olan Süleyman Uludağ ayrıca pek çok klasik eseri de Türkçe'ye kazandırarak bilhassa bu alanın saygıdeğer öncülerinden biri olmuştur. Uludağ'ın Sufi Kitap etiketiyle yayımlanmış iki kitabı bulunuyor.

Bu yazıda bahsini edeceğimiz ilk kitap: *Tasavvuf Kültüründe Keşif ve Keramet*. Ara sıra "gaip bir ses" duyduğumuza söylediğimizde aslında ne kadar içindeyizdir bu gayb âleminin, bilinmez. Peki gerçekten bu âleme ait bir bilgi edinmemiz mümkün mü, ya da bilgi edinme yolları var mı? Zihinlerimizi bu anlamda biraz yoklayan, yoklarken de bu âlemi "keşfetme" yollarını bizlere anlatmaya niyetli bir eser *Keşif ve Keramet*.

Tasavvuf, diğer İslami ilimlerden biraz daha farklı olarak coğrafyamızda hemen hemen her kesimden kendisine ilgi duyanların buluştuğu, kapılarını herkese açan bir öğretilerdir. Tasavvufun temelindeki marifet bilgisi; yani Allah'ı tanıma ve bilme "nefsini" bilmeye bağlı bir keyfiyet. Oysa bilmek, bilebilmek başlı başına büyük bir mesele. Keramet deyince akla bilinmezlik ve gayb âlemi gelir. Gayb ise hem geçmiş hem de geleceği kapsar. O halde gaybı bilmek nasıl bir şeydir? Allah'tan başkası gaybı bilemez hükmünde geçen "agnostisizm" gaybın bir türü olan mutlak gayba işaret eder; hiç kimse bu kısma muttali değildir. Ancak bazı ayetlerde Allah'ın peygamberlerine öte alem hakkında birtakım bilgileri bildirdiği açıkça ifade edilir. Bu ise kapılarını "seçilmiş" dediğimiz insanlara aralayan mutlak olmayan gayb âlemdir. Allah'ın dilediğine; peygamberlere, asfiyaya, evliyaya ve hatta sıradan kabul ettiğimiz müminlere bile araladığı bir kapı. Meşhur tarihçi İbn Haldun ise yelpazeyi biraz daha geniş tutarak her toplumun içinde gayb âleminden haberdar olabilme arayışları, yolları ve inancı olduğunu söylemektedir.

Yağmurun ne zaman yağacağı, ilk karın hangi bölgeye dü-

şeceği, doğacak çocuğun cinsiyeti... Elbette bunların hepsi bizim için bir gelecek bilgisidir. "Mugayyebât-ı Hamse"yi de bu zaviyeden düşünmek gerekir. Bilim ve çağdaş teknoloji bu gayb bilgisini ne ölçüde istifademize hazır hale getirmektedir? Peki bir velinin insanlar için "mektum" bir durumu "mekşuf" hale getirmesi nasıl olur? Peygamberlere mucize, velilere keramet bahşedilmiş. Bilinen şeyler şüphe yok ki "herşeyi bilen" izni ölçüsündedir. Tıpkı yakın zamanda şehre gelecek haydutlar hakkında bilgi verebilen ancak burnunun dibinde oğlunun katledilişinden bi-haber olan zâtın hikâyesi gibi. Bu sebeple keramet kavramı içerisinde bir harikuladeliğin taşıdığı aşkıyla olayların sıradanlığı pek çok olağan üstü vakayı âdiyât kategorisine sokarak bu mefhumun anlam derinliğini gizlemekte. Geylani Hazretlerinin yürüyebilmek fiilinin; yani insanın ayakları üzerinde dengeli durabilmesinin büyük bir keramet olduğunu açıklamaları tam da bu cümledendir. Sohbeti sırasında talebelerinin bir keramet göstermesini arzuladıkları hocanın, bunca günahla yeryüzünde dolaşıyor olmanın en büyük keramet olduğunu söylemesi de benzer durumu özetler.

Kulun Rabbine yaptığı imdat çağrısı hiçbir dönem cevapsız kalmayacak, bu akış keşif, ilham ve rüya kanalı ile devam edecektir. Elbette keşif ve ilham ile edindiğimiz bilgiler sadece bizi bağlayacak; bizler için bir uyarıcı etki yapacaktır. Meşhur mutasavvıf Haris el-Muhasibi ile ilgili ilginç bir olay anlatılır. Hazret yediği yemeğin helalliyi hususunda bir tereddüt yaşasa elindeki bir damar atar ve o da hemen bu yemekten uzak durmuş. Bu bilgi tam da onun ihtiyacı için, ona ait bir bilgidir. Genellikle sufileri anarken ehl-i keşf dememiz de elbette bundan ileri gelen bir husustur. Bu mertebeye ulaşma öncelikle riyazet ile edilir. Yani maddiyattan tecerrüt! Çabası sadece Allah'ın rızasını kazanmak olan insana Allah'ın bir ikramıdır bu. Aradaki beni, bizi kaldıracak olan insan için Allah ile dostane bir ilişki kurabilmektir. Aslında bu keşif; ruhun ve kalbin keşfidir. Bu yolculuğu tamamlayan mükaşefe ehli için gelen armağanlar pek de şaşırtıcı olmasa gerek.

Keşif ve Keramet

Prof. Dr. Süleyman Uludağ

Sufi Kitap, 224 sayfa

keşif ve keramet

İslam'da Ahlak ve Ahlak Ekolleri

Prof. Dr. Süleyman Uludağ

Sufi Kitap, 240 sayfa

ahlak ve ahlak ekolleri

Süleyman Uludağ'ın önemli eserlerinden biri de *İslam'da Ahlâk ve Ahlâk Ekolleri* adını taşır. Kitap; "Ahlâk nedir? Kültürden kültüre göre değişir mi? Tasavvufun ve felsefenin ahlâka bakış açısı nasıldır?" gibi sorularına hem İslamî hem de tasavvufî ve felsefî açıdan cevaplar sunuyor.

Her toplumun sahip olduğu ve olması gereken aslında toplumu inşa ederken kullanılan en temel malzemedir ahlâk. Binanın çimentosu, yapının direğidir ahlâk. Her kültüre, her inanişâ göre farklılık arz eden ama hepsinde var olması zorunlu bir ana malzemedir ahlâk.

Dinimizin ahlâka bakışı kabaca Müslüman bireyin toplumla kurduğu ilişkilerde uyması gereken kurallar olarak değerlendirilebilir. Ailesinden, çalıştığı iş yerine; yaptığı ticaretten komşuluk ilişkisine varıncaya dek kurduğu tüm ilişkilerde istenen örnek davranış şeklidir. Hz. Peygamberin "Ben güzel ahlâkı tamamlamak üzere gönderildim" buyurmaları da Müslümanlara bir ders verme ve sosyal bir nizam kurma isteğidir. Toplumların çöküşünü genelde ahlâk kurallarının çöküşünde aramamız gerektiği söylenirken aslında burada tüm bireylerin birbirleri ile kurduğu dürüst bir ilişkiden bahsedilmektedir. Toplumu toplum yapan içinde yaşayan bireylerin dürüstlüğü, âdil oluşu, kibir ve hasetten uzak duruşu yani ahlâklılı olup olmadığıdır. Evde anne-babasına karşı, okulda, sokakta büyüğüne karşı saygılı ve hoşgörülü olan insanların oluşturabileceği toplum; gerçek toplum.

Köken itibariyle huy demek olan ahlâk, kişinin doğuştan getirdiği birtakım davranışları düzene sokmak. İyiye de kötüyü de içinde barındırabilen bu huylarımız elbette çabamız oranında değişebilir, iyiden daha iyiye kötünden ise iyiye evrilebilir. Başka bir deyişle ahlâk iyi ve kötü karşısında kişinin takındığı tavır, durduğu yerdir. Nitekim Kur'an'da da güzel ahlâk sahipleri her fırsatta övülmekte, hadislerde ise devamlı güzel ahlâk teşvik edilmektedir. Ben değişince "biz"in değişebileceği, ben düzelince "biz"in de düzelebileceği kolektif bir anlayışın ürünüdür. Elbette temeli Kur'anî olan bu kurallar toplumun genelini düzeltmeyi ve geliştirmeyi amaçlar. Ahlâkî olgunluğa erişen toplum ise her anlamda insanlığın faydasını gözetir.

Ahlâk anlayışı tasavvuf ve sufilerin ellerinde adeta kemale ermiş, bu alanda şahlanmıştı. Ahlâken olgunlaşmayı, benliğindeki her şeyi bu uğurda feda etmeyi görev saymıştı sufiler! İçtikleri bardağı öpen Mevlâvilerden, yere düşmüş bir kâğıda dahi hürmet eden ilk dönem sufilerine varıncaya kadar tasavvuf ehli tarihinin her döneminde "umum mevcudata" ahlâkla yaklaşabilmeyi başarmıştır. Bulundukları ortamda ahlâken herhangi bir olumsuzluk hissedince söyledikleri ve ayrıca bunu hiç akıllarından çıkarmamak adına, adeta kalplerine ve ruhlarına mihladıkları "Edep Ya hu" hitâb-ı âlisi gibi. Edeple gelenin lütufu gittiği o meclisleri hayatının her alanına taşıyabilmeyi başarmış insan hem kendisi hem de çevresi için faydalı olacaktır. Ne yazık ki kimilerinin bu anlayışa can-ı gönülden bağlı oluşları ve bu hususta onca hassasiyet göstermelerine rağmen günümüzde Yunus Emre'nin dizeleri bile bizi kendimize getirmeye yetmiyor. Belki de bugün ihtiyaç duyduğumuz en önemli şey de bu:

İlim meclisine gittim
İlim ettim talep
İlim çok gerilerde kalmış
İlla edep, illa edep...

H. Nur Artıran

Mesnevî imanlılara

şifâ,
imansızlara
hasrettir

*Hız. Mevlânâ gibi büyük bir âşıklar sultanını ve
Mesnevî-i Şerif gibi engin bir ledün deryasını
gerçek boyutuyla anlayabilmek için, önce insanın
kendi içine yönelmesi, kendinde bulunan İlâhî
emanetteki sırr-ı hikmeti anlayıp bilmesi ve o
idrâk içinde yaşaması gerekmektedir.*

Nur Artıran'ı *Mesnevî* sohbetlerinden oluşan *Aşk Bir Davaya Benzer* ve *Aşk Terk Etmez* kitaplarından tanıyoruz. İlk tasavvufi eğitimini 1983 yılında *Niyazi-i Misri Divanı* üzerine yaptı. "Sertârik Mesnevîhân" Şefik Can'ın (1909-2005) yardımcılığını yaptı, hizmetinde bulundu. Uzun süredir Mevlânâ ve Mesnevi üzerine araştırmalarını sürdürüyor. Yurtiçinde ve yurt dışında konferanslara katılıyor. Şefik Can Uluslararası Mevlânâ Eğitim ve Kültür Derneği'nin başkanlığını da yapan H. Nur Artıran'la, Hz. Mevlânâ ve *Mesnevî* üzerine yapılmış bir söyleşiye yer veriyoruz.

Mesnevî-i Şerîf "Dinle" diye başlar. Bunun özel bir nedeni var mıdır? Varsa nedir?

Elbette özelliği vardır, bu ilk cümle oldukça önemli ve dikkate şayandır. Kimileri "Dinle" kimileri ise "Duy" diye tercüme eder. Mânâ derinliği sonsuz bilinçli bir tercihtir. *Mesnevî-i Şerîf*'in ön sözünde; "*Mesnevî*, Kur'an'ı Kerim'i daha iyi anlamaya yardımcı olur," diye buyrulur. *Mesnevî-i Şerîf*, imân ile temiz bir duygu düşünce ile okunduğu takdirde, Kur'an-ı Kerim'i şerh ettiği açıkça görülecektir. Akademik araştırmalara göre yaklaşık 1500 âyet açık ve net olarak şerh edilmiştir. Bir hayli de hadis-i şerif... "Dinle" Bu sözü daha iyi anlamak için başka bir *Mesnevî* beytini hatırlamak gerekir: "Hayvan ağızdan, insan kulaktan beslenir." (Şefik Can, *Mesnevî*, clt.5, s.207) Çünkü bizim yediğimiz bütün gıdalar ne kadar özenle seçilmiş ve organik dahi olsa, ancak nefsimizi besler. Kesinlikle ruhumuzla hiçbir alakası yoktur. Halbuki insanı gerçekte yaşatan ve canlı kılan kutsal ruhtur. Onu da beslemek gerekmez mi? Ruhumuzu beslemenin ilk şartı dinlemektir. Bilindiği üzere, Kur'an'ı Kerim'i okumak sünnettir, dinlemek ise farzdır. Baş kulağı işitir, gönül kulağı duyar. Dinlediğimizi duymak için de zahir kulağımızın pisliklerden arınması gerekir. İnsanın kendini, dolayısıyla da Rabbini bilmesine, tekâmül etmesine, kendine ve topluma faydalı olmasına yaramayan boş bilgi ve sözler kulaktan gönüle giden tüm yolları tıkar. Abdest ile baş kulağımız temizlenir, hakikati dinlemek ile de gönül kulağı temizlenir. *Mesnevî-i Şerîf*'te şöyle bir beyit vardır: "Sapla samanla beslenen hayvan, kurban olur. Hakk nuruyla beslenen insan ise, Kur'an olur." (Şefik Can, *Mesnevî*, clt.5, s.207) Asıl maksat kurban değil, hak nuru ile beslenerek Kur'an olmaktır. Bunun da bir tek yolu vardır; iki cihan sultanı Peygamber Efendimizi dinlemek. Bildiğiniz gibi Peygamber Efendimize ilk gelen Kur'an âyeti İKRA olmuştur. Yâni "Oku". Halbuki Hz. Mevlânâ "Dinle" diye başlıyor. Bu ikisi birbirine tezat gibi görünse de aslında ikisi arasında çok gizli bir bağ bulunmaktadır. Birbirini tamamlayan, birbirini destekleyen iki ayrı cümledir. OKU ve DİNLE. Oku emri Peygamberimiz'e gelmiştir. Çünkü okumak ancak Peygamberlere ve Peygamber varisi olan büyük velîlere mahsustur. Çünkü onlar bizim gibi kitap defter okumazlar.

mesnevi şerif

fihî mâ fih

Onların bilgileri kitapta defterde yazmaz. Onlar kâinatı okurlar, eşref-i mahlukat olan insanı okurlar. Harfsiz sözsüz olan kelimayı okurlar.

Niçin okumak sünnet, dinlemek farzdır?

Çünkü, Peygamberini dinlemek, O'na uymak her ümmete farzdır. "Kâinat bir kitaptır, insan da baş yazısı." (Şefik Can, *Dîvân-ı Kebîr*, cilt.1, g.14) der, Hz. Mevlânâ. Mademki burada sözü edilen okumak defterde kitapta yazılı bilgiler değil, mademki bizler kâinat kitabını okuyamıyoruz, eşref-i mahlukat olan insanı okuyamıyoruz; öyleyse bir okuyan var, onu "dinle". Yani Peygamberini dinle, Peygamber varisi olan Hakk dostlarını dinle. Tabii dinlemek de yetmez; dinlediğimizi anlamak, anladığımızı görmek, gördüğümüzü yaşamak gerek.

Hiz. Rûmî, neyi -Yakın Doğu'nun geleneksel bir flütü- ve müzik üretmek için neyin içinden akan nefesi, birer imge olarak kullanmakta... Bu imge, insanî durumu ve insanın misyonunu anlamak için nasıl faydalı olabilir? Ayrıca

İlâhî nefesin bizlerden akabilmesi için, ruhu ve kalbî safileştirmenin gerekliliğini anlama noktasında nasıl faydalı olabilir?

Hiz. Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, *Mesnevî*'ye; "Dinle Neyden" diyerek başlar. *Mesnevî* şârihlerinin ortak görüşü, burada sözü edilen 'ney' in Peygamber varisi olan büyük bir velî olduğu; yani tekâmül etmiş kâmil bir insanın uyarıcı, yol gösterici nitelikteki sesi, sözü, sohbeti olduğudur. İnsanın bu dünyadaki en büyük sorumluluğu, kendini dolayısıyla da yaratıcısını gerçek mânâda bilmesidir. Bu ise oldukça önemli, çok ciddi bir eğitimidir. En sıradan, basit bir meslek dahi eğitimsiz, öğretmensiz olmazken, çok önemli mânevî bir eğitim nasıl öğretmensiz olabilir? O nedenle, mânevî tekâmül için mutlaka bir mürşid, bir

rehber kaçınılmazdır. Kendimizden kendimize olan bu mânevî yolculuğumuzda 'ney' olarak ifade edilen insan-ı kâminden dolayısıyla rehberimizden öğrendiklerimizi de tüm ciddiyetimiz ve samimiyetimizle hayata geçirmeye çalışmamız gerekir. Çünkü yaşanmayan bilgiler, ayrı bir sorumluluktur. İlâhî huzurda çok bilmek değil, bildiğini iman ile yaşamak önemlidir. Bildiklerimizi yaşamadan, bilmediklerimizin peşine düşmek; mânevî yolculuğumuzu hem uzatır hem de oldukça zorlaştırır!

XIII. Yüzyılda yaşamış olan büyük mutasavvıf Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî, hangi yönlerden bugün bile zamanımıza hitap edebilmektedir ve onun Mesnevî ile verdiği mesajı dünyanın hemen her yerinde çağlardan beri nasıl güncel olabilmektedir?

Hiz. Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'nin mesajının tüm zamanlar içinde geçerli olması, verilmek istenen mesajın, tümüyle insan ruhuna yönelik ilâhî bir mesaj olmasıyla alakalıdır. Rûmî, insanı insana anlatıyor, insandaki yücelikten, insanın yaratılış sırrından, insanlık âleminin ortak değeri olan aşktan bahsediyor. Bu sebeple de tüm zamanlar içinde özelliğini koruyan evrensel bir mesaj olarak yer yüzünde elden ele, dilden dile dolaşıyor. Görüldüğü üzere çağımızın dünyasına büyük bir mutsuzluk hâkim. Çoğu ülkede insanlar gözyaşı seline kapılmış, meçhule doğru gidiyor. Milyonlarca insan, açlıktan ve susuzluktan ölürlen; diğer taraftan bazı insanlar da gereksiz israf ve lüks seline kapılmış, sevgi, şefkat ve merhametin olmadığı derin bir karanlığa doğru sürükleniyor. Bunun en önemli sebeplerinden biri; "insanın" yaratıcısından ve yaratılış gâyesinden uzaklaşması, yeryüzündeki çeşitliliği, farklılığı kabul etmemesidir. İnsanlar, bir bütünün parçası olduklarından habersiz, bilinçsizce farklılıkları ve çeşitliliği reddetmekte. "Ben" duygusunun hâkimiyeti, ötekileştirme ve şahsî ideolojiler nedeniyle dünyada sevgi, şefkat ve merhamet krizi yaşanmaktadır. Oysaki; özgürlük, barış, sevgi, saygı, merhamet insanın içindeki İlâhî doğal bir kaynaktır ve onu farklı metotlarla açığa çıkarması, böylelikle hem kendinin hem de toplumun faydasına sunması gerekir.

Yukarıda da ifade edildiği üzere; Hiz. Mevlânâ'nın

mesajı, insanın kendi aslına olan özlemini ve ihtiyacını dile getirmekte; hayatın gerçek mânâsından, yaratılış sırrından ve hakikatinden bahsetmektedir. İnsanları, insana ve yeryüzündeki çeşitliliğe saygı duymaya davet etmektedir. Ruhlar âleminden geldiğimizi, o gerçekler âlemine geri döneceğimizi hatırlatmakta; kendimizden kendimize olan içsel yolculuğumuzda ise, en önemli rehberimizin aşk olduğunu bildirmektedir. Bu İlâhî çağrı, insanın hakikatine ve ruhuna yönelik olduğu için de çağları aşmakta, insanları her devirde sevgiyle ve şefkatle kucaklamaktadır. Hz. Rûmî'nin tüm sözleri Rab-bani olup, gökyüzünden yeryüzüne ilâhî rahmet olarak inmiştir. Şu bir gerçek ki; bâkî âlem-den gelen her şey, aslı gibi bâkî olacak ve her zaman evreni kuşatacaktır.

Mesnevî-i Şerif'in mahiyeti, özelliği nedir? Onu anlama hususunda, Hz. Mevlânâ'nın kendi eserleri içinde herhangi bir bilgi, öneri var mıdır?

Hz. Mevlânâ birinci ciltte kendi elleriyle yazdığı ön sözde ve ilk on sekiz beyitte, *Mesnevî-i Şerif*'in özelliğini ve mahiyetini çok açık bir şekilde ifade ederek özetle şöyle buyurmuştur: "Bu kitap, *Mesnevî* kitabıdır. *Mesnevî*, hakikate ulaşmak ve Allah'ın sırlarına agâh olmak, akıl erdirmek isteyenler için bir yoldur. *Mesnevî*, din asıllarının asıllarının asıllarıdır. Allah'ın en büyük şaşmaz şerîati, hakîkate giden nurlu yodur. *Mesnevî*, içinde kandil bulunan kandilliğe benzer. Sabahlardan daha nurlu bir surette parlar. Hakîkati arayan gönüller için bir cennettir. *Mesnevî*'nin pınarları var, dalları var, budakları var, bu pınarlardan bir tanesine "Selsebil" derler. Burası makam sahiplerince, kalpleri uyanık insanlarca en hayırlı duraktır. En güzel dinlenme yeridir. Hayırlı insanlar, iyi kimseler, orada yerler, içerler, neşelenirler, ferahlanırlar. *Mesnevî* imanlılara şifâ, imansızlara hasrettir. Nitekim, Hakk: "Kur'an-ı Kerîm ile çoğunun yolunu azıtır, çoğunun yolunu doğrultur. Hidâyete eriştirir." demişlerdir. Şüphe yok ki *Mesnevî*, temizlenmiş kişiler için gönüllere şifâdır. Hüzünleri giderir. Kur'an'ı açıkça anlamaya yardım eder. Huyları güzelleştirir. Gönülleri temiz insanlardan, hakîkati sevenlerden gayrı *Mesnevî*'ye dokunmalarına müsaade yoktur. *Mesnevî* âlemlerin Rabbinden gönle inmiş hakikatleri ihtiva eder. Gerçekten de *Mesnevî*, Rabbü'l-âlemîn tarafından ilham olunmuş bir kitaptır. Bâtıl, onun ne önünden

gelebilir ne de ardından. Allah onu korur." (Şefik Can, *Mesnevî*, clt.1, ön söz) Söz konusu ön söz için birçok şerhler yazılmıştır; ama, görüldüğü üzere şerhe fazla da ihtiyaç duyulmadan *Mesnevî-i Şerif*'in tüm mahiyeti ve özelliği açıkça Hz. Mevlânâ tarafından ifade edilmiştir. Bütün dünyada, tüm dinler ve düşünceler içerisinde büyük ilgi gören *Mesnevî*, 2002 yılında Nobel Enstitüsü'nce tüm zamanların en önemli eserlerinden biri olarak kabul edilirken, İslâm âleminde de *Mesnevî* için; 'Sırlar hazinesi, ledün deryası, Keşşafü'l Kur'an, Mağz-ı Kur'an' gibi çeşitli şekillerde vasıflar yapılmıştır. Fakat ne kadar yüceltirsenez yüceltiniz ne söylerseniz söyleyiniz, İlâhî sırların değerini maddi kelimelerle doğru bir şekilde ifade etmek mümkün değildir. *Mesnevî-i Şerif*'i gereği gibi anlamak ve ondan faydalanmakla ilgili *Mesnevî*'nin dördüncü cildinde konuyla alakalı olarak şöyle buyurmuştur: "Sen, *Mesnevî*'yi sadece okumak yahut yalnız dinlemekle, ondan istifade edebileceğini mi sanıyorsun? Ondan feyz almak için önce imân sahibi olmak, sonra onun ettiği tavsiyeleri tutmak, en önemlisi *Mesnevî*'yi yaşamak gerekmektedir. Yüksek hakikatler, İlâhî hikmetler, gizli sırlar, kolayca kulağına girer, ağzına, aklına geliverir mi sanıyorsun? Sen bu hikmetleri, bu hakikatleri duysan bile; bunlar sana masal gibi

gelir, kabuk görünür, tanelerin lezzetli olan içlerini göremezsin.” (Şefik Can, *Mesnevî*, cilt.4, s.636) Hz. Mevlânâ’ya göre; *Mesnevî*’yi de anlamak için önce güçlü bir iman sahibi olmamız, sonra okuduklarımızı mutlaka hayata geçirmemiz, yaşamamız gerekmektedir. İşte bu birkaç cümle gönlümüzde yeterince anlaşılabilirse, sorun da çözülmüş olacaktır. Burada önemli olan acziyetimizin farkında olarak, hüsn-i zan ile *Mesnevî*’yi idrâkimiz ölçüsünde okumaya, anlamaya ve yaşamaya gayret göstermektir. Hz. Mevlânâ’nın kendi deyişiyle: “*Mesnevî*, yüce Peygamberimizin incilerle, hakikatlerle, sırlarla, bilgilerle dolu mânâ denizinin bir adası gibidir.” Irmak suyunu tamamıyla içmenin imkânı yok, yok ama susuzluğu giderecek kadar içmemenin de imkânı yok. Gayret bizden, Tevfik Allah’tan...

Mesnevî’yi ve Hz. Mevlânâ’yı daha iyi anlayabilmek için okuyucularımıza önerebileceğiniz bir metot var mı? Mesnevî okurları nelere dikkat etmeli?

Burada dikkat edilecek en önemli husus Şefik Can Dedemizin buyurduğu üzere *Mesnevî Şerif*’i roman okur gibi okumamak, ibadet ruhuyla okumaya çalışmak, beyitler üzerinde çok tefekkür etmektir. Mümkünse *Mesnevî-i Şerif*’i ehil biriyle okumak veya dinlemek en güzel ve doğru olanıdır. Günümüzde bu oldukça zor olduğu için bireysel olarak nelere dikkat etmeliyiz bunu kısaca arz edecek olursak; Hz. Mevlânâ gibi büyük bir âşıklar sultanını ve *Mesnevî-i Şerif* gibi engin bir ledün deryasını gerçek boyutuyla anlayabilmek için, önce insanın kendi içine yönelmesi, kendinde bulunan İlâhî emanetteki sır-ı hikmeti anlayıp bilmesi ve o idrâk içinde yaşaması gerekmektedir. Elbet bu üç beş günlük bir mesele olmadığı için bizler, en azından bildiğimiz kadarıyla, insan olarak yaratılış gayemizin ve bu âlemdeki sorumluluklarımızın bilincinde olarak yaşayabilirsek, inşallah Cenâb-ı Hakk da bizlere gönül ve idrâk genişliğini lütfeder. Hz. Pir’imiz, *Mesnevî*’de buyuruyor ki: “Peygamber Efendimiz; ‘Müminler nasıl oluyor da benim hakiki yüzümü göremiyorlar, nurum apaydın ortadayken onunla aydınlanmıyorlar, beni bilmiyorlar, diye hayrette kaldı. Ona vahiy geldi ki; “O mübarek yüzü herkesin bedavaca kolay bir şekilde görmemeleri için, sendeki bu hakikat yüzü gizlidir.” (Şefik Can, *Mesnevî*, cilt.4, s.637)

Demek oluyor ki, Peygamber Efendimiz ve onun varisleri olan büyük velîleri kolay bir şekilde bedavadan bilmek, anlamak yok. Bunun bir bedeli var, bir emek, bir gayret sarf etmek gerekli. Bildiğiniz gibi Peygamber Efendimiz; ‘Cennetin kapısını cömertler açacak.’ diye buyurmuştur. Hz. Mevlânâ’mız da “En büyük cömert, nefsinden verendir. Malını verirsen mal bulursun, canını verirsen de can bulursun.” (Şefik Can, *Mesnevî*, cilt.1, s.155) diye buyuruyor. Eğer hakiki cömert olabilirsek, cennetin de cemâlin de İlâhî sırların da kapısı mutlaka açılacaktır. Bundan kimsenin şüphesi olmasın.

(Buradaki soru cevapların bir kısmı Dr. Clara Murner ile 2019 yılında yapılmış olup SAPHIR NEWS’de yayımlanmış röportajdan iktibas edilmiştir.)

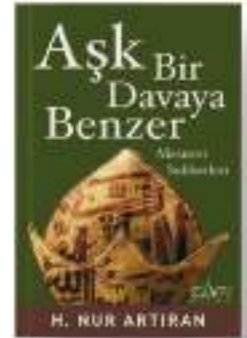
Aşk Terk Etmez

H. Nur Artıran

Sufi Kitap, 336 sayfa

ask terk etmez

Aşk Bir Davaya Benzer

H. Nur Artıran

Sufi Kitap, 336 sayfa

ask bir davaya benzer

Mevlânâ'yı okumaya giriş

"BEN YAŞADIĞI KUR'ÂN'IN BENDESİYİM, BEN HZ. MUHAMMED'İN (SAV) AYAĞININ TOZUYUM" DİYEN MEVLÂNÂ CELÂLEDDİN RÛMÎ HAZRETLERİ, **MESNEVÎ**'SİYLE VE DİĞER ESERLERİYLE BÜTÜN DÜNYADA GÖNÜLLERİ İRŞÂD EDİYOR. PEKİ, BU BÜYÜK MUTASAVVIFIN ESERLERİNDEN DAHA ÇOK NASIL İSTİFADE EDERİZ? MEVLÂNÂ'YI ANLAMA VE TANIMADA BİZE REHBERLİK EDECEK KİTAPLARDAN BİR DERLEME YAPTIK.

"Biz öldükten sonra bizim mezarımızı yeryüzünde aramayanız. Çünkü bizim mezarımız ariflerin gönlündedir" diyen Mevlânâ Celaleddin Rûmî, bugün dünyanın pek çok yerinde birçok farklı gönüle girmeyi başarmış büyük bir mutasavvıftır. Kökleri Anadolu'dan filizlenen bu ağacın dalları birçok coğrafyaya yayılmış ve oraları da yeşertmiştir. Bunu sağlayan ana kaynak kuşkusuz yazdığı kıymetli eserlerdir. Yazdığı eserler kadar Şems ile olan dostluğu ve bu dostluk sonucu meydana gelen fikirler de önemli bir kaynak olmuştur. Mevlânâ'nın en bilenen eseri olan *Mesnevî* pek çok dile çevrilmiş, farklı kitleleri etkileyebilmiş önemli bir rehberdir. *Mesnevî*'nin hakikati, içinde bulunduğu toplumu, dünü, bugünü, yarını ve hatta daha ötesini aydınlatma gayretidir. Diğer bir önemli eseri *Fihî Ma Fih* ise Mevlânâ'nın çeşitli sohbetlerinin derlemesinden oluşmuştur. Her şeyin Allah'a ait olduğunu bize hatırlatan bu esere "Ne Varsa Ondadır" anlamına gelen bu isim verilmiştir.

Günümüzde ise Mevlânâ, *Mesnevî* ve Mevlevilik kültürünü bizlere tanıtan birçok eser kaleme alınmıştır. Bu eserler Mevlânâ'yı doğru anlamamız için samimi bir uğraşı içindedir. Anadolu'dan yayılan bu ağacın köklerini canlı tutabilme gayreti, bu eserlerin meydana gelmesinde en temel etkindir. Çünkü Mevlânâ'nın anlaşılması, insanın kendini, varoluşunu, gayesini bulmada uğraması gereken önemli bir duraktır.

Mevlânâ'yı anlama ve tanımada bize rehberlik edecek kitaplardan bir derleme yaptık.

HZ. MEVLÂNÂ'DAN GÖRÜP İŞİTTİKLERİM:

Mevlânâ Celaleddin Rûmî'nin kırk yıl kadar hizmetinde bulunmuş ve yakın müritlerinden biri olarak bilinen Sipahsâlâr Feridun bin Ahmed'in kaleme aldığı *Hiz. Mevlânâ'dan Görüp İşittiklerim* adlı eser yazarın Mevlânâ ile ilgili anılarını, izlenimlerini birinci ağızdan bizlere aktarması sebebiyle kıymetli bir eserdir. Nitekim Mevlânâ'yı ona yakın olan, sohbetlerinde bizzat bulunmuş bir müridin gözünden dinlemek, bu gelenek hakkındaki bakış açımızı pürüzsüz hale getirmektedir. Dolayısıyla, bu eser ile önce Hz. Mevlânâ'yı yaşadığı çağ ve çevre ile tanıyarak yola revan olunabilir.

MEVLÂNÂ ÜZERİNE KONUŞMALAR:

İkinci durağımız "ilm-i tasavvufun" maruf bir siması-nın eseri. Günümüzde ismi dünyanın pek çok yerine yayılmış, büyük bir kesim tarafından hüs-n-i kabul görmüş Hazret-i Mevlânâ Celaleddin Rûmî'nin düşünce deryasının derinliklerine ve fikrinin katman katman kıvrımlarına doğru bir yolculuk. Şems ile tanışmasından sonra irfan serhatlerinde arifler ile dolu dizgin ilerleyen bir âlim. Terk ettiği dünyaya karşılık kazandığı manevi mertebeleri ve Allah aşkı ile yanıp tutuşan iki dostun asıl olan "sır"da buluşmasını anlatan bu eser Mevlânâ Celaleddin Rûmî'nin hakikat arayışına ayna

Hiz. Mevlânâ'dan Görüp İşittiklerim

Sipahsâlâr Feridun Bin Ahmed

Sufi Kitap, 256 sayfa

Mevlânâ Üzerine Konuşmalar

Mahmud Erol Kılıç

Sufi Kitap, 160 sayfa

tutuyor. Varlığın, nihayetinde “Bir”liğin sırrına eren bu büyük bilgeyi anlamaya bir kapı aralıyor. İşin erbabı bir uzmanın, Prof. Dr. Mahmud Erol Kılıç’ın kaleminden...

BİR NEYZEN İKİ DERYA:

“Dinle neyden” çünkü şikâyet ediyor. Mevlânâ ve Şems’in günümüzde yanlış tanıtılmasından ve bu yanlışın giderek artmasından duyulan rahatsızlığın bir sonucu olarak doğmuş bir söz hakkı ve bir neyzenin gidişattan şikâyeti... *Bir Neyzen İki Derya*’da neyzen Kudsi Erguner popülist kurban giden her şey gibi tasavvufun da altının nasıl boşaltıldığını gözler önüne seriyor. Hem Mevlânâ’nın hem Şems’in nasıl basit birer “gönül adamı”na dönüştürülmeye çalışıldığını anlatıyor. Tekke ve zaviyelerin kapatılması sonrası yaşanan çöküş, gerçek şeyhlerin tek tek bu âleminden çekilmesi ile meydanın “gösteri şeyhleri”ne kalışına dikkat çekiliyor. Mevlevî dergahlarında geleneğin son gerçek temsilcileri ile beraber olmuş, tasavvuf kavramının popülariteye kurban gitmediği zamanları ve o zamanın şeyhlerini yakından tanıma fırsatı bulmuş bir neyzen Kudsi Erguner... Kendisinin Şems ile daha çocuk yaşlarda tanışmasını, Mevlânâ ve Şems’in anlam dünyasındaki derinliklerini, tasavvuf ve din arasındaki sarsılmaz bağı da yine *Mesnevi*’den hikayeleriyle örneklendirerek bize sunuluyor.

MEVLÂNÂ İLE BİR ÖMÜR

Ömrünü Mevlânâ’yı ve onun eserlerini anlamaya hasretmiş, bu kültürün en son temsilcilerinden olan Şefik Can Dede ile yapılmış samimi bir sohbet havasındaki eserde aklımızdaki birçok soruya cevap bulabilelimiz mümkün. Aynı zamanda Mevlânâ çalışmalarıyla önemli bir yere sahip Tahir’ül Mevlevî’nin bu konudaki deneyimlerini talebesinin ağzından dinlemekteyiz. Eserin son kısımları ise *Mesnevi*’nin nasıl okunması ve nasıl anlaşılması gerektiği hususunda anahtar ve kilit perspektifler önermekte... Mevlânâ ve *Mesnevi*’yi dünyanın manevi bahçelerindeki bülbüller gibi gören mer-

hum Şefik Can, Mevlânâ ve onun gibi değerli insanları anarak gönül bahçemizi daima canlı tutmamızı tavsiye ediyor. Nitekim *Mesnevi*’yi de okuduğumuzda içinde şeyhi de müridi de görebileceğimizi söylüyor. Anadolu’dan Avrupa’ya oradan Amerika’ya kadar uzanabilen bu elin kaynağının elbette insan sevgisiyle harmanlanan bir hakikatten ileri geldiğini bizlere anlatmaya çalışıyor. “Ey kardeşim sen bütünüyle düşünceden ibaretsin; kalanın ise kan ve kemik yığını.”

MEVLÂNÂ CELALEDİN RÛMÎ’NİN UNUTULMUŞ MESAJI:

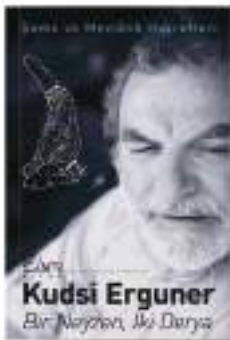
Mevlânâ’yla tanışıp 1970’li yılların başında İslam’ın seçen Shems Friedlander kendi yolculuğunu *Mesnevi* eşliğinde bizlere aktarıyor. *Mesnevi*’yi anlama yolunun öncelikle onu duymak isteyen kalplerden geçtiğine dikkat çekiyor. Yazara göre *Mesnevi*’yi ölümsüz kılan asıl şey onu gerçekten duyabilmektir. Bunun için de kalbimizi bu isteğe yönlendirmemiz gerekir. Mevlânâ’yı anlamak aslında insanın kendisini anlamak olacağından, bu kendi içimize yaptığımız bir yolculuktur. Kendi benliğini tanımak, önce kendini okuyabilmek gerekiyor bu okulda. “*Mesnevi-i Şerif*’in her bir beyti bir vesile-i irşad ve bir aşk mektubudur. Önce kalbinizi kaplamış dünya tozlarını süpürüp Hz. Mevlânâ’nın size yazdığı aşk mektubuna bir yer açmaya var mısınız?”

Mevlânâ Celâleddin Rûmî'nin Unutulmuş Mesajı

Shems Friedlander

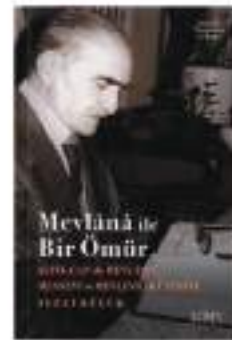
Sufi Kitap, 240 sayfa

Bir Neyzen, İki Derya

Kudsi Erguner

248 sayfa

Mevlânâ ile Bir Ömür

Şefik Can

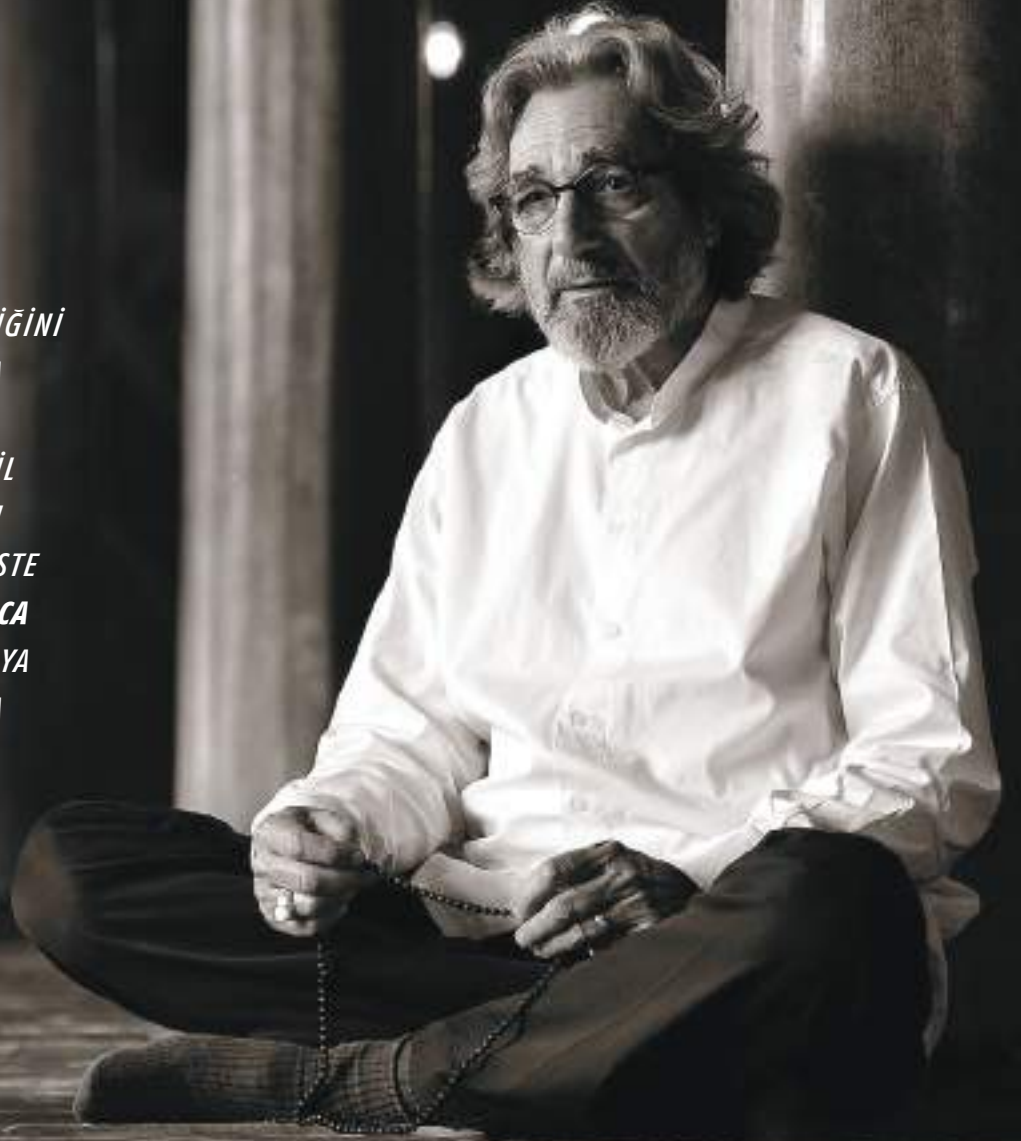
Sufi Kitap, 128 sayfa

POSTMODERN ZAMANLARIN BİR DERVİŞİ

Shems Baba

*SHEMS FRIEDLANDER,
SIRADANLIK VE TEK
DÜZELİK İÇERİSİNDE
HAYATIN HARİKULADELİĞİNİ
YİTİRMİŞ ÂDEMOĞLUNA
ÖYLE BAŞLIKLARLA
SESLENİYOR Kİ EN GÂFİL
İNSAN BİLE BU BAŞLIĞI
DUYUNCA AFALLIYOR. İŞTE
TOYNAK SESİNİ DUYUNCA
ZEBRA GELSİN AKLINA YA
DA KIŞ HASADI TAM DA
BÖYLE BAŞLIKLAR.*

Fatma Çalık

Kış Hasadı

Shems Friedlander

Tercüme: Ömer Colakoğlu
Sufi Kitap, 272 sayfa

Kış hasadı

Toynak Sesini Duyunca Zebra Gelsin Aklına

Shems Friedlander

Tercüme: Ömer Colakoğlu
Sufi Kitap, 176 sayfa

toynak sesi

Shems Friedlander nam-ı diğer Şems Baba. 1940 Newyork doğumlu Rus asıllı bir yazar. Ödüllü bir grafik tasarımcısı, usta bir fotoğrafçı, ressam, şair, film yapımcısı... Kahire Amerikan Üniversitesi'nde profesör olarak derslere giriyor. Tabloları New York ve Kahire'de sergilenmiş; çizim ve fotoğrafları muhtelif özel koleksiyonlarda yer almış bir sanatkar o. Çektiği Türk dervişlerin fotoğrafları, belgesel klasikleri hâline gelmiş; New York, Kahire, İskenderiye ve Dubai'de sergilenmiştir. Yazarın tasavvuf, Mevlânâ ve semazenler hakkında kaleme aldığı yayımlanmış dokuz kitabı bulunuyor. Shems Friedlander, Kraliyet İslami Araştırmalar Enstitüsü tarafından Sanat ve Kültür alanında 2012'nin "En Etkili 500 Müslümanı"ndan biri seçilmiştir. Emekli olduktan sonra ülkemize yerleşen yazar, İstanbul-Kahire hattında yaşamına devam etmekte. Mevlânâ Celaleddin Rumi'nin Unutulmuş Mesajı, Toynak Sesini Duyunca Zebra Gelsin Aklına ve otobiyografi şeklinde yazdığı Kış Hasadı yazarın en önemli eserleri arasında gösterilebilir.

Bir hatırat meşheri: Kış Hasadı

Shems Baba, sıradanlık ve tek düzelik içerisinde hayatın harikuladeliğini yitirmiş âdemoğluna öyle başlıklarla sesleniyor ki en gâfil insan bile bu başlığı duyunca afalliyor. İşte Toynak Sesini Duyunca Zebra Gelsin Aklına ya da Kış Hasadı tam da böyle başlıklar. 74 yıllık bir hayatın, New York sokaklarından Konya'ya uzanan bir yolculuğun hikâyesi. Henüz 12 yaşında iken bambaşka bir coğrafyada, bambaşka bir zamanda yazılmış, Hafız'ın kaleminden bir şiirle başlayan, kendini arayışın; Sovyet Rusya'nın Moskova'sından New York'a, Brooklyn'den Konya'ya, John Lennon ve Bob Dylan'dan Süleyman Dede'ye, Muzaffer Efendi'den Nezih Uzel'e ve son durak olarak Mevlânâ'ya uzanan hikâyesi. Hele meşhur hattat Hamit Aytaç'ın Çağaloğlu'ndaki soğuk, izbe ve yağmur suyu damlatan işyerini tasviri gibi daha nice önemli tarihsel kareleri Shems

Baba'nın dikkatli nazarından okumak çok keyifli. Batılı bir kültür ve disiplini ile yetişmiş bir zihnin ve sanatkarın tasavvufun geniş şehrahını tanımasıyla ruhunun pervaz edilişine şahitlik etmek heyecan verici. New York'un ışıltılı sokaklarının yolunu aydınlatmaya yetmediği bir sufinin aradığını Konya'nın cılız bir ışığında bulup, pervane oluşu. Yola çıkma niyetinde olanlara bir sufiden yol haritası. Gayesi bulmak olan birinin ayağının değdiği bambaşka mekanlar birbirinden farklı insanların her birinden toplanan kıvrımlar ile yolculuğunun nasıl tamamlandığını "kendi yaralarını göstererek" elindeki boya izleriyle hayatını ihtiyaç duyduğu renklere nasıl kavuşturduğunu ve ilk adımdan son adıma yaşadığı her şeyi bir fotoğraf albümüne bakar gibi okuyucuya gösteriyor. Fotoğraf albümü derken mecaz da kastedilmekte. Yazar zaten bir fotoğraf sanatçısı da olduğu için 70'ler ve 80'lerden günümüze bir fotoğraf meşheri de okura görsel bir ziyafet sunmakta. Sufiler gibi diyelim: "Zaman yok, mekân belli değil, vakit hep şimdi."

Toynak Sesini Duyunca Zebra Gelsin Aklına

Şems Baba'nın yukarıda ismini verdiği-miz kitabını okumak insana ilginç bir perspektif kazandırıyor. Toynak Sesini Duyunca Zebra Gelsin Aklına başlığı zım-nî bir mesaj taşıyor: "Artık toynak sesi duyar duymaz at düşünmeyi bırak, yani meselelerin görünen değil, daha derûnî boyutuna bak. Her şey görüldüğü gibi olmayabilir." 12 farklı başlıkta ilgi çekici kıssalar ve vakalar eşliğinde insana yeni bir soluk alma yolu ve yöntemi gösteriliyor. Doğu irfanından beslenmiş ciddi ve çalışkan bir Batılı'nın kaleminde anlatılanlar dini kuru bilgi ve nakilden ibaret gören softalara da yeni kapılar açacak cinsten şeyler. Şems Baba oğlu Nuri'ye ithaf etmiş bu enfes kitabını ve en sonunda da oğluna bir mektupla bitirmiş. Fakat bu mektubu kişiselleştirerek okumamalı, bir müridin müridine yazdığı bir ahlak ve nasihat metni olarak her baba oğluna ve kızına okumalı, okutmalı ve yazmalı. Vesselam!

Şarkılar O'nu söyler

Fatih Çarşambalı

Şarkılar Seni Söyler

Ö. Tuğrul İnancı
Ahmet Özhan

Sufi Kitap, 240 sayfa

Şarkılar Seni Söyler, musiki ve şiir dünyamızın en çok sevilen beyitlerinin bir sohbet ortamında yorumlanması neticesinde oluşuyor. Bir mutasavvıf olan Ö. Tuğrul İnancı ve bir musikişinas olan Ahmet Özhan'ın bir yansıması olan kitap; onların bu birikimlerinden doğan muhabbete bizleri de ortak ediyor.

İslam tarihinde musiki üzerine bir hayli fetvaya, tartışmaya ve vukuata rastlamak mümkün. Karşı çıkanlar ve savunancılar... Sevenler ve nefret edenler... Terhib edenler ve terhib edenler ya da ortada duranlar... Yazma eserler arasında bu tartışmaların muhtevasını bizlere fısıldayan nice âsâr var! Eskiden de var olan; hatta bir ara “Kadıızâdeli” adıyla etrafa kuru gürültü saran çığ ve kaba anlayışın bugün mevcut olmadığını söylemek zor! Ama, hamdolsun ki o kabalığa karşı duran “Sivasîlerin” izdüşümlerine günümüzde yok demek de zor! Ama yine de olayların görgü şahidi “bibliyofil” Kâtip Çelebi gibi yaklaşmak en doğru olanı galiba.

Salih selef, insanı Allah’tan uzaklaştıran her şeye mesafe ile yaklaşmış. Hayır ve şerrin yan yana yaşadığı bir âlemdeyiz. Hayırda yarış, şerden kaçış müminin şiarı... Peki, “sesleri ziynetlendiren” Kur’an-ı Kerim, Cemil olan ve cemâli seven Hz. Allah’ın Kelâm-ı Ezelisi değil mi? Amenna ve saddakna! Seslerin süsü büründüğü bu İlahî Kelâm’ın ruhları diriltten elfâzı hafızların fem-i muhsininden kubbeleri ve minarelerden yükselen ezan nidaları gökkubeyi çınlatırken buradaki musikinin insanı Allah’tan uzaklaştırdığını söyleyebilir miyiz? İstisnaları bir yana bırakırsak sorunun cevabı bellidir. Nitekim, buradaki güzelliği derinlemesine hisseden eslafımız musikiyi camilerin ve bilhassa tekkelerin ayrılmaz bir rükünü haline getirmiş. İlahiler,

naatlar, kasideler, tevşihler, salâtlar, tekbirler, mevlidler ve miraciyeler ile bu ruhi coşkunluğun en muhteşem formlarını üretmiş koca bir tarihi birikim duruyor arkamızda ve ne mutlu ki bizlere intikal ettirilmiş bir kısmı.

Anne karnından şehadet âlemine bir çeşit name ile çıkan, kulağına ezan ve kamet ile ismi üflen, merhamet kahr-ı ramânı validelerin ninnileri ile büyüyen bizler etrafımızı kuşatan her şerde bu ilahi musikinin akislerini duyarız. Bu estetik ve mükemmellikte dini neşveye erenlerin İstanbul’un her bir sokağında ve köşesinde temekkün ederek mahalleleri devranlar ve ilahiler ile şenlendirdiği o nurlu devirleri idrak edenler artık aramızdan birer birer ayrıldı. Fakat onları görenler ve o mistik havayı teneffüs edenler hâlâ varlar. İşte o geleneği yaşatan bir kutlu ocaktan gelen iki musikişinas Ö. Tuğrul İnancı ve Ahmet Özhan bize “musikinin” insanı Allah’a götüren bir vasıta olduğunu gösteriyor. Güftesiyle, bestesiyle ve makamıyla “aşkın” mecazdan hakikate inkılab ettiğini zikir ediyorlar... Hem güftelerin içerdiği mazmunlar ve derin anlamlar tahlil ediliyor, hem musiki tarihimizin kutupları nazara veriliyor hem de musiki ve tasavvufun etle tırnak gibi yapışık olduğu ortaya konuluyor. Geriye “aşıkların” bu notları notalara dönüştürerek ve anlamına göre “terennüm” etmesi kalıyor. Yunus Emre ile Hasan Âli Yücel, Ümit Yaşar Oğuzcan ile Pir Sultan Abdal, Hüseyin Sebirci ile Selahattin Pınar bir no(k)tada buluşuyor!

Prof. Dr. Ekrem Demirli'nin *İslam Düşüncesi Üzerine Söyleşiler ve Konuşmalar* eserinde tasavvuf sahasının iki büyük ismi Gazzalî ve İbnü'l-Arabî'yi anlama ve mesajlarını kavrama adına öz perspektifler sunuyor.

Filler ve körlere dair

İslam Düşüncesi Üzerine Söyleşiler ve Konuşmalar

Prof. Dr. Ekrem Demirli

Sufi Kitap, 320 sayfa

Karanlık bir oda, bu odanın içinde etrafındaki hiçbir şeyi göremeyen insanlar, odanın tam ortasında bir fiil. Bu insanlar fili nasıl bulacak? Bulan bulduğunun gerçek olduğunu nasıl anlayacak? Bir fil, bir oda, karanlıktaki insan. Bu düğümü ancak gün ışığında fili görmüş biri çözebilir. Karanlıktakilere gerçeği sadece o anlatabilir. Peki kim bu ışığı gören, ışığa çıkabilen? Ya karanlıktakilere ne demeli? Işığın onlara gösterdiği hakikate inanacak mı, yoksa karanlıkta el yordamıyla ne anladıysa onunla mı yetinecek? İşte hakikat arayışı yaratılış özü olan insana karanlıktan aydınlığa çıkışın rehberi olarak gönderilen peygamberler hakkında etkileyici bir metafor. Bu metafordan hareketle Sadreddin Konevi, Abdürrezzak Kâşânî, İbn Sina ve İbn'ül Arabî'den yaptığı devasa çeviriler ile tanınan akademisyen Prof. Dr. Ekrem Demirli'nin *İslam Düşüncesi Üzerine Söyleşiler ve Konuşmalar* adlı eserinde tasavvuf sahasının iki büyük ismi Gazzalî ve İbnü'l-Arabî'yi anlama ve mesajlarını kavrama adına öz perspektifler sunuyor.

“Tasavvuf ne değildir?”in cevabı ile başlayıp, onun bir dinî ilim olduğu gerçeğine vurgu yapıyor. Sonrasında ise tasavvufun tarih sahnesine ilk çıkışından günümüze uzanan hikâyesi aktarılıyor. Her zaman kendini anlatma çabası içine girmeye mecbur bırakılmasının sebepleri üzerinde duruluyor. Gazzalî, İbnü'l-Arabî ve Farabî gibi düşünürlerin eserlerine ve yorumlarına yer veriliyor. Tasavvufun menkıbevi tarihinden kaynaklanan sorunlar, tasavvufun insanı ulaştırmak istediği menzil ve insana olan katkısı dünden bugüne geniş bir daire çizerek anlatılıyor. Peygamberimizin insanın Allah'ı görür gibi olması diye tanımladığı “ihsan” kavramına kavuşabilmenin yolu nedir? İhsana kavuşabilen insan merakını giderebilmiş midir? Allah'ı görmek arzusu yaratılıştan gelen bir ihtiyaç mıdır? gibi sorular felsefi bir bakış açısı ile ele alınan konular. Tasavvufun bizi nereye ulaştıracağı, bize neler anlatmaya çalıştığı ve bizden neyi anlamamızı beklediği de değinilen mevzular cümlesinden. İnsanın ihsana varabilme yolculuğunda tasavvufu konumu ve koordinatları nerededir? İki ayrı bölümden oluşan çalışma bu çarpıcı sorulara cevap bulabilme gayreti ile yazılmış. Maksat karanlıkta olduğunu fark edip ışığın sunduğunu kabul edebilmek, parçayı değil bütünü kavrayabilmek bu vesile ile hakikat ummanına vâsıl olmak!

Hacı Bektâş-ı Velî'ye esaslı bir bakış

Hacı Bektâş-ı Velî ve Kâmil İnsan-Fâzıl Toplum Paradigması sadece Hacı Bektâş-ı Velî'nin hayatını ve dünya görüşünü inceleyen bir eser olmakla kalmıyor, aynı zamanda bir İslam tarihi, tasavvuf ve dinler tarihi incelemesi olarak Hacı Bektâş-ı Velî ismi çerçevesinde gelişen kemâlat ve fazilet kavramlarını ele alıyor.

Hacı Bektâş-ı Velî ve Kâmil İnsan-Fâzıl Toplum Paradigması

Cengiz Gündoğdu

Sufi Kitap, 448 sayfa

Hacı Bektâş-ı Velî, kimilerine göre zâhid bir dindar; dünyadan el etek çekmiş, ununu eleyip eleğini asmış sûfi meşrep kendi halinde bir zat, kimine göre Anadolu fatihi, kimine göre tuzaklarından emin olabilmek için uzak durulması gereken tehlikeli bir kişi. Kaynakların söylediğine bakılınca ortaya çıkan onlarca farklı Hacı Bektâş-ı Velî. Halkın diline kulak verince duyulan menkıbeleriyle bir Anadolu ereni, evliyası. Peki gerçekten bu kadar zıt kuttupları aynı anda bünyesinde barındırabilen bu kişi kim? Ya da böylesine karmaşık bir zatın tarihsel bir karşılığı var mı? Elbette hayır.

Hacı Bektâş-ı Velî'yi tanımanın onu ifrat ve tefritten kurtararak, mutedil bir çizgiyle, hayatını, etkilediği kitleleri, bu hayattaki gayesini, topluma sunduğu faydalı hizmetleri, ona kimlik atayanlardan bile daha zengin olan düşünce dünyasını en ince detayları ile görmek ne kadar mümkün? Bu kadar farklı kimliklerle anılmasının belki de ortak noktası onun gerçekten karizmatik bir lider, etkileyici bir insan olmasıyla yakından ilgilidir. Kriz ve buhran dönemlerinde ortaya çıkabilmiş, yani doğru zamanda doğru yerlerde olabilmeyi başarmış, kitleleri etkileyebilme gücünü haiz insan lider özelliklere sahiptir. Tam da böyle bir zamanda, 13. yüzyılda neşet eden bir mutasavvıf, bir lider ve bir mürid olarak Hacı Bektâş'ı okumak pekâlâ mümkün. Peygamberin mübarek ismini taşımasının yanı sıra, kendisine sığınanların hamisi olduğu ya da olacağı için Bektâş; hem bu fani dünyada hem öte alemde yakınlığı, dostluğu murat edildiği için Velî ismiyle anılan Muhammed. Gönül tarlamızı her daim yeşerten, bizi her mevsim taptaze kılan, bir kültür, medeniyet toprağı... Türkistan'dan tüm bu güzellikleri heybesinde Anadolu'ya getiren bir koca hikâye. Her satırını adeta sürükleyici bir roman gibi pür dikkat okuyabileceğimiz Hacı Bektâş-ı Velî ve Bektâşilik ile başlayıp kuşatıcı bir bakış açısı ile o dönemin tüm tasavvuf anlayışlarını aktaran ve bunu yaparken bizleri de konuk etmekten geri durmayan alicenap bir eserle karşımıza çıkıyor akademisyen Cengiz Gündoğdu.

Hacı Bektâş-ı Velî Ve Kâmil İnsan Fazıl Toplum Paradigması kitabıyla "Bektâş-ı Velî Hazretleri kimdir?" sorusuna esaslı bir cevap veriyor.

Pîri Ahmed Yesevi'nin adeta manevi olarak ortam hazırladığı Anadolu topraklarına gelen Hacı Bektâş-ı Velî kah şiir yazımında Yunus ile kah ilmi konularda Hanefi âlimleri ile tartışabilen her alanda insanlara dokunabilmeyi başarabilen bir zât. Anadolu topraklarının yine zor dönemlerden geçtiği yıllarda toplumun ihtiyacı olan can suyunu yetiştirmekten de imtina etmemiştir. Evvela bireyin düzelmesi gerektiğini, onun iyileşmesinin de toplumun düzelmesi demek olacağına inanmıştır. Bunun için yeni neşv ü nema bulmuş sistemine uyulması gereken kuralardan oluşan dinamikleri özenle yerleştiriyordu. Bu sistem ancak kalbini her şeyden arındıran ve Yüce Yaradan ile doldurmaya talip müritler ile gerçekleşebilirdi. Elbette mürur-u zaman ile her fikrin çeşitli emellerin malzemesi olmaya müsait bir hal alması gibi Bektâşilik de bundan payını almış görünüyor. Bu öyle bir hal almış ki her nerede bir aykırılık ortaya çıksa hemen o zümre ya da kişi Bektâşî olarak anılmış ve bir çeşit kötü şöhret sahibi olmuştur. Fatih Sultan Mehmed, İstanbul'u fethettiğinde aslında şehrin surlarını, kalelerini elde etmişken, asıl fethi Ebu'l-Vefa hazretleri şehrin gönlüne girmeyi başararak gerçekleştirmiştir. Hacı Bektâş-ı Velî tam da böyle bir yol izlemiş ve birçok gönlü fethetmiştir. Hacı Bektâş-ı Velî öğretilerini şeriat, tarikat, marifet ve hakikat eksenine etrafına yerleştirdiği dört kapı ve kırk makamda zirveye taşımıştır. İslam dininin temel ilkelerini edinmek ile başlayıp sırasıyla tarikata girme, ahlak kurallarına tam bağlılık ve nihayetinde ölmeden önce ölebilmek hakikati ile bireyi ve ardından bunun tabi sonucu olarak toplumu ihya etmenin kapılarını tek tek aralar.

Son söz olarak diyebiliriz ki *Hacı Bektâş-ı Velî ve Kâmil İnsan-Fâzıl Toplum Paradigması*, Hacı Bektâş-ı Velî'nin hayatını ve dünya görüşünü inceleyen bir eser olmakla kalmıyor, aynı zamanda bir İslam tarihi, Orta Çağ Anadolu uygarlıkları tarihi, tasavvuf ve dinler tarihi incelemesi olarak Hacı Bektâş-ı Velî ismi çerçevesinde gelişen kemâlat ve fazilet kavramlarını enine boyuna ele alıyor.

“Benim hüznüm kederli oluşumdan degil, kederli olamayışımdan”

Tasavvuf târihinde dikkat çeken ilk konu ilâhî aşktır. Bağdat’ın ünlü mutasavvıfları Râbiatü’l-Adeviyye, Nuri ve Hallâc-ı Mansur, Kur’ân’daki Allah’ın ve insanlığın karşılıklı aşkına dair âyetler üzerine tefekkür etmişlerdir. Şiddetli aşkı Allah’ın temel vasıflarından biri olarak nitelendirirler.

Filiz Fidan

950 yılında Los Angeles’te dünyaya gelen Carl W. Ernst karşılaştırmalı dinler üzerine önemli çalışmaları ve özellikle Hallac-ı Mansur’dan yaptığı İngilizce çevirileri ile bilinmektedir. Yazar çalışmalarında genel olarak Arapça, Farsça ve Urduca kaynakları temel almakta. Alanında yetkin bir isim olan Carl W. Ernst’in eserleri, İslam’ın doğru anlaşılabilmesi, İslamofobi ile mücadele ve özellikle tasavvuf alanının aydınlatılmasında dikkat çekmekte. Sufi Kitap geçtiğimiz dönemlerde bu önemli ilim

insanının mühim bir çalışmasını Türkçeye kazandırdı.

Sufinin yolunu aydınlatan yegâne kaynak, Kur’an ve sünnetin aydınlık yoludur. Bu eserde Ernst; Arapça, Farsça ve Urduca asıllarından çevirisini yaptığı ilk mutasavvıflar olarak tanımlayabildiğimiz kişilere ait bazı çalışmalara yer vermiştir. Kur’an ve sünnetten arındırılmış bir tasavvuf düşüncesinin kapsamlı eleştirisi bu satırlardan izlenebilir. Öncelikle Peygamber Efendimizin insanı-ahlaki yönleri, günlük hayatından ve Kur’an’dan örneklerle aktarılmıştır. Sufiliğin asıl kaynağı işte bu pınar. Onsuz bir tasavvuf, dalları kesilmiş kurumaya mahkûm bir ağaç gibi. Ebu Nasr Serrac, Mansur el-Hallac, Necmeddin Kübra, İsa Cündullah gibi pek çok mutasavvıfın eserlerinin derlenmesi ile meydana geti-

Tasavvuf Öğretileri

Carl W. Ernst

Çeviren: F. Cangüzel Güner
Zülfikar, Sufi Kitap, 216 sayfa

Tasavvuf Öğretileri

rilmiş önemli bir tasavvuf şerhi. Bu eserler kanalıyla okuyucuya pek çok dini ve ahlaki öğreti aktarılıyor. Tüm bunlar Kur'an ve Peygamberimizin gerek hayatından gerek hadislerinden örneklerle taçlandırılıyor. Tasavvufi terimler, tasavvuf edebi, şeyh-mürit ilişkileri, tasavvuf meclisleri ve bu meclislerin kural ve kaideleri tanıtılıyor. Bunu yaparken de kimi zaman şairane bir üslup kimi zamansa okuyucuya anlatılanları sanki görür gibi, bahsedilen meclislerde oturur gibi hissettirecek gerçekçi bir üslup kullanılıyor. Peygamberimizin "Seni çok seviyorum" diyen bir adama cevaben "Çileyi elbise gibi giymeye hazırlan," deyişi; "Eğer hüznümü sana bir an olsun söyleyebilsem; bütün hayatım dahi o bir anın değerini karşılayamaz" beyti ve Rabi'atü'l-Adeviyye'nin "Benim hüznüm kederli oluşumdan değil, kederli olamayışımдан" sözüne aşkın asıl olana kavuşmak yolunda çekilen büyük bir çile olduğunu, bu derdi dost edinenlerin ise asıl kazananlar olduğunu anlatılmakta.

Misafire hürmette bulunduğu için süt ve bal veren bir keçi sahibi olan Fide'ye,

kuraklıktan kırılan bir beldede namahrem gözü değmemiş eteğinin ipliği hürmetine Rabbinin sağanak sağanak yağmur indirdiği Bibi Sara'ya, Tac Mahal'in banisi Şah Cihan'ın kızı saraylı bir tasavvuf aşığı olan Cihan Nara'ya kadar pek çok kadın veli ile de tanışmamıza vesile oluyor bu metin. Mutasavvıflardan derlenen örnek eserlerin yanı sıra Cami'nin kaleminden Mevlânâ'nın hayatına da küçük bir kapı aralanıyor. Cami'den hayatını dinlediğimiz bu büyük âlim, mutasavvıf, hakikat ve mana âşığı Mevlânâ'dan bir nasihat hemencecik göze çarpıyor: "Dünyadan yukarıya uçan kuş cennete erişmese de tuzaktan kurtulur. Bir sufi tasavvufun hikmetlerine erişmese de yine de dünyanın belalarından kaçır ve hür olur." Asıl mesele kanat çırpırmaya cesaret edebilmek, ilk adımı atabilmek, yola çıkabilmek. Gerisi yola kalmış.

**Çağdaş bir psikolog ve
geleneksel bir şeyh:**

Ragıp Baba

Benötesi Psikoloji ekolünün kurucularından Prof. Dr. Robert Frager, şifa mesleğini tamire teşne kalpler için kullanıyor. Muzaffer Ozak Efendi'nin icazeti ile Amerika Cerrâhî Tekkesi'nin postnişinlerinden olmuş Ragıp Baba namı Frager kitaplarıyla manevî açlık içinde bulunan ruhlara seslenmeye çalışıyor.

Sinan Başar

Şeyhi Muzaffer Ozak ile tanıştıktan sonra Müslüman olan Amerikalı psikolog, yazar ve sufi Robert Frager'in lakabıdır Ragıp Baba. California'da kurucusu olduğu Benötesi Psikoloji Enstitüsü'nde dersler vermekte hâlâ. Akademik çalışmalarının yanı sıra tasavvuf sohbetlerine de devam eden Ragıp Baba, Benötesi Psikolojisi'nin öncü ismi ve Pozitif Psikoloji'nin ise kurucusudur. *Aşktır Asıl Şarap, Kalp, Nefs ve Ruh, Manevi Rehberlik ve Benötesi Psikoloji Üzerine Yaklaşımlar ve Sufi Terapistin Sohbet Günlüğü* gibi eserleriyle Türk okuyucusuna da hitap ediyor. Biz de aikido dövüş sanatında yedinci dan sahibi bu Cerrâhî şeyhinin birkaç eseri arasında dolaşarak onu tanımak ve tanıtmak isteriz.

Kalp, Nefs ve Ruh

Tasavvuf psikolojisinin temelini oluşturan üç temel kavram; kalp, nefis ve ruhun tanıtıldığı bu kitap tasavvuf ile ilgili pek çok terimi de açık bir dille bizlere aktarıyor. Derviş olma yollarından bahsedilen kısımda Ragıp Baba, dervişliğe nasıl adım attığını, şeyhini ilk gördüğü an hissettiklerini, içinde yayılan mutluluğun sonra tüm benliğini nasıl sardığını anlatıyor. Bize, kalbimizi usta bir cerrah edasıyla açıp, içini, içindeki katmanları ve ihtiyaçlarını tek tek göstermeye çalışıyor. Bunu yaparken de yazara kâh Gazzâlî, kâh Mevlânâ, kâh Yunus eşlik ediyor. Dervişlik, tarikat, mürşid, şeyh ve bu yollarda yapılması gerekenler pek çok hikâye ile aktarılıyor. Yazar bambaşka bir dünyanın kapılarını araladığı kitabında A'dan Z'ye tasavvufu, tasavvuf psikolojisini başlangıcından varışa kadar berrak bir anlatımla sunuyor. Tasavvufa dair ne varsa şeyh mürit ilişkisi, samimiyet, manevi hazır oluş, kısacası ilk adım için tam bir "hap" niteliğinde bir solukta okunacak sürükleyici bir kitap.

Sufi Terapistin Sohbet Günlüğü

Günümüzde sağlıksız beslenen insanların vücutlarının alarm vermesiyle bir diyetisyene gittikleri ya da her köşe

başında mantar gibi patlayan bir spor salonunda koşu bandı üzerinde kalori yaktıkları görülür. İş dünyasında ve sosyal hayatta zihnen ve ruhen yorulanlar ise terapi merkezlerine koşmakta. Peki eski devirlerde psikologlar ve psikiyatristler yokken âdemoğlu nereye koşuyordu? Tekkeler bu ihtiyacı karşılamıyor muydu? Ya da tekkesi olsun veya olmasın şeyh efendiler hasta taliplere ve muhibbana nefes olmuyor muydu? Bugüne gelindiğinde hem modern psikoloji eğitimi hem de geleneksel tekke terbiyesi ve ah-lâkı almış bir gönül doktorunun ne derece tesirli olduğunu izah etmeye lüzum var mıdır? İşte Ragıp Baba ve Robert Frager iki ayrı isim ve iki ayrı formasyonu tek bir vücutta/ ruhta cem ediyor. Yukarıda başlıkta verilen kitap tam da bu iki alanın uçlarını birleştiriyor. Frager, tasavvufa gönül verişindeki en etkin rolün katıldığı sohbetler olduğunu söyleyerek tecrübe ettiği olguyu çevresindeki insanlara tamim ediyor. Gerçek şeyhler ile aynı ortamda bulunmanın, sohbetlerden alınan lezzetin ve bu sohbetlerin kendi üzerinde bıraktığı izlere dikkat çekiyor. Sohbetinde insibağ vardır, manevi boya katılımcının ruhunu sükuna gark eder. Buradan yola çıkan Ragıp Baba, yaptığı haftalık sohbetlere yer verdiği kitabını bizlere sunuyor. Bu sohbetler ayrıca günlük hayatta karşılaştığımız birçok meseleye de ayna tutuyor. Farklı hayatlardan, farklı insanlardan ve zamanlardan örneklerle aradığımızı bulmamıza rehberlik eden bir eser. Nasibini almak isteyen, cevap aradığı bir sorusu olan kim varsa buyur ediliyor, kapı aralanıyor ve yer gösteriliyor bu mecliste.

Kalp, Nefs, Ruh

Robert Frager

Tercüme: İbrahim Kapaklıkaya
Sufi Kitap, 320 sayfa

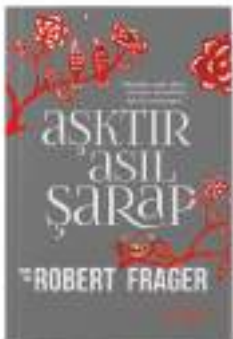

kalp, nefis, ruh

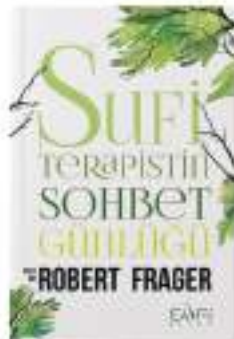
Aşktır Asıl Şarap

Robert Frager

Tercüme: Ömer Çolakoğlu
Sufi Kitap, 152 sayfa

aşktır asıl şarap

Sufi Terapistin Sohbet Günlüğü

Robert Frager

Tercüme: Ömer Çolakoğlu
Sufi Kitap, 304 sayfa

sufi terapistin sohbet günlüğü

Mesnevîhâneler, XIX. yüzyılda iyice her nevi ilim ve maarifin tahsil edildiği eğitim ve irfan yuvaları olarak faaliyet göstermişlerdir. Bu yazının konusu olan Mesnevîhâne Tekkesi, zikredilen dönemde İstanbul'da açılan son darü'l-mesnevîdir.

Mesnevî tedrisatı ve bir mesnevîhane

Tuba
İşçimen

ekkeler, Osmanlı eğitim sistemi içinde yaşam boyu eğitimin sürdürüldüğü kurumlar olarak her daim var olagelmışlerdir. Bu tek-keler arasında, zamanla müstakil kurumlar halinde teşekkül etmeye başlayan ve darü'l-mesnevî

olarak da adlandırılan mesnevîhânelerin hususi bir yeri vardır. Mevlânâ Celâleddin Rûmî'nin çağ-lar boyunca okunan ve hemen hemen her toplum ve tarikatla hüsn-i kabul gören eseri *Mesnevî*'nin daha iyi anlaşılması gayesi ile başlayan mes-nevîhânlık geleneğinin zamanla kurumsallaşması sonucunda ortaya çıkan mesnevîhâneler, XIX. yüzyılda iyice yaygınlaşmış ve dönemin önde gelen isimlerinin bir araya geldiği, her nevi ilim ve maarifin tahsil edildiği eğitim ve irfan yuvaları olarak faaliyet göstermişlerdir.

Mesnevîhânlık ve Mesnevîhâne

"Mesnevî" ve "hân" kelimelerinin birleşmesinden meydana gelen "mesnevîhân"ın sözlük anlamı "Mesnevî okuyan"dır. *Mesnevî*'yi sesli ve bazen de tegannili yani musikili ve ahenkli bir şekilde ama daima şerh ederek okuyan icazet sahibi kimselere verilen bir unvan olan mesnevîhânlık, ilk olarak Mevlânâ Celâleddin Rûmî'nin halifesi Hüsameddin Çelebi'nin halka açık kürsülerde *Mesnevî* takrir etmesiyle ortaya çıkmıştır.

Mevlânâ hayatta iken müridlerinin çoğunun Farsça biliyor olması, bilmeyenlerin de bizzat Mevlânâ'dan istifade etmesi sebebiyle mes-nevîhânlık müessesesine ihtiyaç duyulmamış ancak onun vefatından sonra halifesi Hüsameddin Çelebi tarafından müridlerin daha iyi yetişmesi gayesiyle *Mesnevî* dersleri verilmeye başlanmıştır.

Hüsameddin Çelebi, Konya'daki ana mevlevîhâ-nede on iki sene şeyhlik ve mesnevîhânlık göre-vini icra etmenin yanı sıra *Mesnevî*'yi anlayarak okumanın önemine binaen başka mesnevîhânlar yetiştirmek suretiyle bu müessesenin temellerini atmıştır. Zamanla mesnevîhân unvanı alanlara mesnevîhânlık icazetnâmesi ile birlikte beyaz destar sarma izni verilmiştir. İlerleyen dönem-lerde ise Konya'daki çelebiler, halife olmayan ve Konya dışında bulunan bazı kimselere *Mesnevî* dersi vermeleri için mesnevîhânlık icazeti gönde-rek beyaz destar sarma izni vermişlerdir.

Söz konusu müessesenin teşekkülünün ardından gelişerek köklü bir hüviyet kazanmasıyla birlikte mesnevîhân olabilmenin şartları da belirlen-miştir. İlk zamanlar dinî ve tasavvufî bilginin yanı sıra İbrahim Şâhidî'nin *Tuhfe*'sini okuyup, *Mesnevî*'yi anlayacak kadar Farsçaya vakıf olmak yeterli iken, Osmanlı'nın ilerleyen dönemlerinde *Mesnevî*'ye yazdığı kıymetli şerhinden dolayı "Hz. Şârih" unvanına layık görülen İsmail Anka-ravî'nin yaptığı açıklamalara uyma şartı geti-rilmiştir. Ankaravî'nin şerhinden sonra verilen icazetnâmelerde "Şârih Ankaravî'nin tahkikine uyarak Mesnevî-i Ma'nevî'yi nakletmesi hususun-da izin verdim" ibaresi yazılmaya başlanmış ve bu usul devam ettirilmiştir. İcazetnâmelerde bu şartın yer alması esasında bir zaruret neticesin-de doğmuştur. Zira söz konusu dönemde gerek tasavvufun gerekse *Mesnevî*'nin ruhu bir kenara bırakılmış bunun yerine zahirî şartlara, şekil ve surete önem verilmeye başlanmış, bilimin, marifetin, şeriat ve tarikatın yerini bir takım batıl ve boş merasimler almıştı. Mevlevîliğin böyle bir döneminde ortaya çıkan İsmail Anka-ravî, *Mesnevî*'yi yazılış gayesi doğrultusunda şerh

ederek Kur'an ve sünnet ile bağlantısını kurmuş ve aslına kavuşturmuştur.

Başlangıçta her mevlevîhâne aynı zamanda belli bir nizam içinde *Mesnevî* eğitimi veren birer dârü'l-mesnevî iken çeşitli sebeplerle mevlevîhânelere gelemeyenlere ve Mevlevî olmayanlara da Mevlevî kültürünü ve tasavvuf adabını öğretmekle birlikte yeni mesnevîhânlar yetiştirmek gayesiyle gerek Anadolu'da gerekse İstanbul'da müstakil mesnevîhâneler ortaya çıkmıştır. Osmanlı başkentinde inşa edilen son mesnevîhâne ise Fatih Çarşamba'da bulunan ve "Dârü'l-Mesnevî Tekkesi" olarak da bilinen Mesnevîhâne Tekkesi'dir.

Mesnevîhâne Tekkesi ve tekkede eğitim

Mesnevî'nin sadece Mevlevîleri ilgilendiren bir kitap olmayışı, onun bütün Hak yolcularına kıymetli mesajlar vermesi mesnevîhânlığın mevlevîhânelerin dışına taşmasına sebep olmuş ve Nakşî, Şabanî, Rifâî, Ticânî, Uşşakî, Celvetî gibi farklı tarikatların şeyhleri tarafından *Mesnevî* okutulmuş ve şerh edilmiştir. Özellikle Nakşibendilik ile Mevlevilik arasındaki etkileşim o kadar yoğundur ki Mevlevîlerin yanı sıra önemli Nakşî şeyhlerinin de mesnevîhân oldukları görülmüştür. Nakşibendiyyenin Anadolu'ya girmesiyle birlikte *Mesnevî*'nin Nakşibendiler arasında yayılmaya başladığı bilinmektedir. Ancak iki tarikat arasındaki yakınlaşmada siyasi faktörlerin de rol oynadığını göz ardı etmemek gerekir. II. Mahmud'un Yeniçeri Ocağı'nın yanı sıra Bektaşiliği de kaldırması ile birlikte ehl-i sünnet çizginin muhafazası Mevlevilik ve Nakşibendilik ile sağlanmış ve buna bağlı olarak zikredilen tarikatlar kaynaşmıştır. Bu yakınlaşmanın gözle görülür neticesi ise Mesnevîhâne Tekkesi örneğinde olduğu gibi farklı tarikatların tekkelerinde *Mesnevî* derslerinin verilmesi ve mesnevîhân yetiştirilmesidir.

XIX. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul'da iki

dârü'l-mesnevî açılmıştır. Bunlardan ilki Küçük Mustafa Paşa'da Nakşibendî şeyhlerinden Hüsameddin Efendi'nin kendi evinde açtığı ve daha sonra Eyüp civarına taşıdığı dârü'l-mesnevî diğeri ise Çarşamba kurbunda Murad Molla Tekkesi postnişini Mehmed Murad Efendi'nin muayyen günlerde *Mesnevî* okuttuğu Mesnevîhâne Tekkesi'dir. Bir Nakşibendî tekkesi olan bu tekke, Şeyh Mehmed Murad Nakşibendî tarafından inşa ettirilmiştir. Tevkîi Cafer Mahallesi, Mesnevîhâne Sokak'ta yer alan Mesnevîhâne Tekkesi, Fener Rum Erkek Lisesi ile neredeyse iç içe bulunmaktadır.

Mehmed Murad Nakşibendî, *Vekâyi-nâme* adlı eserinin "Küşâd-ı Bâb-ı Dârü'l-Mesnevî" başlığı altında açılış törenine Sultan Abdülmecid'in iştirakini, törende yapılanları, duaları ve tekkenin açılış tarihine beyitlerle düşülen kayıtları aktarmaktadır. Bu kayıtlardan biri Büyük Mevlevîlerden Hattât İsmail Hakkı Efendi'nin şu beytidir:

"Bendesî Hakkî da târihin mücevher söyledi
Yapdı Dârü'l-Mesnevî'yi Hâce-i Devrân-becâ." (Sene 1260)

9 Muharrem 1260/ 18 Ocak 1845 Cuma günü yapılan açılış merasiminde aralarında o sıralar henüz 22 yaşında bulunan Ahmed Cevdet Paşa'nın da yer aldığı mesnevîhânlara icazetnâmeleri verilmiş ve törene katılan Sultan Abdülmecid tarafından kendilerine iltifatta bulunularak hediyeler takdim edilmiştir. Sultanın bu tavrı ile mesnevî eğitimini teşvik ettiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Zira ilerleyen dönemlerde de tekkenin bazı ihtiyaçlarının karşılanması için buyrulduklar çıkartıldığı bilinmektedir.

Artık ne Mesnevîhân ne de mesnevîhâne kaldı. Hepsî mâzinin özlenen kısmında kaldı ve tahassürle yâd edilmekte. Sufi Kitap; *Mesnevî* üzerine yapılan çalışmalar ile bir nebze olsun bu eksikliği giderme amacındadır.

Balat semtinde Mesnevîhâne Sokak'ta yer alan Mesnevîhâne Tekkesi, Fener Rum Erkek Lisesi ile neredeyse iç içe bulunmaktadır. 1845 yılında inşa edilen külliye'den mescid, türbe, su haznesi, çeşme ve şadırvan dışındakiler yok olmuştur.

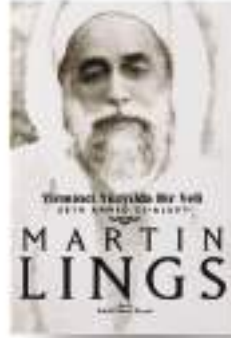

**Sufilerin
altın
çağını
hatırlatan
bir veli**

Betül Tahran

Yirminci Yüzyılda Bir Veli'de sadece çağımızın büyük mürşitlerinden Seyh Ahmed el-Alavi'yi tanımakla kalmayacak, ruhunuzun tasavvufun ışığında tazelendiğini hissedeceksiniz.

Yirminci Yüzyılda Bir Veli

Martin Lings

Çeviren: Betül Özel Çiçek
Sufi Kitap, 272 sayfa

20 yy bir veli

Hız.

Peygamberimizin hayatını anlatan meşhur eseriyle Türk okuyucusunun aşinası olduğu Ebubekir Siraceddin, ya da diğer ismiyle Martin Lings'in doktora tezi yirminci yüzyılın büyük velilerinden biri olan Şeyh Ahmed el-Alavi'nin (1869-1934) serancamesine dairdir. *Yirminci Yüzyılda Bir Veli* adıyla kitaplaşan bu çalışma üç kısımdan oluşuyor. İlk bölümde Cezayirli Şeyh'in hayatı, tasavvuf yoluna girişi, mürşid-i kâmil olma yolunda ilerlemesi anlatılır. İkinci bölümde Lings, Şeyh'in öğretisi hakkında bilgi verir. Son bölümde ise vecizelerinden ve şiirlerden örneklerle yer verilir.

Lings, kitapta Şeyh ile ilgili ilk bilgileri Doktor Marcel Carret'in ifadelerinden aktarıyor. Herhangi bir dini inancı olmayan bir doktorun, Şeyh Ahmed Alevi'nin kendisi ile görüşmek istemesiyle değişen hayatı bir tarafa, gözlemleri çok kıymetli. Doktor Carret ilk karşılaşmalarını, Alavi'nin kendisi üzerinde bıraktığı etkiyi, bulundukları ortamın müthiş cazibesinin kendisini şaşkına çevirişini anlatıyor öncelikle. Başlarda yalnızca bir hasta doktor ilişkisinden ileri gitmeyen buluşmalar kısa zamanda samimi bir dostluğa dönüşüyor. Şeyh ile inanç, din, ebedi hayat gibi konularda yaptıkları sohbetler, etrafındaki diğer her şeyi adeta görünmez kılıyor. Birlikte olduğu mekanlar tam bir huzur abidesine dönüşüyor. Şeyh'in duru ama bir o kadar kendinden emin anlatıları Doktor Carret'in ayaklarını her

defasında onun yanına götürüyor. Tek gayesi tek işi insanları irşad etmek olan bu Şeyh için dünyanın her tarafından pek çok insan geliyor. Hepsisi susamış bir halde kana kana içiyorlar bu “tatlı su kaynağı”ndan. Bunca talebe rağmen Şeyh’in kendine mürit toplamak gibi bir çabada olmadığını fark eden doktor, kendisine bunu sorduğunda, “Bana ihtiyacı olanlar zaten geliyor, neden diğerlerini kendime çekmeye çalışayım,” cevabını alıyor. Bir başka sohbetlerinde ise ruhunu nefsin üzerine çıkarmanın bu yoldaki en önemli merhale olduğunu söyleyen Şeyh’e, Allah’a ulaşmanın yollarını sorup “Bunun cevabını gerçekten talep edenlere vermek gerektiği,” karşılığını alıyor. İşte bu hakikat ışığındaki sohbetler böylece uzayıp gidiyor, hasta ve doktorun pozisyonları birdenbire değişiyor.

Yılan oynatan bir genç!

Bu güzel hazırlanış sonrasında Şeyh’in biraz daha derûnuna vâkıf oluyor ve hayatı hakkında daha fazla bilgi sahibi oluyoruz. Asıl mesleği taş döşemeciliği olan ve bunun yanı sıra yılan oynatan bir genç. Bildikleri, tahsili babasının öğrettiklerinden ibaret. En büyük aşkı katıldığı zikir meclisleri. Öyle ki annesinin başına bir şey gelmesinden endişe ederek, kapıları kilitlemesine rağmen o meclislerden vazgeçemiyor. Annesi oğlunun bu ısrarını görünce artık kapıları kilitlemekten vazgeçiyor, işte sebat ettiği yolda açılan ilk kilit. Bu meclislerde duvarda asılı olan bir levhadaki hadis ise uyanışının asıl vesilesi oluyor. Şeyh’i ile ilk karşılaşmasını ise bir lütuf olarak tanımlıyor. Çok küçük yaşlarda yakalandığı bir hastalıktan gönderdiği bir muska ile onu kurtaran kişi Şeyh Buzidî. İleride onu manevi hastalıklarından da yine o kurtaracak; ruhuna şifa vesilesi olacaktır. Şeyh’i ile ikinci karşılaşması ise yılan oynattığı yıllara tesadüf eder. “Oynattığın bu yılanlardan korkmuyor musun?” diye soran ve kendisi için de bir yılan oynatmasını söyleyen kişi ileride müridi olacağı Şeyh el-Buzidî’den başkası değildir. “Sana

bundan çok daha zehirli bir yılan göstereyim eğer onu zapt edebilirsen gerçekten hikmet sahibisindir,” diyerek ona nefsini gösteren, onu terbiye edilmeye değer olarak tanımlayan Şeyh’i, Ahmed Alevî için tarikat kapısını aralamış olur. Fakat bu kapıda sebat etmek elbette öyle kolay değildir. Çeşitli imtihanlardan geçmek ve hatta kendinden geçmek Şeyh’ine karşı olan samimiyetini ispatlamak demek.

Şeyhi el-Buzidi kendi Şeyh’iyle tanışmasını ise şöyle anlatır: Gördüğü bir rüyada Fas’a gitmesinin söylenmesi üzerine “Orada çok yılan var ben yılanlardan korkarım,” der. Bunun üzerine rüyadaki ses “Sen yola çık, ben orayı senin için temizledim,” deyince gitmesi istenilen yere yani Fas’a gider. Orada Şeyh’ini bulup ona intisap eder. Kendi şeyh olana kadar orada kalır. İşte yılanlardan korkan bir dervişin bir yılan oynatıcısına şeyh oluşu. Şeyh Ahmed Alevî uzun yıllar Şeyh’inin dizi dibinde kalmış, ona tam bir teslimiyetle hizmette bulunmuş, kendi nefsini silme yolunda büyük yol kat etmişti. Ama içinde bir yerde ana vatanına dönmek kendi topraklarının insanını hakikate çağırma arzusu yanıp tutuşmaktadır. Yolculuğa çıkmak için bütün hazırlığını yapmışken önce Şeyh’inin, ardından da eşinin ahirete göçüşü ile tek başına kala kalır. Aklında hâlâ gitmek, Cezayir topraklarında hizmet etme aşkı vardır. Fakat Şeyh’inin yerine onun geçmesi istenir. İsrarlar sonucu bir süre burada dervişler ile kaldıktan sonra artık yola çıkmaya, kalbine düşen bu çağrıya cevap vermeye karar verir. Trablusgarp, İstanbul derken sonunda ata toprağı Cezayir’e ayak basar. Burada kendi tarikatının şeyhi olur. Etkili hitabeti, şiirleri, çıkardığı gazeteleri, yazdığı kitapları pek çok insanı peşinden sürükler. Bu rağbet ve teveccüh karşısında elbette çekemeyenler, kendisini sürekli eleştirenler olacaktır. Ancak O artık Aleviyye tarikatı şeyhi Şeyh Ahmed Alevî’dir.

Peygamberimizin çevresindeki hanımlar

Gökçe Behçet

Bu kitapta, Müslüman olmuş seçkin bir Fransız düşünürünün kaleminden hayatları, tavırları, halleri ve yaşayışları destandan da öte bir anlam taşıyan hanımefendiler anlatılıyor. Hepsi de Peygamber Efendimizin çevresinde bulunma mutluluğuna ermiş, azim ve cesaretleriyle adlarını ölümsüzler defterine yazdırmış, mübarek kadınlar...

Asr-ı Saadet Döneminde yaşama bahtıyarlığına kavuşmuş sahabelerin birçoğunun hayatı, günümüzde insanlar için hidayete erme vesilesi, yol gösterici ve kılavuzdur. Peygamberimize iman etmiş, onun meclisinde bulunmuş bu nasipli kişilerden bazılarının ismi fazlaca zikredilse de pek bilinmeyen sahabeler de vardır. Ya o dönemde yaşamış olan kadınlar? Onlar hakkında ne kadar bilgi sahibiyiz yahut bu kadınların hayatlarını öğrenmenin bizim hayatımıza katacakları nelerdir? Her biri birbirinden kıymetli, tanıdığımız belki de adını daha önce hiç duymadığımız kadın sahabelerin hayatına yer verilmiş olan bu eserde pek çoğu ile yakından tanışma fırsatı buluyoruz. Onların hayatlarını okumak, İslam'ın kadına atfettiği değeri bir kez daha kavrayabilmemize de vesile olacaktır. Çünkü bu muhterem hanımlar gerek imanları gerekse Peygamberimize bağlılıkları ile bizler için eşsiz birer rehber. İslami meselelerde akıllarına takılan bir şey olduğunda bunu derhal gidip Peygamberimize danışan, söz konusu İslam'sa hiç tereddütsüz canından, malından geçebilen cesur kadınlar. Anne, eş, kız kardeş ama hepsinin ötesinde samimi birer Müslüman. Peygamberimiz ilk vahyin tesiriyle "beni örtün" buyurduğunda onu

Peygamberimizin Çevresindeki Hanımlar

Dominique Abdullah Penot

Ceviri: Cemal Aydın, Sufi Kitap,
168 sayfa

sadece yorganlarla değil, sevgi ve şefkatiyle de sarıp sarmalayan Hz. Hatice gibi. Hz. Ömer'i Müslüman olmaya iten şey kız kardeşinin gözünde gördüğü kararlılık ve cesaretti. Kardeşine bu korkusuzluğu aşıl原因 dine elbette tabi olacaktı.

Kadınların günlük meseleler hususunda sözcülüğünü yapan Hz. Esma, yürekleri burkan mersiyeler kaleme alan Hz. Atike, oğlu, kardeşi, kocası Uhud'da şehit düşen buna rağmen teslimiyetinden hiçbir şey eksilmemiş Hz. Hind. Oğluna "Şehit edilmen bu dünyada başına gelebilecek en güzel şeydir," diye nasihat eden Hz. Esma, Uhud'da Peygamberimizi kahramanca savunan, önüne siper olmaktan çekinmeyen, bir kolunu savaş meydanında bırakan Ümmü Umare, Peygamberimizin annemden sonra annem dediği Ümmü Eymen, dininden dönmektense canını vermeye razı, İslam'ın ilk kadın şehidi Hz. Sümeyye, Kur'an'da "İki eli kurusun" diye anılan Ebu Leheb'in kızı, Peygamberimizin "Sen bendensin, ben sendenim" diyerek methettiği sahabesi Dürre. İşte bu emsalsiz kadınların hayatlarına tanık olacağız. Bambaşka masalsı bir alemde yaşamış gibi düşünebiliriz bu kadınları. Ama hepsi gerçek. Cesaretleri de imanları da mücadeleleri de. Kadın elinin değdiği şeyler güzelleşir misali bu kitapta da pek çok mübarek sahabenin parmak izleri, dokunarak güzelleştirdikleri var. İslam'ın bu sarsılmaz kaleleri, her biri okyanustaki kıymetli birer inci olan bu sahabelerin hayatlarından öğrenecek çok şeyimiz var. Günümüzde İslam'da kadının yeri tartışıla dursun bu Müslüman kadınların oldukları yeri nasıl ihya ettiklerini, İslamiyet için nasıl mücadele ettiklerini bu uğurda nelerden vazgeçtiklerini bilmek, hayatlarına misafir olmak bize olmamız gereken yeri bulmada yol gösterici olacaktır.

Amerika'da Bir 'Türk Bayraktarı': 'Tosun Baba

Emine Saraç

T

akvimler 21 Ocak 1926 tarihini gösterdiğinde, ebeveynin kaybedilen ilk çocuğun kaderinden sakındığı bir çocukları daha dünyaya gelmişti. Ölen kardeşinin kaderini değil, ismini yaşatan bir bebektir bu. Bir kolunu Çanakkale siperlerinde bırakmış bir gazinin oğlu; ismiyle müsemma 'tosun' bir çocuk...Daha çok küçükken Kanlıca'da

dedesinin dizi dibinde resim yapmaya başlar. Anne ve babasının farklı yönlendirmelerine inat bir boş vermişlik içinde geçer gençlik yılları. Şiire, resme, edebiyata olan düşkünlüğüyle daldığı hayaller âlemi, gerçek hayatı büsbütün silikleştiriyordur gözünde. Kimi zaman ateşli bir devrimci, kimi zaman bir ressam, bazen vatanperver bir Türk, kimi zaman ise kaçışı dışarıda bulan, kabına sığamayan bunalmış bir ruh... Robert Koleji'nde öğrenci olduğu yıllarda hocası Necip Fazıl'ın bohem hayatına hayranlık duymaktadır. Ama ne var ki ikisi de aradıklarını bulamamanın boşluğu içinde debelendiklerinden habersiz. Necip Fazıl'ın "Tam otuz yıl saatim işlemiş ben durmuşum. Gökyüzünden habersiz uçurtma uçurmuşum," mısraındaki 'gökyüzünün' henüz farkında değiller. Saatleri işliyor ama vakit daha tamam olmamış. Kendini bir zamanlar burjuva-mistik olarak tanımlayan bu genç, zamanı gelip de vakit tamam olduğunda, arayışı nihayete erdiğinde Halveti-Cerrahi tarikatının ABD'deki halifesi olacaktır. Ama şimdi değil.

Babasından hediye bir Mesnevî

Can Yücel, Bülent Ecevit ve daha birçok isimle aynı evi paylaştığı dönemde düşünmeyi reddettiği 'yarın' onu bambaşka alemlere savuracak. Oradan oraya konup uçarken eksiğinin ne olduğunu kendi de bilmiyor, bir eksiği mi var onun da farkında değil. Ta ki "Nefsini bilen Rabbini

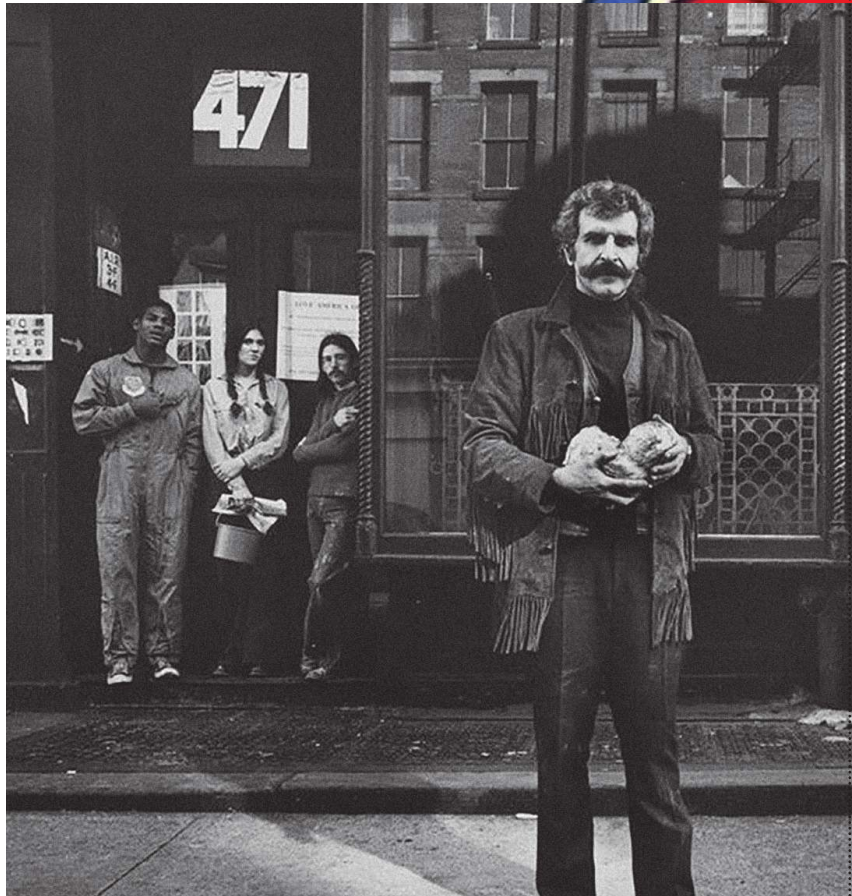
Amerika'da Bir Türk Şeyh Tosun'un hatıratı

Tosun Bekir
Bayraktaroğlu

Sufi Kitap, 224 Sayfa

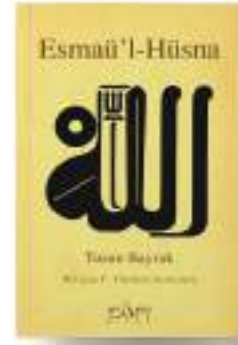

amerikada bir türk

ANNESİNİN “SEN HAMAL OLMAK İÇİN DÜNYAYA GELMİŞSİN” DEDİĞİ, HAKİKAT YÜKÜNÜ SIRTLAMISŞ ŞEYH TOSUN BABA’NIN BİR KİTABA SİĞAMAYACAK KADAR İLGİNÇ OLAN DOKSAN İKİ YILLIK HAYATI, OKURU BİR MAVERA YOLCULUĞUNA ÇIKARIYOR.

bilir” özlü sözü hayatının ortasına bir yıldırım gibi düşene dek. Ateş bir kere yandı mı artık ne yapsan boş, içten içe yanmaya, yanarak yayılmaya devam ediyor. Ama bu ilk ateş yeterli değil, alev alma vakti için daha çok çalı çırpıya ihtiyaç var. Yazdığı şiirler, yaptığı resimler, başlayıp yarım bıraktığı okullar, aşklar, dostluklar hepsi bu ateşi içten içe büyütüyor aslında. Hayatının mihenk taşı olarak gördüğü, her zaman yanında olan, ona ‘insanca’ yaşayıp yaşatmayı öğreten babasından hediye bir Mesnevî; işte son ders, son tavsiye. Babasının vefatından sonra artık onun da bir kolu, bir yanı eksik...Ama içinde bir yerde bambaşka boşluklar var, tam tamamlanacak gibiyken her defasında çok yaklaşmışken daha da büyüyen koca bir boşluk. O, çoğaltmak istedikçe azalan bir şeyler var. Bir tren yolculuğunda onu bir şeyhle tanıştırmak isteyen Münevver Hanım’a evet diyebilmesi, peşine takılıp gidebilmesi ve bahsedilen şeyhle tanışabilmesi için henüz hazır değil, ateş

Esmâü'l-Hüsna

Tosun Bekir Bayraktaroğlu

Tercüme: Ömer Çolakoglu
Sufi Kitap, 224 sayfa

hâlâ aleve dönmedi; ufak ufak yanmakta. Aradan geçen yıllardan, unutulmuş sözlerden sonra annesinin vefatıyla yarım kalmışlığın büyük bir hiçliğe dönmesi. Bulmak için önce kaybolmak; olmak için önce bitmek gerekli. İşte artık neyi aradığını ve nerede bulacağını fark edebiliyor. Bulutlar dağılınca gökyüzü görünür hale geldi, şimdi hazır.

Umut ışığının hikâyesi

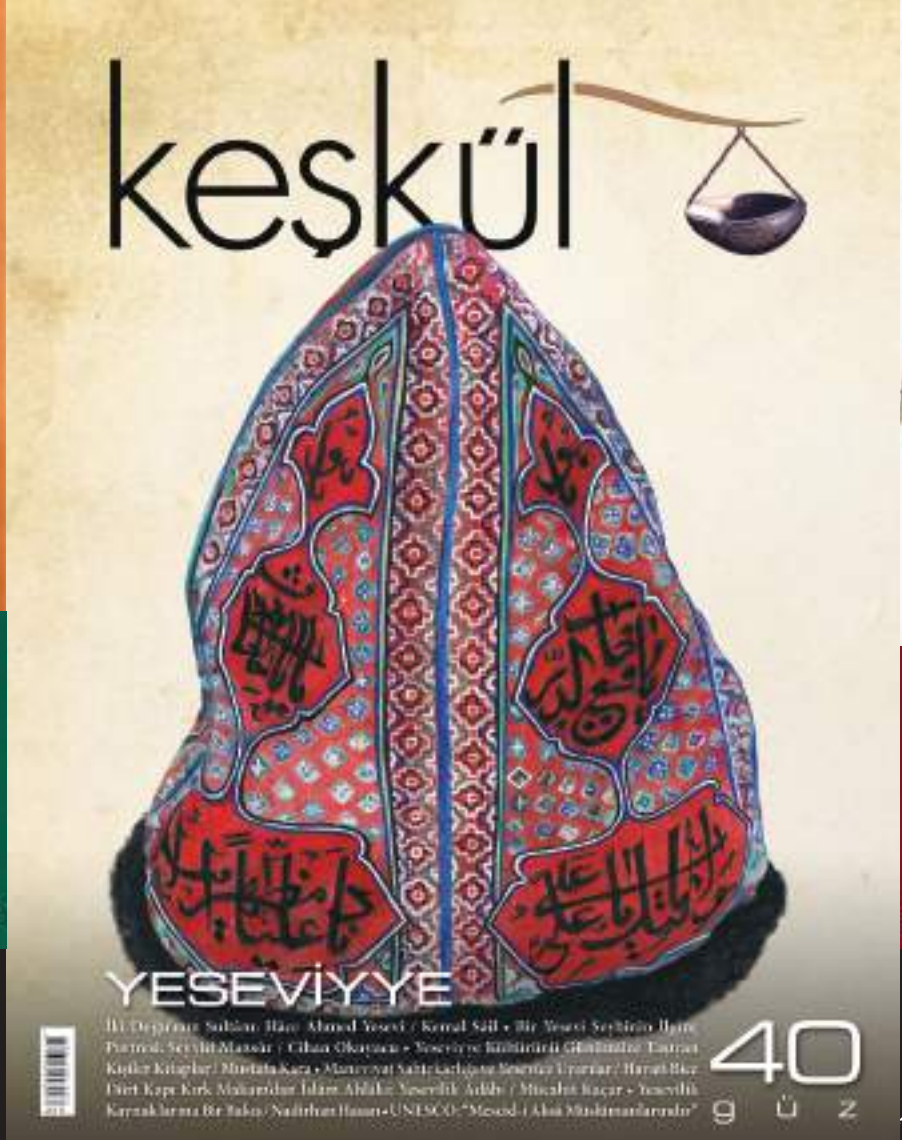
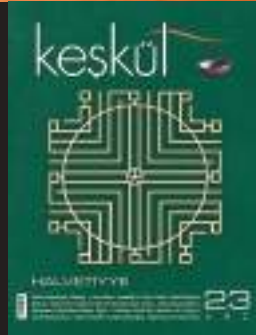
Profesör olarak oturduğu şeyhinin huzurundan bir “hû” sesiyle ‘Fakir Tosun’ olarak kalkıyor. İşte eksiklerin tamam oluşu, hiçliğin kayboluşu, ateşin aleve dönüşü, nihai mutluluk...Bundan sonrasında ise nasıl olduğunu, nasıl bulduğunu ve nasıl bilmemiz gerektiğini kendisi bizlere aktarıyor. Yunus bulmak için senelerce odun taşıdı da bulduğunu bilmedi, bilince yandı; hamdı, oldu. Önceyi unutmak bulduğunu anlamamanın ilk kuralı. Yıllar süren bir maceranın, sıra dışı bir hayatın sonunda görünen umut ışığının hikâyesi.

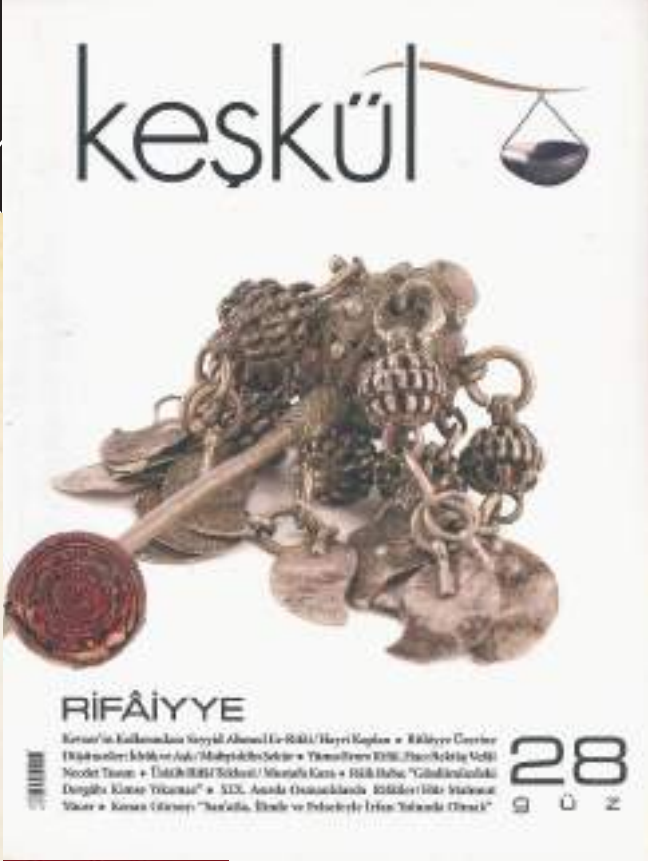
Dünya savaşlarının, değişen dünya düzeninin, farklı ideolojilerin ortasında bir hayat. Tüm bu değişimlerden etkilenmiş görüne de aslında hiçbirine tam manasıyla dokunmadan silik adımlarla yaşanmış yılların sonunda, büyük dönüşümle ellerini iyiyi yaymak için taşın altına sokan bir dervişin öyküsü. Daha gençlik yıllarında güreşe merakı sebebiyle, hamal çocuklarıyla arkadaşlık yaptığı için annesinin “Sen hamal olmak için dünyaya gelmişsin” dediği, hakikat yükünü sırtlamış Şeyh Tosun Baba’nın bir kitaba sığamayacak kadar ilginç olan hayatı, okuyucuyu mavera yolculuğuna çıkarma niyetinde.

Keşköl tam 16 yıl boyunca 50 sayı çıkararak “sufi geleneğin” köşe taşlarını hayatın merkezine oturttu. Tasavvufi terimleri, ıstılahları, tarikatları, ekolleri, mevzuları, şeyhleri, ele aldı. Ortaya mükemmel bir koleksiyon çıktı.

KEŞKÖL DERGİSİNE BİR SAYGI DURUŞU

Keşkül bana hep Hz. İsa'ya dair anlatılan bir menkıbeyi hatırlatır. Şöyle geçer menkıbe-
de; Hz. İsa'nın tas, tarak ve iğnesi varmış. Birinin su ihtiyacını eliyle karşıladığını diğ^{er}inin ise sakalını eliyle taradığını görünce bu ikisinden de kurtulmuş; ancak üzerindeki iğneden ötürü semanın dördüncü katından da ileriye geçememiş. Kıssadan hisse çıkarmak için okunur bu menkıbeler. Bir tarikat eşyası olarak keşkül dünyadan vazgeçmeyi ve sadece Allah için yaşamayı simgeler. Deniz Hindistancevizi ya da abanozdan yapılan bu "tas"la

derviş suyunu içer, abdestini alır; yemeğini yer, sadakasını toplar ve bunları muhtaçlarla paylaşır... Gündüz seyyah iken omuzundan ya da belinden keşkülünü ayırmaz, gece de istirahat edecekse buna baş kor! Basit bir eşya parçası ile "seyr ilalallah" olan sâlik adeta Hz. İsa'nın fakrının mücessem hali gibidir bu açıdan. Dervişlerin halvetiliği bitince sonra celvetiliği başlar... Daha tafsilatlı söylersek; "uzlet anı'l-enam" düsturu ile insanlardan uzaklaşan ve bir çeşit tecrit hayatı yaşayan dervişler Hakk'a doğru olan seyirlerini ve sülûklarını ikmal edince bu kez 'seyr anilllah' ile halkın arasına karışır

tekrar. İnsanlardan bir insan olur. Onlardan gelen eza ve cefaya tahammül eder. Kendilerini insanların en hakiri ve âcizi bilir. İşte bu aşamada Hakk'ın mütecelli olduğu bu erenler yansıttıkları nur ile cemiyete rehberlik görevlerini eda eder.

2004 yılı ortasında bu mütevazı derviş tasının ismini hem sembolik anlamıyla hem de Arapçada "mecmua ve antoloji" karşılığındaki etimolojik manasıyla yüklenerek yola revan oldu Keşkül. Sufi Gelenek ve Hayat alt başlığıyla "kisve-i tab'a" bürünmesi tasavvufun "celveti"liğine vurguydu hiç kuşkusuz. İşte *Keşkül dergisi* bu düsturla hareket etti ve tam 16 yıl boyunca 50 sayı çıkarak "sufi geleneğin" köşe taşlarını hayatın merkezine oturttu. Tasavvufi terimleri, ıstılahları, tarikatları, ekollerini, mevzuları, şeyhleri, mekanları kendine has letafeti ve zarafeti içerisinde ele aldı. Bazen mücmel bazen mufassal bir biçimde bazı konulara temas etti. İhtisas sahibi mutasavvıfların görüşlerine başvurdu. Onlarla söyleşiler yaptı ve 16 yıl boyunca bazı fasılalarla beraber elli farklı mecmua ile "cem" makamında "alem-i kesretten" "Vahdet'e uzandı. Dervişin omuzundaki keşkülün "sembolik ve semiyotik" anlamı gibi çağımız insanının sorunlarına ve yaralarına "tasavvuf merheminin" iyi geleceğini "hakka'l-yakin" ortaya koydu. Onu alanlar bir sonraki sayısını dört gözle bekledi; anlatılan hakikatleri okuyanlar gönüllerinde itminana kavuştu; koleksiyon sahipleri eksik sayılarının peşine düştü. II. Meşrutiyet sonrası sayıları artan tasavvuf mecmuaları ve ceridelerinin sanki yüz yıl sonraki izdüşümüydü *Keşkül*. Yenikapı Mevlevhanesi'nde 1001 günlük çilesini çıkartıp da matbuat aleminde karar kılan Tahirül Mevlevî'nin *Mahfil'i* ya da Fizan'daki sürgününden Senusi ve Arusi tarikatlarına müntesip olarak dönen Filibeli Ahmed Hilmi'nin *Hikmet'i* gibiydi âdetâ. Tasavvufa dair pek çok "mebâhis"i toplamaya çalıştı ve ortaya mükemmel bir koleksiyon çıktı. Kütüphanelerimizin mutena köşesinde durmaya layık bu müstesna serinin tahlilini yapmak bu satırlara sığmaz.

(*Keşkül dergisinin sayılarına Google Play'den ulaşabilirsiniz.*)

Bir manevi kilit: Havf ve reca

Peygamber ailesine muhabbet...

Bu kitap çok kıymetli ve özeldir. Eserin özel oluşu Sevgili Peygamber Efendimizin mübarek ailesinin ve evlatlarının torunlarının özelliklerini, faziletlerini anlatmasından ileri geliyor.

Mübarek Ehl-i Beyt içerisinde özellikle Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin efendilerimizin ve Hz. Fatma validemizin menkıbelerini diğer menkıbeler arasında müstesna bir yere ve ayrıcalığa sahiptir. Bu kitap Murad Buhârî Dergâhı'nın meşhur ve sırlı şeyhi Süleyman Belhî tarafından kaleme alındı. *Delilleriyle Ehl-i Beyt'e Meveddet* kitabını okuyarak ehli beytin kıymetini, faziletini, ululuğunu ve Peygamber ailesini çok yakından tanıma imkanını elde etmiş oluyoruz. Sevgili Peygamberimiz buyuruyor ki: "Yıldızlar sema ehlinin güvencesidir. Ehl-i Beytim de yeryüzü ahalisinin güvencesidir."

**Delilleriyle
Ehl-i Beyt'e
Meveddet,**
Süleyman Belhî

Sufi Kitap, 400 sayfa

Ehl-i beyt'e meveddet

İslam dünyasının büyük âlimlerinden İbnü'l-Cevzî, *Cennetin Davetlileri*'nde kimimizin aklında kimimizin gönlünde, kimimizde ise bu her iki makamda da yer etmiş "cennet" tasavvurundan bahsediyor. Fâniliğin gereğidir, cüz'î akıl ile en fazla cüz'î şekilde idrak edilebilen öte âlem hakkında eser miktarda da olsa korkuya yahut endişeye kapılmak... Tabii bu da yine insanın manen içinde bulunduğu hale, tekâmüle göre zuhur eder. Fakat ortak bir nokta var: Beyne'l havf ve'r-recâ, Allah'ın sevgisine nail olamamak yönünde hep teyakkuzda olmak fakat ol Rabbü'l-Âlemîn'in şefkati, merhameti ve mağfireti konusunda da her daim ümitvâr olmak. Neticede hepimiz bir şekilde cennete ve dahi ötesine davetliyiz, üstelik hiçbir bildirimde bulunmadan. Bu nedenle, meselelere her daim o ifrat ile tefrit arasındaki itidalı gözetmeye çalışarak yaklaşmak gerek, nasipse.

Cennetin Davetlileri
İbnü'l-Cevzî

Çeviri: Cemal Aydın, Sufi Kitap, 136 sayfa

Cennetin davetlileri

S E Ç T İ K L E R İ

Nefis muhasebe- sinin el kitabı

Âşıklar edin salâ/ Oruç ayı geldi yine

Ramazan Güzellemleri, Bilal Kemikli'nin edebiyatla buluşan sıcacık anlatımıyla Ramazan-ı Şerif'in manevî arınma vesilesi kılınmasına dair bir "mevsim"ler manzumesi olarak okurunu selamlıyor. Şehr-i Ramazan'ın her bir günü bu satırlarda, mü'minin hatırlaması ve hatırlatması gereken çeşitli idrak seviyeleriyle karşımıza çıkıyor. Ramazan, âdetâ bir mürşid; otuz gün boyunca süren ve akabinde de bir ömür sürdürülmesi beklenen bu serencam, bir dervişin seyr u sülûk mertebeleri oluyor ve öze dönüşü Üftâde Hazretlerinin nutku nezdinde muştuluyor: Âşıklar edin salâ/Oruç ayı geldi yine/Rahmet denizi cûş edip/Âlemlere doldu yine.

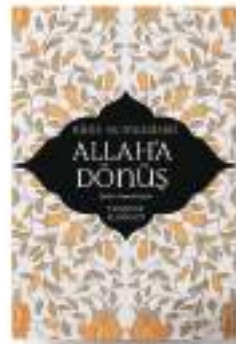

**Ramazan
Güzellemleri**

Bilal Kemikli

Sufi Kitap, 80 sayfa

"Tasavvuf" dendiği zaman, meseleyle bir miktar ilgili olanların aklına gelecek ilk noktalardan biri "nefis terbiyesi"dir muhakkak. Dillere pelesenk olmuş bu konunun manası ise işin ehli üstadlar tarafından hem yazılı hem sözlü olarak açıklanmaya çalışılmıştır. Bu ise kâh ehl-i muhabbet olma yoluna baş koyanlara zikir ve fiil dâhilinde uygulama ile kâh satırlardan gönüllere aktarılarak yapılmıştır. İşte erken dönem tasavvufunun en önemli temsilcilerinden biri olan Hâris el-Muhâsibî'nin *Allah'a Dönüş* adlı eseri, kendisinin ilimde önem verdiği noktaları kalem kalem anlattığı ve Hasan-ı Basrî'den etkilenen Muhâsibî metodunun temel taşlarını bir arada verdiği temel bir eser olması hasebiyle çok önemlidir. Bu metot, en çok nefis muhasebesi üzerine eğilir ki kendisi de, yaptığı işi Allah için mi yoksa başka saiklerle mi yaptığını oldukça önem verip kendini sürekli tarttığı için "Muhâsibî" mahlasını almıştır. Özgün bir metot kullanılarak soru-cevap tarzında manadan kaleme dökülmüş bu eserin esas noktası; Allah'a, tövbe ile dönüş ve bu arınmadan sonra gelişen Allah'a doğru seyir yolunda, nefis muhasebesi üzere gelişen hallerin açıklanması üzerinedir.

Allah'a Dönüş

Hâris el-Muhâsibî

Çeviri: Cemal Aydın, Sufi Kitap, 128 sayfa

ALLAH'A DÖNÜŞ

Tasavvuf bize ne söyler?

Tasavvuf Bize Ne Söyler? Prof. Dr. Ömer Yılmaz'ın kendisiyle yapılan nehir söyleşide "Tasavvuf, bazı müntesiplerinin cehaletinden düşmanlarının zulmünden çok çekmiştir" tezinden hareketle; tasavvufun mahiyetine kendi bakış açısından cevaplar bulmaya çalıştığı bir tasavvuf psikolojisi ve sosyolojisi kitabıdır.

Nevra Yorulmaz

Günümüz insanı pek çok ideoloji ve gelişen teknoloji kaynaklı bir yozlaşmanın tam ortasında kalmıştır. Fitratı gereği bir inanca bağlanma ihtiyacı elinden alınmış, yerine tüm manevi hissiyatlarından arındırılmış maddeci ve modernist bir varlık türü oluşturulmuştur. Bu modern insan her türlü dünyevi hazzı tatmak için diğerleri ile amansız bir yarışın içine girmiştir. Paylaşmayı, karşısındakini anlamayı, gerçek anlamda bir şey hissetmeyi ise çoktan unutmuştur. Hızla tükettiği tüm manevi hislerin içinde açtığı yaralardan habersiz gözükmektedir.

İşte çağımızın insanı getirdiği nokta tam da budur. Hal böyleyken bir ahlak mecmuası olan tasavvufun bize söyleyeceği bir şey yok mudur? Onun öncesinde güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim diyen bir Peygamberi insanlığa rehber kılan İslam'ın söyleyecekleri nelerdir? Biricik kurtuluş yolu olan İslam'ın sıcaklığı onu yaşayabilen, anlayabilen insanın buzlarını eritemez mi? Tasavvuf bu anlamda nasıl bir rol üstlenir? Prof. Dr. Ömer Yılmaz'ın *Tasavvuf Bize Ne Söyler?* kitabı işte tüm bunlara cevap bulabileceğimiz bir eser.

Bir akademisyen olarak yazarın, medyada hâlen güncelliğini koruyan tasavvuf konusundaki samimi inancı, yapılan hata ve istismarlara rağmen sahil geleneğin günümüz etik sorunlarına çözüm üretebilecek alternatif yollardan biri olduğuna dair düşüncesidir. İlmi, dinî, ahlâkî, felsefî ve kültürel kodlar eşliğinde yeri geldikçe kendi alanına eleştiriler de yönelterek meseleye yaklaşan Yılmaz, Doğu'dan ve Batı'dan birtakım argümanlarla konuya dair açılımlar ve açıklamalar getiriyor. Tahsilinin önemli bir kısmını Almanya'da ikmal eden, dünyaca ünlü tasavvuf uzmanı Annemarie Schimmel (Bonn, 2003) ile yakından tanışıp derslerine katılan Yılmaz kitapta, farklı başlıklar altında Anadolu insanının dinî ve kültürel kimliğinin bileşenlerinden biri olan tasavvuf disiplininin toplumumuzda hak ettiği yeri alması gerektiğini belirtirken bu husustaki temel kıstasları geçmiş, şimdi ve gelecek arasındaki köprülerle ortaya koyuyor.

Kitap

Tasavvuf Bize Ne Söyler?

Prof. Dr. Ömer Yılmaz

Sufi Kitap, 368 sayfa

Medreselerde okutulan ahlak kitabı

Yazma eser kataloglarında bazı nüshalarının İbn Hacer el-Askâlânî'ye isnad edilen ancak yakın zamanlarda yapılan bir araştırma sonucu ondan daha çok Zeynu'l-Kudat İbn el-Hicci'ye ait olması muhtemel olan *Münebbihât* eseri asırlardan beri medreselerde okutulmuş ve hatta ezberletilmiş bir metindir.

İkili, üçlü, dörtlü, beşli ve onlu kalıplarda hakikat vecizelerinden oluşur. Başta Peygamberimiz olmak üzere, sahabe, tâbiîn ve tebe-i tâbiîne ait pek çok özlü söz ve vecize bu kitapta toplanmıştır. Aslında her bir söz bir kitaba denk gelecek bir muhtevaya sahiptir ki eskiler buna cevâmiü'l-kelim demişler.

Hız asrının avantajları bir tarafa insanoğluna dayattığı dezavantajlar malumdur. Bunlardan biri de sanal âlemdeki baş döndüren süratin insanları uzun soluklu okuma ve düşünmeden mahrum ettiği gerçeğidir. Kaçta kaçımız bir köşeye oturup ve hiçbir şeyle ilgilenmeyip birkaç saat muttasıl kitap okumaktadır. Herhalde büyük çoğunluk bu imtiyazı kaçırmış vaziyette. 180 ve 300 karakterli (karaktersiz de denebilir bazen!) söz yumaklarının ya da bulaşıklarının peşinde harcadığımız saatleri düşündükçe tefekkür melekesinin dumura uğraması kaçınılmazdır.

İşte *Münebbihât* asırlardır sahip olduğu fonksiyonu belki bu asrın handikaplarında da eda edecek bir durumdadır. Uzun soluklu okuma yapamayacaklar için adeta birer şifalı şurup misali okunduğunda tesir icra edecek bir içeriğe sahiptir. Kısa vecizeler gaflet arız olmuş ruhumuza yeni bir soluk aldıracaktır.

Münebbihât, asırlarca medresede okutulan kitaplar arasında yer almış bir ahlak kitabıdır. İki yüzden fazla öğüde yer veren kitap okuyucuyu ahiret âlemine yönelik teyakkuza sevk ediyor.

"Hz. İbrahim'e (as) şöyle soruldu:

Allahü Teala hangi amellerinden dolayı seni kendine dost edindi?

Hz. İbrahim (as) 'üç şeyden dolayı' dedi:

1-Allah'ın emrini başkasının emrine tercih ettim.

2-Allah'ın bana kefil olduğu şeylerde endişe etmedim.

3-Akşam ve sabah misafirsiz yemek yemedim."

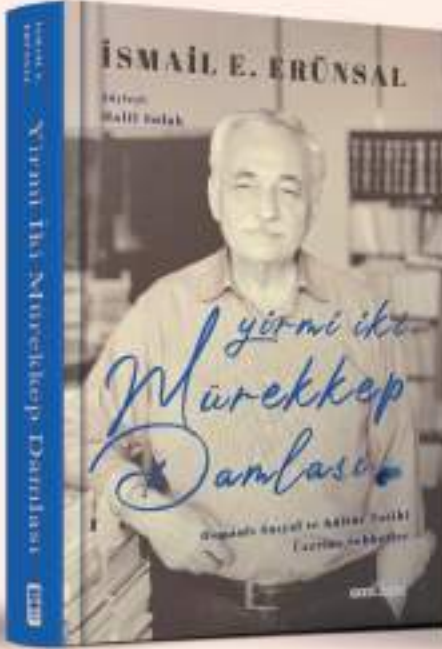
Münebbihât

Zeynu'l Kudat İbn El-Hicci

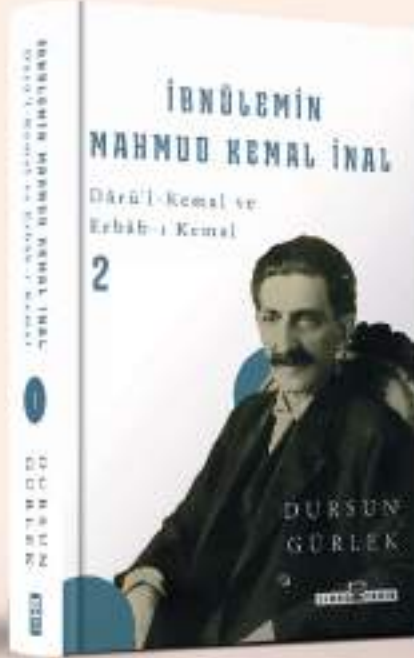
Çeviren: Kâmil Özay,
Sufi Kitap, 127 sayfa

Tarih ve Kültür Meraklıları İçin En Yeni Eserlerimiz Raflarda

■ **YİRMI İKİ
MÜREKKEP DAMLASI**
İSMAİL E. ERÜNSAL

■ **İBNÜLEMİN MAHMUD KEMAL İNAL**
DURSUN GÜRLEK

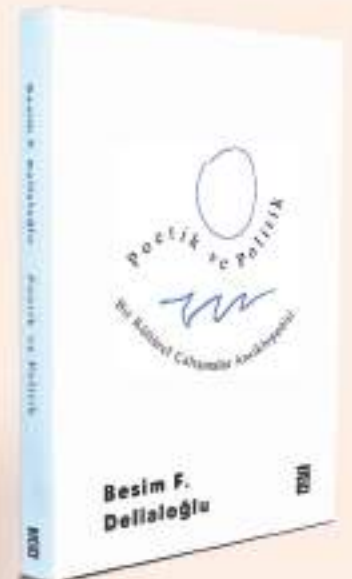
■ **İSLÂM VE HRİSTİYANLIK**
ZAFER DUYGU

■ **TÜRKİYE MİSİR SÜRİYE**
ŞİBLİ NUMANİ

■ **II. VİYANA KUŞATMASI**
KAHRAMAN ŞAKUL

■ **POETİK VE POLİTİK**
BESİM F. DELLAĞLU

Akademik kataloğumuza bu linkten ulaşabilirsiniz: <http://www.timas.com.tr/kataloglar/>
Akademik kataloğumuza bu QR koddan ulaşabilirsiniz